

No pas per ser-ne un munt descobrireu la veritat;
ni ofegareu la raó encara que xisclau tots alhora.
(Rabindranath, Tàgur).

***

M'estim ,més un foraster integrat, que un
mallorquí renegat
(Biel Majoral).

**DÉU SALVE
EL NOSTRE
POBLE ! ! ! !**

L'ESTEL

LA NOSTRA WEB: www.arrakis.es/~estel/

A.P.P.E.C
ASSOCIACIÓ
DE PUBLICACIONS
PERIÒDIQUES
EN CATALÀ

ANY XVII. NÚMERO 392

1er D'AGOST DE 1998

PREU: 200 PTS

Fa un any que n'Eva Egea i Sangrà ha obert la **Botiga Auca** a la Ciutat d'Alcúdia.

Fa un any que en Rafel Amengual i el seu germà Miquel obren el **Taller Electro +** a Alcúdia. Fan instal·lacions elèctriques en general.

Fa dos anys que na Francesca Nicolau és la bibliotecària de la **Biblioteca Municipal d'Alcúdia**. Aquesta biblioteca estava fins ara fa 2 mesos a Alcúdia fent la competència a la **Biblioteca de Can Torró**. Ara, amb molt bon criteri, aquesta biblioteca ha estat trans·ladada al Port d'Alcúdia on hi ha molta més gent que al nucli enmurallat. A totes dues biblioteques s'hi troba L'ESTEL, a més del diari Balears i l'AVUI.

Fa 8 anys que en Pere Cerdà va obrir la botiga de venda i reparació de bicicletes **Niu Wave** a Alcúdia.

Fa 4 anys que en Joan Carles i n'Antònia obren el **Taller Xot Publicitat** a Can Picafor. Fan retolació publicitària, tèxtil, etc.

Els germans Perelló són els amos joves del **Taller Renault** a la Barriada de ses Forques d'Alcúdia. Són agents oficials Renault al terme municipal.

Fa un any i mig que el matrimoni Cai-mari ha obert el **Magatzem Can Miquel Moleto** a Pollença. Venen tot allò que es necessari pel conreu del camp, i també queviures.

Fa 5 anys que les germanes Socies de sa Pobra regenten la **Perruqueria Estil Ell i Ella** al carrer dels Lladoners d'Alcúdia.

En Cristian Joan i Escolar de la Guinea i na Iolanda Zarzales de Pollença regenten des de fa un mes el **Restaurant Zarzales** al Moll de Pollença. Recomenen el Xatobrian, el rap a la marinera i més coses de la cuina mallorquina. A la carta se menja per una mitjana de 2.000 ptes. El menú en val 1.200.

Fa 2 mesos que na Lucy Thomàs d'Anglaterra, amb na Jackie von Stedingk i na Annika Reuter, totes dues de Suècia, regenten el **Restaurant Tomato** al Port d'Alcúdia. Aquestes tres senyores, també regenten el **Restaurant Tribeca** al Moll de Pollença des de fa dos anys i mig.

Fa 15 anys que na Magdalena Cifre i el seu home Bartomeu Llompart regenten la **Ferreria Port** al Moll de Pollença.

Fa un any que n'Àngel Zurera i en Salvador Àvila amb les seves respectives dones Juani i Loli regenten la **Cafeteria Es Passeig**, al Passeig de la Mare de Déu de la Victòria d'Alcúdia. Despatxen les pizzes, les baguettes, les hamburgueses i els plats combinats.

**Especial dedicat a
ELS TERMES
DE POLLENÇA,
ALCÚDIA
i SANTA
MARGALIDA**
Si vos ha agradat,
telefonau al
971 26 50 05
i el vos enviarem
cada quinze dies.

SUMARI

- 2 Foc i Fum
- 3 La riquesa cultural del mestissatge
Arabització total
- 4 Memòria dels anys de futbol (1950-1961)
- 5 La meua dona i jo (III)
Els malentranyat capitalisme ens arribarà a donar pel c...
- 6 Sòllers
Aixequem les mans si us plau
Països Catalans (VI)
- 7 Cronologia de la Història de Catalunya Plena (XXII)
Àngels i Maria Mercè
- 8 Galego-Portuguès
La invencible
- 9 L'esperit republicà
- 10 L'antifranquisme a Mallorca. V llibre:
Homenatge a Josep Melià
- 12 Llibres que cal llegir
- 13 A propòsit de l'estiu i altres coses
Desperteu, ciutadans dels Països Catalans
Tercera Mostra Jove
- 14 Petits Anuncis
- 16 La invasió
Masculinitat i feminitat
- 17 Una commemoració exagerada
El turisme, Espanya i el fens
Mitjans de comunicació amb compromís lingüístic
- 18 Sobre les ONG's
Cartes marcades
Transfrontiers: un producte de turisme alternatiu i incultural per a nacionalistes de nacions sense estat
- 19 Història d'una fotografia
- 20 Seducció i vanitat home/dona
- 21 Sudan: El boomerang del genocidi integrista
Exposició paisatgística al Casino
- 22 Carta al Director
Els contenidors de fens dins Sa Pobra
Debatre l'Estat de la Nació genera política confrontació
Passatemps
- 23 Estudi d'astrologia i tarot
- 24 El cas d'en Justo Marey
Honor a nels sanadors
Es Gall

Na Francesca Rotger és la peixetera del Moll de Pollença.

Fa 43 anys que la Família Capllonc regenta el **Restaurant Ferrà** al Moll de Pollença. Recomanen l'arròs amb peix, la paella marinera i la llagosta a la graella.

N'Okay, na Manon, en Kemal i na Xezal, originàris de la regió de Sersim al Kurdistan sota domini turk, després d'habitar 10 anys a París de França, s'han establert a s'Arenal de Mallorca on han obert el **Restaurant Xezal** a la Plaça de la Reina Maria Cristina (la Plaça Groga). Fan cuina Kurda com és ara la Broxeta de carn amb amanida, les pilotes de carn amb amanida, els pebres farcits amb carn i arròs, la Pizza kurda, les begudes són les mateixes d'aquí, manco el te fet a l'estil kurd. Recomanam als nostres lectors de visitar aquest restaurant on podreu sentir la música i la televisió kurda via satèl·lit que s'emet des de Bèlgica. Sembla ésser que hi ha tres milions de kurds que han fugit de les massacres dels seus dominadors iraquians, iraquians i turcs a la Comunitat Europea on s'arreglen així com poden. Aquesta família fa una crida a les ONG's, als Amics del Polbe Kurd i a altres kurds que habitin per aquí a posar-se en contacte amb ells. El seu telèfon: 919934819

Foc i Fum

MATEU JOAN I FLORIT

* De la revista Pòrtula copiem: L'Aire condicionat, comú a oficines, comerços o hotels, és cada vegada més habitual als habitatges. El seu consum energètic és elevadíssim; de fet és el principal culpable de les puntes de consum elèctric a Mallorca durant l'estiu i que justifiquen, per GESA i el Govern, la necessitat d'una central o del cable.

Evita que la teva llar s'encaletteixi: aïlla bé el sostil, parets, portes i finestres. Utilitza persianes, cortines i parasols, arbres i heures, que donen ombra a les parets de la casa i eviten que aquesta s'encaletteixi. Tanca les finestres de dia i obri-les els vespres.

Un ventilador pot ser suficient, i el seu consum energètic és molt menor.

Si (en darrer terme) has de posar aire condicionat, tria un sistema de refredament evaporatiu, que consumeix menys i no té gasos destructors de la capa d'ozó. Exigeix el sistema de menys consum i sense CFC, HCFC ni HFC.

Si a ca teva o al teu lloc de feina hi ha aire condicionat, cal que estigui a un lloc a l'ombra, posar-lo en marxa abans que l'edifici s'encaletteixi i mantenir nets els filtres. S'han d'evitar potències excessives.

* El Parlament basc ha aprovat la creació de les seleccions esportives a Euskadi. Amb aquesta Llei, aprovada en el Parlament de Vitòria amb el recolzament dels partits nacionalistes PNV, EA, HB i IU, i el vot en contra del PP i del PSOE, Euskadi tindrà seleccions esportives separades de les espanyoles. I la pregunta és: quan serà que els parlaments dels tres Països Catalans aprovarà per llei la creació de seleccions esportives a la nostra pàtria? A la Catalunya Central és possible que prest es voti i

s'aprovi aquesta Llei, però a València i a les Illes, mentre no canviï la correlació de forces als nostres parlaments, mentre que els nacionalistes "exarcebados" espanyols hi tinguin majoria, aquesta llei, ni tan sols tindrà entrada als nostres Parlaments i això serà una llàstima. Imagineu que la Catalunya central tenguí seleccions esportives i que nosaltres haguem d'anar amb les seleccions espanyoles!

* L'Audiència de València pretén (amb el PP, Las Províncias i d'altres mòdies nazis) imposar a Castelló de la Ribera el topònim franquista **Villanueva de Castellón**. Demanam adhesions. Envieu la vostra solidaritat: Associació Síndic Per Calp - Bústia Postal 16 - Castelló de la Ribera 46270.

* Una parella de joves nord-americans, Diane i Mike, tots dos de 18 anys, perdran la virginitat el 8 d'agost vinent i ho faran en directe per Internet. Aquesta serà la primera vegada que es distribueixen per mitjà de la xarxa les imatges d'una parella perdent la virginitat davant la camera. La web de la parella és www.ourfirsttime.com.

* De la revista El Triangle copiem que "la Sindicatura de Comptes de la Generalitat fa una auditoria d'infart a l'Institut Català de la Mediterrània, presidit pel mallorquí Baltasar Porcell. Fons sindicals parlen de factures milionàries en taxis, sopars a l'Up&Down, contractacions laborals suposadament irregulars o altíssims complements per a l'equip directiu". Que la "revista d'un sindicat policial publica anuncis de **puticlubs** a les seves planes". Que la guàrdia urbana haurà d'indemnitzar a tres joves, per una agressió". Etc. etc.. És una llàstima que a les Illes no puguem

Mentre el Barça era perseguit per la Dictadura, en Franco mimava al Realísimo...

comprar aquesta revista als quioscos. La distribució de revistes catalanes està molt restringida dins el propi país, mentre que la de les revistes espanyoles, alemanyes i angleses hi està molt ben organitzada. D'això se'n diu multi-colonització a escala internacional.

* Es indignant l'odi que veus als ulls i que sents a les paraules dels empleats de certs bars i restaurants quan els parles en català a Mallorca. Seria ben hora que els empresaris cridessin l'atenció a aquesta xusma laboral i els informessin que la llengua catalana a més de pròpia d'aquesta comunitat, hi és oficial de la mateixa manera que la castellana ho és a l'Estat espanyol. Per fer de manobre o rentaplats no és imprescindible la bona educació i les bones maneres, però per atendre al públic sí que ho és.

* La premsa catalana es troba a la majoria de punts de venda als pobles del Nord de Mallorca. Hem trobat L'ESTEL, *El Diari de Balears*, *el Periòdic* i *l'AVUI* a Pollença i el seu port, a Alcudia i a Can Picafort. La gent compra premsa en català i això és bo.

* N'Antonio Alemany i Dez-

callar ha tornat a la parada de ses cebes. Des de fa poc, dirigeix la revista *Illes Press*. Encara no hem vist aquesta revista, no sabem en quin idioma està escrita ni el seu contingut, però coneixent els qui l'editen, no podem esperar res de bo ni per la llengua ni per la cultura de Mallorca.

* El Grup Titoieta Ràdio d'Algaida ha decidit atorgar el 5è Premi *Santa Annetta de la Llengua i Cultura Catalanes* als Cossiers d'Algaida, com a mostra de reconeixement a les persones que durant els darrers 25 anys han treballat pel digne recobriment d'una tradició profundament arrelada al poble. Així mateix es vol distingir a la delegació de l'Obra Cultural Balear d'Algaida per important paper desenvolupat en la recuperació dels Cossiers. Aquest premi s'ha atorgat públicament la nit de Santa Anna, el passat dia 26 de Juliol a la Plaça d'Algaida, dins el marc de les festes de Sant Jaume. Enhorabona, Cossiers!

* El pacte lingüístic és una imbecilitat: nosaltres no hem de renunciar a res. ENRIC VALOR *Escriptor i lexicògraf valencià.* Clar com l'aigua! Ω

mallorquí

per en què parles en castella?

HÉLIX

CATALUNYA,

EL GRAN NEGOCI D'ESPANYA

La riquesa cultural del mestissatge

PER MARINA FERRÀ A-HAMELYNCK

No es pot criticar una persona només per ser filla de "forasters". La nostra illa és fruit d'una mescla de cultures i dir que existeix una raça mallorquina no només és un mite sino que són afirmacions de gent que desconeix la nostra història o que intencionadament la tergiversen per defensar el nacionalisme sobre unes bases que no tenen res que envejar al nazi-feixisme alemany dels anys 30 i 40. De vegades em demano si no és més important defensar la democràcia i els drets humans més fonamentals abans d'entregar-se a una defensa de la terra baix una ideologia totalitària. El senyor Felix Pons té dret a ser centralista si vol ja que el catalanisme o el mallorquinisme és una opció més a seguir dintre del pluralisme polític i a ningú se li pot imposar una ideologia determinada.

No se pot dir mai que el mestissatge sigui negatiu, al contrari és positiu des del punt de vista cultural. Les societats més avançades són el resultat del mestissatge de molts de pobles distints. Com és el cas de la primera potència del món, Estats Units. Polonesos, sudamericans, holandesos, suecs, alemanys, grecs, russos, xinesos, coreans, italians, indús, i un llarg etcetera formen el conjunt de ciutadans estadunidencs.

Israel és una altra nació molt avançada, de les més riques de la regió i també és el resultat d'un cert mestissatge ja que hi ha jueus de tot el món; polonesos, etiòps, russos, grecs, francesos, anglesos, turcs, iemenites... A més és un país on conviuen religions distintes a part de la jueva; la cristiana (amb totes i cadascuna de les seves varietats, ortodoxa, armènia, copta, catòlica, baptista...), la fe musulmana, la bahai, la drusa.

En ambdós països trobam minories retrògrades que estan en contra del mestissatge. A Nordamèrica el Ku Klux Klan assassina a emigrants d'altres contrades del món i creu que els

hispanos, negres i jueus són fills del dimoni, defensen un Estats Units ari i com a religió només accepten la de la seva secta.

A Israel són els ultraortodoxes jueus que si poguessin farien neteja ètnica amb els palestins, de fet l'estat jueu si té alguna cosa de dolenta és aquesta. Recordem els bombardejos israelians contra la població civil al Líban, els campaments de refugiats, els assentaments jueus a nuclis de població àrab... són ferides sense cicatritzar que posen molt difícil un procés de pau a la zona.

Mallorca i Balears també som una nació forta que ha sorgit del mestissatge. A la nostra terra hi ha testimoni de les petjades de fenicis, romans, jueus, àrabs, castellans... Els catalans han estat un poble més dels molts que han vingut a viure a Mallorca, i la seva influència ha estat la més forta i la que ens dona un caràcter propi. Però no se pot dir que els mallorquins som el resultat només de la raça catalana sino que som una mescla ja d'entrada. Per això, senyor Buades, quan vostè diu que el foraster o forastera imposarà la seva llengua, cultura, cançons, costums, etc.

Sense negar el que diu, no és més positiu pensar que hi haurà un intercanvi? Els intercanvis sempre són positius i mai són una imposició. Moltes de vegades és el que està succeint amb els matrimonis mixtes. Jo sóc un testimoni de primera ma, i crec que tan mon pare com ma mare s'han enriquit mutuament, dia rera dia i any rera any i han enriquit als seus fills i espero que algún dia ho podran fer amb els seus nets.

Els matrimonis mixtes no són negatius. El que és negatiu és la intransigència, el feixisme, la xenofòbia, això és el que realment destrueix les nacions, les cultures i la llengua, no els forasters, dels quals molts s'intenten integrar i de fet l'aconsegueixen. L'únic obstacle és el feixisme de les dues bandes. Ω

Arabització total

BERNAT JOAN I MARI. PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-ILLES BALEARS I PITIÛSES

A Algèria s'ha decretat l'arabització total. Es deixaran de banda, doncs, tant l'antiga llengua colonial -el francès- com la llengua amazigha, el bereber, parlat per un percentatge considerablement elevat de la població algeriana (i per devers la meitat de la població marroquina, on aquesta llengua no es troba pas en una situació millor).

El decret arabitzador estableix que tots els rètols que estiguin en vista del públic, ja corresponguin a ens públics com a entitats privades, han de ser escrits en àrab; que tots els documents oficials es faran en àrab; que l'àrab serà l'única llengua usada dins l'àmbit de l'ensenyament, l'única llengua de la universitat, etc. Aquesta mesura no constitueix un fet aïllat ni sense precedents, sinó que, al meu entendre, s'ha estat coguent realment durant els darrers trenta anys.

Amb la independència d'Algèria, es va dotar d'un cert estatus la llengua àrab, enfront del monolingüisme francès imperant. El francès va passar a una posició no exclusiva, però va mantenir-se com a llengua de comunicació internacional dels algerians. El procés d'arabització es va impulsar d'una manera immediata, i es comptava entre els "assoliments" del Front d'Alliberament Nacional d'Algèria.

L'arabització, emperò, no anava tant destinada a foragitar l'antiga llengua colonial (el francès) com a assimilar nacionalment la minoria bereber. Una cosa era l'excusa que es podia vendre amb suficient pedigrí revo-

lucionari, i una altra la realitat que es perseguia amb el procés d'arabització. Fou aleshores quan es va portar a Algèria una munió de mestres procedents de l'Orient Mitjà amb la finalitat d'arabitzar completament l'àmbit educatiu en el país magribí.

Actualment, la pressió arabitzant s'ha fet més forta amb l'avanç dels islamistes a Algèria. Tant el programa del Front Islàmic de Salvació (FIS) com el del més radical GIA proposen l'arabització completa a tots els nivells del total de la població algeriana.

El govern, recolzat per l'exèrcit, prooccidental i contrari a l'establiment d'un règim islàmic, s'ha avingut, en canvi, a treure aquest decret arabitzador. Mala estratègia. En la mesura en què s'intenti fagocitar la població bereber i arabitzar-la, creixeran les possibilitats que Algèria acabi convertint-se en un nou estat sota un règim teocràtic. Reforçar la llengua i la identitat amazighes constituïria una garantia per al manteniment del règim democràtic i de la pluralitat interior del país.

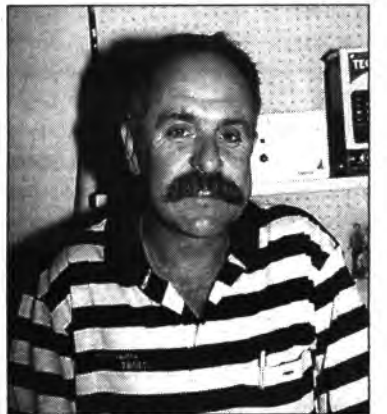
Els berebers, òbviament, no són àrabs. Últimament, per unes qüestions de feina, he tingut uns certs contactes amb intel·lectuals de llengua amazigha: no els sabia cap greu una nova intervenció nordamericana contra Iraq, són agnòstics, demòcrates i poc amics d'estendre a la societat les paraules de l'Alcorà. Ah! I en el conflicte entre àrabs i israelians estan decididament a favor d'Israel. Lògicament. Ω

En Miquel Tur de Ciutat, i el seu fill Miquel, regenten des de fa 4 mesos el **Bar Nàutic** davant el Port de Can Picafort. Despatxen les tapes pobleres i el pa amb oli. Són del Madrid.

Fa 25 anys que n'Elionor de cas Marxandet i el seu germà Sebastià regenten la **Botiga de peces de roba Cas Marxandet** a Alcúdia. Va obrir aquesta botiga, que en principi venia un poc de tot, el seu pare Miquel Marxandet l'any 1920.

Fa 15 anys que en Joan Pareja va obrir el **Taller Electrònica Troti** al Moll de Pollença. Fa instal·lacions i reparacions electròniques navals, i fa 32 anys que se dedica a aquesta feina.

"Tècniques" d'ABC, LAS PROVINCIAS...

Ministerio de la Guerra, Tokio Stop. Bandidos chinos han saboteado la vía férrea...

Shanghai-Nanking Stop. Daños materiales, los poco importantes. Stop.

Bien, vamos a darle más importancia...

Aquí Radio Tokio... La audacia de los bandidos chinos no tiene límites. En este momento nos dicen que ha sido cometido un atentado en la línea del ferrocarril...

... han parado el tren y han atacado a los viajeros...

... de Shanghai a Nanking. Después de haber hecho salir la vía por medio de explosivos, los bandidos...

... algunos han resultado muertos al intentar defenderse.

Entre las víctimas hay doce japoneses. Luego...

... los bandidos, que eran un centenar, huyeron con su botín.

¡Las últimas noticias de Tokio...! ¡Edición especial! ¡Los bandidos chinos atacan un tren de viajeros...! ¡Las últimas noticias...!

¡... y el Japón debe recordar que es el guardián del orden y de la civilización en Extremo Oriente...! ¡Gloria a nuestros heroicos soldados que van a salir para allá a defender esta noble causa...!

Andreu Borràs i Garau
Agent d'assegurances

Muntanya, 385 • Tlf. 971 26 21 67 • Es Pil·lari

Memòria dels anys de futbol (1950-1961)

MIQUEL FERRÀ I MARTORELL, ESCRIPTOR

Eren molts els que compareixien i pocs els elegits. Aquell joc de pilota que demanava un vast camp rectangular i dos bàndols d'onze jugadors seria quelcom més que una dèria durant bona part de la meua infantesa i si voleu, juvenesa. Era un temps, aquella dècada del franquisme, quan s'encetava el boom turístic, d'una Mallorca, a nivell escolar, futbolísticament pobre. Un parell de camps de joc en el camí del cementiri (La Salle, San Fernando) i alguns altres indrets dels afores de Palma i poca cosa més. Can Codina, prop del Born, era el gran proveïdor de material i equipatges i tota la resta era il·lusió i una certa i fervent badocada envers dels grans ídols del moment: Ramallets, Kubala, Di Stéfano...

Entre estudis, algunes carabasses i més d'una closcada (Germà Estanislao, orgull monàstic del Règim), somniàvem en ésser un dia, més que advocats, mestres o enginyers, futbolistes. Només tres fotografies he pogut salvar del naufragi dels anys i són moltes... La més antiga pertany al 1952 i és l'equip del segon curs de batxillerat, on catorze al·lots han estat trets de dos grups de cinquanta. Jo port la camiseta de segon porter i no crec que omplís molt espai sota el pal. La pilota és d'aquelles de cuir que quan ens feria al cap tenia la contundència d'una pedra. Es un equip vestit a imitació del Reial Madrid i entre els meus companys hi puc veure aquells germans Descalç (un d'ells ja mort) que havien vingut de les Filipines, tenien talla de gegant i ens contàven històries escabroses dels japonesos a Mindanao, en temps de la Segona Guerra Mundial. Hi ha també en José Ambrosio Pérez Palacios, que amb el nom de Jorge Palacio és avui actor de televisió i cinema a Veneçuela. Hi puc veure en Miquel Capó, gran amic meu, que fou advocat i avui ja no es troba en aquest món. I en Mariano Massanet, En Fürst que era d'as-

condència suïssa... En Xisco Ferrer, avui director de banc... Una segona fotografia és del 1956, un dels equips del Col·legi La Salle, camiseta a ratlles vermelles i blanques que vaig guardar fins que l'arna la va fer pols.

aquí? Veig Guillem Casanovas, sollerí mig francès. I En Miralles, En Mercant, En Burguera, En Costa, En Massanet, En Ribas... Tampoc no hi hagut cap professional de l'esport en tota aquesta colla d'atletes de setze

Equip del BARRI DE SANTA CREU (1961). Miquel Ferrà i Martorell és el del centre a la filera dels jugadors que estan dempeus.

Equip de LA SALLE (Sisé) (1956-57). Miquel Ferrà i Martorell, que porta mitjons a ratlles, és el primer agenollat, per la dreta.

Altra cop el camp en propietat dels frares del "bavarai" i en la sanitosa i alegre instantània, al fons, entre pins, hi podem veure la Clínica Mental. Quants supervivents hi ha

anys. Veig algun metge, dos militars d'alta graduació, un veterinari, un home de negocis, un banquer... I ja ens trobam a la tercera i última fotografia, la del equip del Santa

Creu, que militava el 1961 en el campionat regional "d'Educación y Descanso". L'ull de la càmera enfoca vers els vestuaris del Camp de Futbol de Sant Ferran, a dues passes del cementiri. Aquí les camisoles són a ratlles blaves i blanques i jo ja tinc la vintena més un. No he crescut gaire si observ la talla dels meus companys i ja hauré de restar per a sempre amb el meu 1'68. Jugàvem contra equips com el Son Ferriol, el Son Armadams, el Sant Jordi, S'Aranjassa, els veterans del Mallorca... Més d'una vegada la nostra porteria fou un colador. Però ja ens afeïtàvem i encara ens divertíem amb aquell joc que ens semblava apassionant. Per damunt dels cops i crosteres, de les golejades en contra i d'un públic, ben sovint gratuït i malparlat, em vaig sentir aquell hivern, un esportista en actiu. Però hi ha d'haver un regust un poc amarg en aquest record. Veig Humbert Muret, que ha estat home de negocis. A Pere Homar, que avui exerceix d'ATS. Als germans Regueiro, nets del poeta Tous i Maroto. Al meu germà Guillem, que es arquitecte d'interiors i dibuixant. De les altres cares ja no en record el nom encara que per a sempre les seves fesomies em resultaran ben familiars. Com oblidar tots aquells capvespres, quan passàvem les hores de sol fugisser a toc de pilota? I les curolles... Eren encara tan vives les curolles? Tot el que jo volia era convèncer el meu subconscient que seguia viu per a córrer de cap a cap un camp de futbol, per a xutar una castanya capaç d'arribar a les xarxes, per a tenir una relació de companyonia amb un grup d'al·lots de la meua edat que, per molt atret que em sentís ja aleshores, per la literatura i la poesia, m'obligaven a restar amb els peus a terra. Del futbol en vaig treure una cama rompuda, un ull malferit i un trenc al cap, això al llarg de tots aquells anys, i manco en la darrera etapa, en la que tot el que vaig haver de menester era alguna frega de liniment. Aleshores vaig descobrir el que m'atreïa d'aquell absurd batallar amb una bolla de cuir i entre una polseguera de peus. Era, no ho dubteu, un cert sentit de l'aventura. Aventura urbana, si voleu, però al cap i a la fi, aventura. Ω

Al Teatre

Quan tancarem
les llums d'aquesta escena
és que tindràs un lloc per
mi...

quan desarem
els cants i les disfresses
és que faràs un lloc per a mi

fa fred pels estels
pels estels fa fred
tu em mires sempre sense
saber que
jo també et miro amb els
meus ulls tan cecs

quan altres veus
millors que aquesta meua
facin festeta en el teu cor

i quedin lluny
els meus talents de fira
és que dins teu tindrà un
racó

pren-m'hi, pren-m'hi fort
pren-m'hi, pren-m'hi fort
m'has mirat sempre sense
imaginar
que també et veig i així
m'he enamorat

quan tot baixant
talons i bambolines
l'únic teatre sigui el món

ja no sabré
morir sense mentides
és que em faràs recer al teu
cor

tinc tard, tinc tard, sol
fins mai, fins mai, sol
i mentre em mires pensant
que no et veig
jo et miro, et sento i t'estimo
en secret

de tants amors
que han vorejat la riba
l'últim que em queda és el
teu

no em cal el cos
et prenc sols el somriure
hi ha poc camí i és tan
breu... i en tinc prou

fa fred pels estels
pels estels fa fred
em mires sempre pensant
que no et veig...

Lletra i música:
Lluís Llach

ELECTRONÀUTICA

Joan Pareja **TROTTI**

Electricitat i electrònica a bord

C/. Mare de Déu del Carme, 78
Tlf. 971 86 47 91
07470 Port de Pollença-Mallorca

LES ARTS

SALA D'EXPOSICIONS
MATERIAL BELLES ARTS

VASES

GALERIA
D'ART

Carrer Pol·lentia, 43 • Carrer Jaume II, s/n • Tlf. 54 63 54 • Alcidia 07400

La meva dona i jo (III)

Sí, li agraden els animals i sap com tractar-los. Potser per això, a casa sempre n'hem tingut. Ara mateix hi tenim dos cans que no en guanyarien pas cap de concurs, ni el de la vulgaritat.

L'un és una mena d'enze baladrer, gros i talòs, resultat de la barreja d'un ca bastard amb la representant de l'última generació de cuses de carrer. No pot sofrir els gats; així que en veu un, perd el senderi i bota i borda i corre com un possès. I pobre d'ell si l'arreplega!

L'altre, un ca de segona mà petit i desnerit, recollit per llàstima, provinent del mestissatge de vuitanta races diferents i desconegudes, és d'edat incerta i un busca raons acabat. Lladra per qualsevol motiu, i encara que no en tengui; i quan té el gos gros ben esverat i movent xivarri, se t'acosta bo i remenant la cua, com volent dir que ell no hi té res a veure, amb aquell guirigall.

Avui hem trobat dos moixets estesos al costat d'un contenidor de deixalles. L'un ja era mort, l'altre encara miolava. No tenia pas més d'un dia. Algú es volia desfer de la ventrada i no se n'ha sabut sortir. Hi ha gent que no serveix ben bé per a fer res ben fet.

D'arribada a casa, l'hem ensenyat als gossos. El més petit ha remenat la cua tot saltant i cridant de content. El gros l'ha saludat amb unes llepades que, de poc, no se li emporten pèl i pell.

Ella ha comentat: *Aquests animals són més humans que aquells bèsties que, sota capa d'actuar per la llibertat i prosperitat de l'ètnia, sacrifiquen vergonyosament, sigui amb abundància de màquines mortíferes o amb manca d'aliments, éssers indefensos i innocents.* Ω

Fontcuberta

El malentranyat capitalisme ens arribarà a donar pel c...

PERE FELIP I BUADES

El Consell de Ministres d'Agricultura de la Unió Europea ha decidit assignar a Espanya una quota de producció d'oli d'oliva inferior en un 25% a la producció real i suprimir el preu d'intervenció, la qual cosa es preveu que enfonsi els preus... La Unió de Petits Agricultors estima que, amb la reforma aprovada, desapareixeran milers de petites explotacions olivares i milions de jornals; i altrament denuncia que el Govern Espanyol ha ignorat totes les reivindicacions plantejades pel sector en la vaga general del 14 de maig.

Obviament l'acord perjudica greument el sector oliverer espanyol, sobretot els petits agricultors i l'olivar menys productiu i, com a conseqüència d'això, l'ocupació i els treballadors. L'Executiu mai degué acceptar un acord que va contra la majoria. Havia de bloquejar o vetar la reforma, tal com exigí el conjunt de la societat amb massiva participació en les mobilitzacions i en la vaga general. Al final, els grans guanyadors d'aquesta batalla han estat les multinacionals del sector i, llevat que el Govern hi posi remei, els grans propietaris, l'olivar intensiu i l'olivar especulatiu.

Així, doncs, les institucions de la UE han treballat per a les multinacionals, els grans propietaris, els

especuladors, en perjudici de la majoria, contra l'ocupació i contra les reivindicacions promogudes per un milió i mig de treballadors en vaga general. No passa tal volta ben igual, quan decideixen tancar les mines de carbó a Astúries o a Alemanya? O quan eliminen gran part de la flota pesquera? L'experiència dels treballadors de la siderúrgia, dels astillers o de la pròpia banca, des que els governs començaren a preparar l'entrada al Mercat Comú, no demostra precisament que es sacrifiquen els llocs de feina i els interessos de la majoria en benefici dels especuladors i de les multinacionals?

Els criteris de convergència del tractat de Maastricht transformaren en llei absoluta el benefici dels banquers (quitació del deute) a costa de la producció, dels serveis públics i de les empreses públiques. L'any passat el Pacte d'Estabilitat perpetuà aquest domini dels especuladors, exigint que cada país renunciés a tota sobirania a l'hora d'emetre moneda i d'establir els seus pressuposts.

Ara, els caps d'Estat i de Govern reunits a Cardiff s'han conjurat a aplicar a totes passades aquest pla, tot i la resistència dels treballadors, expressada en massives mobilitzacions en tots els països. Ara, doncs,

han decidit:

- Adaptar les lleis a l'euro.
- Adoptar la "disciplina pressupostària estricta", per tal de garantir "l'estabilitat del sanejament de les finances públiques i de les reformes econòmiques".

- Assegurar la "vigilància i coordinació de les polítiques econòmiques".

- Limitar els salaris nominals, regionalitzar els salaris, retallar la despesa pública i reduir el dèficit a zero.

- "Promoure nous instruments d'organització del treball, reexaminant, si cal, el marc reglamentari a tots els nivells, per tal d'associar adaptabilitat i seguretat, reestructurar els règims fiscals i de prestacions, perquè els empresaris puguin crear nous llocs de feina i els treballadors estiguin més encoratjats a ocupar-los".

I per poder arrasar així les legislacions nacionals i els règims de protecció social, per aconseguir una mà d'obra més "adaptable" i sense drets, el Consell d'Europa de Cardiff dóna la prioritat màxima a:

a) La ratificació del Tractat d'Amsterdam. Així, doncs, el Sr. Aznar demanarà a les Corts que ratifiquin aquest tractat, que és l'edició corregida i empitjorada del de Maastricht. Tot i això, els sondejos

oficials del Govern reconeixen que a un 53,7% de ciutadans li complauria la dissolució de la UE o li seria igual. El gros dels consultats opina que la pertinença a la UE no ha estat beneficiosa per a Espanya en els sectors agrícola, pesquer i ramader.

b) "Recolzar la política econòmica amb el diàleg social, per tal que aquella sigui més ben compresa i acceptada. Per mor de la resistència tenaç dels treballadors, el govern Aznar no pot aplicar les decisions de Cardiff sense acords amb UGT i CCOO, com els que es cerquen constantment en negociacions com les d'aquests dies. Aquest "diàleg social", destinat a aconseguir que els treballadors i els pobles acceptin la política econòmica, que destrueix les conquestes d'aquests arreu del món, culminaria en un "seminari social", que, el novembre de 1999, aplegaria tots els agents socials...

A aquest pas el Fons Monetari Internacional, El Banc Mundial, la Unió Europea i companyia arribaran a "donar pes cul" a la classe treballadora, explotant-la i trepitjant-la fins al paroxisme. Com no surti prest un Lleó Trotski, estan ben arreglats els "picaplets" dels pobles davant les barres d'aquest desprietat capitalisme internacional. Ω

LES MANS AL FOC (28)

L'entusiasme dels vencedors

PERE GRI

Alguns autors han tractat de refutar l'escepticisme indicant que no és possible sostreure's a una fe radical. Exemple d'aquest tipus de refutació és la doctrina de Santayana sobre la **fe animal**. Aquesta és una conseqüència de la realitat de la vida i de la necessitat que té aquesta de **prendre la Natura per la mà**, en el curs de la seva existència. És, doncs, lícit, segons Santayana, començar per dur l'escepticisme a les seves darreres conseqüències i encara més radical del que feren els esceptics grecs, Descartes, Hume o Kant, però sense oblidar que **l'escepticisme és una forma de creença** (*Escepticisme i fe animal* (1952)). Com que el coneixement és també una **fe** -si bé una **fe amb interposició de símbols** (op. cit.), no és possible oposar l'escepticisme al dogmatisme, o a la inversa. Ambdós es mouen dins del mateix àmbit -el de la **vida**-, l'ú-

nic que es pot fer és acceptar-los sense il·lusió i amb desafecte.

No obstant això, sí que es pot oposar una actitud escèptica a una d'entusiàstica. **L'entusiasme** religiós ha despertat en època moderna sospites, i el mateix ha succeït amb l'entusiasme **polític**. Per altre costat, s'ha acceptat moltes vegades l'entusiasme com expressió de fervor davant de la Natura o davant d'una obra d'art.

A finals del segle XVII i durant el segle XVIII abunden les opinions sobre la natura de l'entusiasme, les seves raons d'ésser i els seus límits. Locke admet que per cercar la veritat s'ha de sentir amor per ella, però això no justifica admetre l'entusiasme com un **fonament per a l'assentiment**. El que es basa en l'entusiasme no atén ni a la raó d'aquesta revelació; l'entusiasme produeix **opinions estranyes i accions extravagants**. Mentre que la raó veu les coses tal com són, l'entusiasme les veu tal com no són, o com

hom vol que siguin; l'entusiasme és com una borratxera.

Entusiasmats, els membres del Consistori de Porreres, feien constar a l'acte de la sessió ordinària del dia 12 de juliol de 1937, el que segueix: *A continuació, i a fi d'immortalitzar en aquesta localitat el nom de l'II-lustre General que va saber dur endavant al Front de Bilbao les seves victorioses tropes, mort en accident d'aviació en compliment del seu deure, s'acorda per unanimitat substituir el nom del carrer de La Teula amb el d'Emilio Mola, encarregant per això les plaques que siguin necessàries, les despeses de les quals seran satisfetes amb càrrec al capítol d'imprevists del vigent pressupost.*

No és estrany que des del meu ajuntament veïés la guerra com a guanyada, àdhuc abans que es complís el primer aniversari del seu esclafit. Puc donar fe que en aquells dies eren majoria els païsans que confiaven cegament en el triomf de les forces del bàndol feixista, però aquesta situació ja s'havia pogut comprovar durant els anys de la república, i molt més a mesura que l'enfrontament entre

germans s'anava configurant de manera inevitable.

La meua posició d'aleshores era de no col·laboració amb res que tingués a veure amb la política. Havíem iniciat el trasllat cap a Ciutat, encara que no deixava de fer freqüents visites a Porreres, procurant estar-hi poc temps per por a les represàlies. Així i tot, en aquell estiu del 37, la situació al poble estava **estabilitzada**, perquè el **nou ordre** s'havia imposat per tot arreu, i no només es feia notar en els canvis de noms dels carrers.

Porreres no es resignava a deixar d'ésser un **bastió nacional**, de cap manera volia ocupar el seu lloc natural de poble del Pla de Mallorca. La frase **per l'imperi cap a Déu**, havia estat entesa molt més bé que a qualsevol altre municipi de l'Estat espanyol. Això a mi no em queia gens bé, ja que pensava que a la vila no havíem tingut mai cap imperi, i encara que tenia parents a la República Dominicana, no era necessari que em fes còmplice dels imperialistes espanyols que estaven imposant als mallorquins una cultura i una llengua que no és ni ha estat mai la nostra. Ω

Sóllers

PER JOSEP SERRA. PRES. D'ESQUERRA
REPUBLICANA-MALLORCA

La "revolta" dels constructors i associats de la Vall de Sóller de pertà i manté vives tot un seguit d'acusacions i contraacusacions i recontraacusacions de partidisme i de mala fe -ja que sempre hi ha qui s'espavila per relacionar les dues coses-, des dels uns i des dels altres.

Ara bé, tota Mallorca és semblant en aquest sentit a Sóller.

Hi ha nord objectiu o totes deixa a l'atzar i a la necessitat? Si feim un cop d'ull al nostre voltant veurem que a hores d'ara hi ha una gran proliferació d'edificis de tot tipus a tort i a dret, grans i petits, de protecció oficial i d'alt estandring, cases, casetes i casasses que apareixen com a bolets d'una bona anyada.

De tota manera, si aprofundim una mica més en el camp que podem considerar "d'obres", veurem també que els grans projectes són executats per Construcciones y Contratas, per Ferrovial i altres macroempreses que són ben enfora del conflicte de Sóller.

Això ens duu a situar els treballadors i els vividors de la construcció indígenes en una posició mitjana, enfora dels grans constructors i dels manobres que ben viuen fent "chapuzas" (entre cometes, perquè els catalans no en tenim ni la paraula ni la tradició). Les empreses de construcció mallorquines són molt majoritàriament les clàssiques PIMES que treballen molt amb mà d'obra "familiar" i que en èpoques de crisi malviuen i sovint acumulen pèrdues que es pretenen recuperar en temps d'ufana.

Actualment és difícilssim trobar a Mallorca un bon fuster, un bon picapedrer, un lampista o un electricista per fer una petita reforma o una reparació de qualque desperfecte. Tots els efectius, els bons professionals i els no tan bons i els dolents-dolents, tenen més feina de la que poden fer en una mesura humana: són temps de fer-ho tot a preu d'anfós i amb una garantia de qualitat (de producte i de mà d'obra) que fa plorera o peguera -segons l'estat d'ànim del client afectat.

Hi ha qui intenta invertir al més

aviat possible els seus milions de pessetes "negres" davant la imminent entrada en vigor de l'euro, però això no és res devora els que tenen aquests milions "negres" en forma de marcs. No es paguen preus desorbitants per coses mal fetes i de baixa qualitat, si no és perquè el producte que s'obté té sempre un valor de mercat que a curt termini supera clarament el capital invertit: una casa de cent milions valorada oficialment com de vint milions i amb un preu de mercat d'aquí a cinc anys -posem per cas de setanta milions, no suposa una pèdua de valor de trenta milions, sinó un capital "net" de cinquanta milions. Coses del "mercat". La tranquil.litat tornarà quan els euros "negres" tornin a satisfer la voluntat o la necessitat de frau dels empresaris.

D'aquí un parell d'anys la recessió que viurà el sector de la construcció serà molt probablement de les que figuren a la història com a crisis profundes. I la dreta política, com a portantveu dels constructors (incloent promotors i tota casta d'especuladors) plantejarà aviat la necessitat urgent d'un "pacte" sobre el territori. Quan la feina escassegi es proposarà a la societat l'acceptació que cal construir més poc.

Però les crisis del capital solen ésser cícliques, i després d'una tempesta sol venir una bonança. I el pacte sobre el territori se n'anirà en orris. No duu enlloc un pacte de govern que no tengui en compte tots els agents econòmics, socials i polítics, ja que les tensions que generen les estratègies no consensuades entre el Govern i el Consell són la millor garantia per a una nova onada depredadora de territori quan el capital en mans dels especuladors torni a garantir inversions altament rendibles.

Si no ens entenem a les bones ho pagarem molt car. Alguns partiran cap a on vulguin amb els beneficis, però la gran majoria haurem d'intentar sobreviure amb les deixalles i afrontar la recuperació d'un territori malmès.

Les lleis d'en Murphy diuen que un pessimista és un optimista ben informat. Ω

Aixequen les mans si us plau

JAUME SIMONET I BORRÀS

Grans injustícies a vegades - malgrat que manco de les desitjades - han esdevingut enèrgiques solucions, els historiadors en podrien contar a forfolons. Si a la Rússia de principi de segle, les classes benestants no haguessin estat tan golafres, que, aprofitant-se del poder i de l'amistat dels tsars i junt amb aquests viure com a déus mentre el poble passava misèries, de ben segur que no s'hagués donat peu al mateix poble d'aixecar-se contra els seus governants i d'aquesta manera afavorir la revolució comunista. El mateix cas, tot i essent diferent se podia dir de Cuba durant la dictadura d'en Batista, on el vint per cent de la població era rica, culta i poderosa, enfront de la resta de la gent que era analfabeta, pobre i passava misèria, tota aquesta insatisfacció de la majoria del poble va propiciar la revolució popular i la pujada al poder de Fidel Castro. Fins i tot si el conservadorisme francès fos estat més benèvol i tolerant, potser no haguessin ocorregut els fets de la primavera del 68 a París. Sense anar més enfora basta veure que aquí, al nostre País, al voltant dels anys 1450 degut a l'abús i a la injustícia del ciutadans sobre els forans, a aquest no els va quedar més remei que aixecar-se contra el poder establert tot i posant setge a la Ciutat. O devers el 1520 quan cansats de patir fam, les germa-

nies posaren contra les cordes l'oligarquia ciutadana, compromesa només amb les classes benestants.

En cap cas voldria fer comparances amb lo abans dit i lo que ara diré, Déu m'enguard, emperò els fets són com són i malgrat més d'un pot pensar i dir que tal dia farà un any, és hora de posar les coses clares. Sovint, vull dir un dia sí i l'altre també podem veure a tots els mitjans de comunicació com aquí, al nostre País, - Illes Balears i Pitiüses - quasi bé tot és més car que a la Península i que els sous dels treballadors són dels més baixos, i que els jubilats illencs s'han de conformar amb les pensions més minses de tot l'Estat, i que malgrat la riquesa que genera Mallorca, de cada dia els rics són més rics i els pobres més pobres, es nota una gran diferència degut a que els treballadors se les veuen i desitjen per arribar a final de mes, en molts de casos s'hi arriba gràcies a que dins la família hi entre més d'un jornal.

Molts d'aquests empresaris que a les seves empreses estrenyen als treballadors fent-los contractes a baix sou i que malgrat siguin sabedors de que tindran una bona temporada turística els fan contractes de dies o de setmanes i que a costa de pagar hores extres, la qual cosa és il·legal, però d'això ells s'en foten, s'estalvien molts llocs de feina. El resultat és més

atur, els pobres més boca-closa i ells més panxes-contents. Llavors ve l'altre cara de la moneda. Un grapat d'aquests empresaris, per emblanquinar-se la cara, bruta per la pols de l'egoisme i la poca gens diria jo - estima al nostre poble, - que també és el seu - van i arramben un grapat dels molts de milions que han guanyat amb les seves idees i el nostre treball i regalen un iot al ciutadà que té el sou més alt de tot l'Estat, no voldria anar errat, però crec recordar que digueren que el sou mensual del ciutadà Joan Carles, Borbó de les Espanyes, rondava els vuitanta milions cada mes, pagats tant pels espanyols com pels que no som espanyols.

Amb aquests més de tres mil milions de pessetes que diuen que costarà el iot pagat pels empresaris mallorquins, gojosos de solidaritat, es podrien regalar tres-cents pisos a tres-centes famílies mallorquines necessitades d'aixopluc, o es podrien mantenir tots els pobres d'en Jaume Santandreu durant més de cent anys, o es podria fer l'hospital d'Inca, o a Ciutat un hospital de cremats, o tantes coses que Mallorca necessita. Els que creguin que la solidaritat dels empresaris mallorquins ha d'ésser amb Mallorca, que aixequin la mà, els que creguin que ha d'ésser amb la monarquia, que tirin la pedra i amaguin la mà. Ω

Països Catalans (VI)

Els referits a llocs i pobles de Catalunya, els podríem classificar en tres grups. Uns fan lloança dels seus productes, bellesa natural i virtuts o manera de ser dels seus habitants. D'altres es poden considerar neutres perquè no diuen res al seu favor, però tampoc cap cosa en contra. I, els que més, ridiculitzen alguna peculiaritat o fereixen la seva gent, encara que humorísticament, basat, quasi bé sempre, en antigues rivalitats dels pobles del veïnatge.

Gent de Trem, tots de bon tremp.
Gent del Camp, gent del llamp.
Golmés, el que hi va no se'n mou més.
Granollers, l'esperver del Vallès.
Guimerà, bona terra per a sembrar.
Hereu de Girona, o baix o camatort.
Igualada, gent trempada.
Ja som a Sants.
Juliol, Agost i Maó, els millors ports del Mediterrani són.
L'apotecari de Salou, va plegar perquè se li va assecar el pou.
L'Espona, terra fluixa i gent molt bona.
L'estany de Sils, febres i rèptils.
La camamilla de Linyola, cura tota sola.
La Mare de Déu de les Arenes, cura el mal de totes menes.

La plaça del Pedró, és de tots l'indret millor.
La Pobla de Montornès, que molts l'anomenen, però no saben on és.
La Santa de Mataró, que cura aquell que està bo.
La Seca, la Meca i la Vall d'Andorra.
La Selva, tupins i plats fins.
Lavern, primer esglaó de l'infern.
Les dones de Cubelles: cul i mamelles.
Les dones de La Riera tenen el pit al davant i el cul al darrera; al revés de les de Ferran, que tenen el cul al darrera i el pit al davant.
Les noies de Constantí, es renten la cara amb vi.
Les noies de Falset, duen la cotilla damunt del cosset.
Les noies de l'Esquirol, es casen quan Déu ho vol.
Llançà, allà on fan la tramuntana.
Lloret de les Alegries, val més de nit que de dies.
Lloret de Mar, terra a l'Havana. Ω

Restaurant

Los Zarzales

Especialitats en cuina mediterrània

C/ Jafuda Cresques, 11 - 07470 Port de Pollença - Tlf. 971 86 51 37

CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA PLENA (XXII)

La història que la Ministra Aguirre ens vol escapar, silenciar i segrestar

PER RICARD COLOM -TLF. 964 207607

4.1364: Després de llargs preparatius, **contraatac català**: el Cruel ha d'alçar el setge a València, després de 5 mesos, i es tanca dins les muralles de Morvendre.

Els subsidis del Principat de les Corts del 1363 encara no han estat recollits.

1364: El Cerimoniós **recupera Xixona, Almenara i Lliria** i soccorre l'assetjada **Oriola** on els catalans, mancats de menjar, practiquen l'antropofàgia. Tot i això els castellans s'amparen d'Oriola.

Tanmateix els catalans segueixen el contraatac i **recuperen Morvedre i Sogorb** i altres places valencianes.

26.7.1364: Es degollat públicament a Saragossa el noble i conseller català **mossen Bernat de Cabrera**, tal com fredament explica el Cerimoniós a sa *Crònica*, tot i que el salvà, feia anys de les urpes de la Unió Aragonesa: *E d'aquesta justícia los nostres pobles no se n'agreuaren en res, ans parec que els plagués, pensants los grans dans qui a mà sua eren pervenguts a nostres regnes e especialment de la guerra de Castella*. En realitat es tracta d'un **crim d'Estat**: fou sacrificat acusat de traïció per contentar l'oligarquia i els bel·licistes.

1364-1387: A partir d'aquest assassinat, la política autoritària del Cerimoniós, a través dels consellers *rossellonesos* addictes (encapçalats pel mateix Cabrera), se'n va en orris. **La Monarquia, massa feble econòmicament, es bat en retirada** front a les oligarquies i anirà perdent posicions d'ara endavant.

1364-1365: Canvi de conjuntura a Catalunya.

1364-1368: Nova revolta sarda.

1365: Els diputats mallorquins escriuen als Cerimoniós: *Com los mallorquins e poblars en aquella illa sien catalans naturals, e aquell regne sia part de Catalunya...*

Nova devaluació del florí: queda en peces de 18 quirats (equivalent a 11 sous) en una nova encunyació.

Les Corts del Principat són convocades un parell de vegades en un sol any.

Mesures afavoridores de l'exportació per al Principat amb recàrrecs per a la importació de teixits.

d. 1365: Enric de Trastàmara passa a primer pla, i amb l'ajut de les duríssimes **Companyies Blanques franceses de Beltran du Guesclin** (de la guerra del 100 anys franco-anglesa) i de les tropes catalano-aragoneses del conte

de Dénia.

Les **Companyies Blanques** resultes molt eficaces i fan recular al Cruel. Però també ataquen calls aragonesos.

Cà. 1365-1370: Primers *fogatges* o censos de població a la Corona Catalano-aragonesa; devers 350.000 habitants té el Principat, més de 250.000 el reialme de València, 45.000 Mallorca, vora 200.000 l'Aragó. Barcelona té uns 33.000 habitants, Perpinyà 8.000, Tarragona quasi 7.000, Cervera més de 5.000.

Al Principat, uns 250.000 habitats (70%) És població rural, i uns 100.000 viuen a les ciutats. El 38'4% dels *fochs* principatins pertanyen a la noblesa.

Castella té **sis milions** d'habitants i França uns **quinze milions**, xifres dons ben superiors.

Constants rebrots de pesta, que perjudiquen força Catalunya.

1365-1375: Decenni crític a Mallorca. Olf de Pròixida hi es governador del Cerimoniós.

1365-1407: Un florí d'or equival a 11 croats d'argent, ço és, la plata s'hi troba considerablement infra valorada front a l'or (que val 13'1 vegades més segons al tarifa legal!). A causa d'aquesta pèssima política monetària, els especuladors catalans i estrangers evadeixen croats massivament i així col·laboren a la ràpida decadència econòmica catalana.

Principis 1366: **El Cruel ha d'abandonar les zones envaïdes dins la Confederació** i fins al final (1369) la guerra es desplega en escenaris castellans. Tot i capitular al reialme valencià, **els castellans encara tornen a prendre i devastar l'Alacantí**.

La guerra esdevé ara, sobretot, **una guerra civil castellana**: la noblesa i les Castelles (tret de les ciutats mercantils) recolzen el Trastàmara, i les zones litorals, la burgesia i els jueus el Cruel.

3.1366: Enric de Trastàmara, amo de Calahorra.

4.1366: El Trastàmara és proclamat rei de Castella a Burgos, mentre el Cruel, assetjat a Sevilla, ha de fugir a Bordeus, on negocia l'ajut anglès. Així, **la Guerra dels Cent Anys connecta amb la de la Península** (França, Catalunya i Trastàmara, contra Anglaterra i el Cruel).

1366: El Cruel torna a Gascunya amb soldats anglesos del Príncep Negre.

4.1367: Les tropes del Trastàmara són vençudes a Nàjera pel Príncep Negre i el Cruel. El desastre és gran i ha de fugir de nou enllà els Pirineus.

De nou al poder, el Cruel es dedica a actes brutals de venjança. Mentrestant, el Trastàmara recluta un nou exèrcit a Occitània.

1367: Corts catalanes aplegades al convent de Sant Francesc de Vilafranca del Penedès.

Caresties.

9.1367: El Trastàmara, amb el suport francès i de l'oligarquia catalano-aragonesa, penetra amb noves tropes occitanes i franceses pel nord de Catalunya i d'Aragó i se n'entra dins Castella.

2.1368: Cos expedicionari de Pero de Luna que posa setge al sard Oristany, qui el derrota, ocupa Sàsser i domina quasi tota l'illa tret de Càller i l'Alguer.

1368: **Tractat franco-castellà de Toledo**: el Trastàmara guanya terreny i referma la tradicional aliança amb França.

En una relació d'estudiants d'un col·legi de Bolonya (Itàlia) apareixen un parell de valencians: **Domenico Maston, de Valentia, catalanus i Berengarius Stampa de Valentia, catalanus**. Les Universitats medievals europees classifiquen els estudiants segons procedència nacional - lingüística.

Construcció de l'església de Sant Joan a València.

1368-1369: Corts del Principat.

3.1369: El Cruel, derrotat i presoner, és assassinat al castell de Montiel pel Trastàmara, en lluita personal.

1369: Comencen Corts Valencianes a Sant Mateu (Maestrat).

Eduard d'Anglaterra, qui casa son fill el Duc de Lancaster amb la filla del Cruel, el proclama rei de Castella, Talment que torna a encendre's la guerra internacional pel tron de Castella, connectada amb la guerra del Cent Anys franco-anglesa: Anglaterra i Portugal contra el Trastàmara, França, la Confederació i Granada.

1369-1371: Fase molt crítica per al domini català a Sardenya, que es troba pendent d'un fil.

1369-1373: Construcció de l'antiga Llotja de Mar o Porxo del Blat a Tortosa.

1369-1388: *Crònica del Cerimoniós*, redactada pel tresorer reial, en Bernat Descoll. Ω

Àngels i Maria Mercè

L'entrada d'estiu se'ns ha emportat dues dones extraordinàries: una més coneguda, per mor de la seua projecció pública de la seua obra literària; l'altra, autora d'una tasca més poc difosa, però igualment important i efectiva.

N'Àngels Fernández havia estat una mena d'ànima de l'Escola d'Estiu de Mallorca. Record que, fa prop de dues dècades, a Eivissa es va intentar bastir una Escola d'Estiu, a càrrec de l'Associació Pitiüsa per la Renovació Pedagògica, que es va celebrar un parell de vegades, però que no va tenir continuïtat. A Mallorca, en canvi, es va aconseguir que la iniciativa quallàs. I ha arribat a ser

un referent inqüestionable per al professorat de la balear més gran. L'Escola d'Estiu de Mallorca ha estat un fòrum de debat i de crítica, d'innovació, de discussió i de debat. L'estiu i un marc més informal -però no per això menys rigorós- permet unes certes transgressions i deixar volar una mica més la imaginació. Dins l'àmbit de l'Escola d'Estiu, els funcionaris esdevenen més ensenyants; les persones atenallades per currícula i marcs prefabricats poden sentir-se mestres de bon de veres i fer propostes sobre la seua activitat professional.

Tot aquest esperit positiu, que en el marc d'aquesta escola estival mallorquina jo he pogut tro-

bar com a cap altre lloc (deixant de banda la Universitat Catalana d'Estiu, a Prada de Conflent), el tenia i contribuïa decididament a crear-lo Àngels Fernández. Ensenyant abans que funcionària, persona compromesa amb la defensa de la llengua i del país, de clares conviccions i de pràctica docent coherent, va passar per un parell d'instituts eivissencs, durant la seua tasca professional.

Na Maria Mercè Marsal m'era menys pròxima personalment. Havia gaudit amb la seua poesia, naturalment, i per això una vegada l'havíem portat a fer una conferència a l'Institut Sa Blanca Dona, d'Eivissa. De ben jove, havia començat a escriure i a

publicar poesia. Cau de llunes, Sal oberta eren alguns dels seus reculls de poemes més interessants. També havia fet una incursió interessant en el camp de la novel·la, guanyant el premi Carlemany amb *La passió segons René Vivien*.

Autora d'una literatura militant en favor de la igualtat de drets entre totes les persones, obrí aquella conferència seua a Sa Blanca Dona fent constatar que havia tengut la sort -potser per la dignitat que això implicava- d'haver estat triplement oprimida: oprimida com a dona (com ho estan la majoria, encara, de les dones del món), oprimida com a persona de classe treballadora (en referència al seu origen modest),

i oprimida com a catalana (és a dir, com a ciutadana d'una nació oprimida, d'una nació sense estat). Aquesta triple opressió l'havia empès al compromís de la militància.

La malaltia ha acabat amb la vida d'aquestes dues dones, que tenien ambdues al voltant dels quaranta anys. Ens en queda, emperò, allò que han fet i allò que han escrit, les seues actuacions i l'exemple que han donat, i sobretot, la seua actitud davant qualsevol forma d'opressió.

En un món en el qual l'homogeneïtzació cultural, l'opressió nacional, el pensament únic i l'asèptica aldea global cada dia van fent més camí, ens calen persones com n'Àngels i na M. Mercè. Que, d'alguna manera, encara són -i seran- entre nosaltres. Ω

Bernat Joan i Mari

Jornadas em defesa da língua

As I Jornadas em defesa da Língua celebraram-se em Compostela entres os dias 20 e 25 de Abril. Organizou-nas conjuntamente o Movimento Defesa da Língua de Compostela, a distribuidora Lixo Urbano, o Sindicato Estudiantes Independentes e Rádio Kalimer@, contando também com a colaboração dos comités de Solidariedade (COSAL). Durante toda a semana houve conferências, video debates, programação, especial em Rádio Kalimer@, unha exposición fotográfica de Sebastião Salgado e outras actividades mais lúdicas como unha festa polo Galego nas ondas.

Dia das Letras

Duas manifestações tiveram lugar este ano em redor do Dia das Letras: a Corrida pola Língua, com a participação de três mil jovens, e outra pola normalização do galego na universidade. Garcia-Sabell recebeu o Prémio das letras, instituído há quatro anos pola Junta da Galiza, e inaugurou-se um monumento dedicado a Martim Codax, Meendinho e Joám de Gangas, autores galegos do século XIII.

O CDG em espanhol

O Centro Dramático Galego, dependente da Conselheria da Cultura, tem o propósito de actuar em espanhol incum-

GALEGO-PORTUGUÊS

pliando os seus próprios estatutos. A coartada é a comemoração do 98, para a que escollheram unha das Comédias Bárbaras de Valle. A obra nom se pode trazer, pois es sabido que os herdeiros do egrégio escritor a têm proibido ao euskera, catalán e ao galego (ainda que, curiosamente, nom às variantes portuguesa ou brasileira). A decisom provocou unha grande polémica em meios culturais, sindicais e políticos nacionalistas, onde se produziu unha regeição geral. Mesmo se elaborou um Manifesto polo Teatro em Galego que contou com un apoio maioritário entre os profissionais de sector, que aliás pensam fazer un boicote à representação.

Pola normalização do ensino

A Plataforma do Alunado pola Galeguização do Ensino Meio paralisou o 22 de Abril à 12 de manhã. A maioria dos liceus do país, concentrando-se os estudantes diante dos centros e, mesmo, saindo em manifestação em Vigo e Compostela. Actualmente, a presença do galego na docência está a depender mormente do voluntarismo do professorado, sendo especialmente grave a sua situação nos centros privados onde se incumplen de maneira sistemática os mínimos legais, che-

gando-se, n'alguns casos, a dar as aulas de galego em espanhol.

Reintegracionismo real

Duarte de Bragança está-se a manifestar nos últimos tempos a prol da unidade lingüística galego-portuguesa e, assim o reiterava o 17 de Março num artigo publicado no ABC, o diário madrileno mais espanholista. Por outra parte, este mesmo monarca sem trono fazia público em Abril um comunicado reclamando unha política portuguesa mais agressiva com respeito ao problema galego, ao tempo que pedia desculpas por ter falado em castelhano para a TVG. A entrevista fora feita após unha conferência sua no Paraninfo da Universidade de Vigo, está em português... Seique os jornalistas da TVG nom perceberam o português e no entanto os estudantes sim!!

Notícias breves

*A Universidade compostelana nomeou Doutora Honoris Causa à escritora brasileira Nélia Pinhom. Como padrinho da cerimónia actuou José Luís Rodrigues, catedrático de galego-português e membro da AGAL. Esta Filha de emigrantes

galegos é actualmente Presidenta da Academia Brasileira de Letras.

*O sindicato Estudiantes Independentes realizou a Campanha **Em Galego, de 0 a 24 horas** para denunciar a política etnocida do Concelho da Corunha.

*II Jornadas **A Língua a Debate** em Compostela organizadas pola livraria **A palabra perdida** e o movimento Estudantil Universitário.

*O II Encontro de Equipas de Normalização Lingüística denunciou o incumprimento generalizado da legislação sobre o galego nas aulas.

Publicada a obra *Seis sainetes valverdeiros* de Lopes Lajas. Está escrita num dialecto galego falado no Noroeste de Cáceres.

*Correios, a D.G. de Tránsito, RENFE e TVE, seguen sem respeitar a toponímia galega, utilizando formas já ilegais.

*Segundo um estudo do Conselho de Cultura, o 80% dos empresários som favoráveis ao uso do galego na publicidade, mas só o 17% o emprega.

Manifesto de intelectuais portugueses contra o perigo de colonialismo espanhol na Expo de Lisboa. Lembremos que, por exemplo, o castelhano é um dos idiomas oficiais da Exposição.

*ASPG e CIG celebraram as VIII Jornadas de Língua e Literatura.

Umha companhia de teatro portuguesa e duas galegas unem-se para recriar a obra de Brecht *Estação Mahagonny*.

Portugal propunjo a Andorra ensinar português no Principado. Ω

La invencible

GUILLEM DE BERGUEDA

Abans del mundial de futbol els espanyols fletaven cap a França la selecció que havia de retornar no se sap quines glòries perdudes i quins orgulls buscats. Algun eixelebrat dels mitjans de comunicació la va qualificar com "la Escuadra Invencible", en memòria d'aquella altra que, teòricament, també ho havia de vèncer tot, i que va acabar desfeta enmig de la mar, al sud d'Irlanda. Al voltant de la selecció de futbol, com ha passat en altres llocs de la nostra part del món, es va produir una eclosió de

nacionalisme desbocat.

En el primer partit de la primera fase, la Invencible es va trobar amb una selecció africana, la de Nigèria. Teòricament, podia ser un equip assequible. Així ho presagiava l'eufòria d'alguns comentaristes esportius (remarquem els de la COPE i els de la SER, per cenyir-nos a dues cadenes radiofòniques concretes). Aquests comentaristes feien curses a veure qui era més espanyolista i qui deia els disbarats més considerables en favor de la selecció espanyola. Una part d'aquests disbarats, tenint en compte que tots els jugadors de la selec-

ció contrària tenien una pell més rica en melanina que no els propis, tenien un caràcter considerablement racista.

El partit va tenir diversos moments: fins ben avançat, en qualsevol cas, semblava que la victòria es decantaria del costat espanyol. Els africans, emperò, varen saber reaccionar a temps i varen fer la volta a la truita. Al final, quan ja es veia clara la victòria nigeriana, els comentaristes espanyols es queixaven del fet que el públic francès -"los gabachos", cordialment, en l'argot dels periodistes d'una cadena radiofònica- animàs la selecció africana.

Després, va venir l'ensopegada amb els guaranís. Es va

començar a demanar el cap d'en Xabier Clemente (el basc que entrena l'equip espanyol). I s'esperava el partit amb la selecció de Bulgària. I la carambola. Per a aquest partit, el búlgar jubitable Hristo Stòikhov tenia preparada una samarreta -per davall de la de la seua selecció- amb una bandera independentista catalana, samarreta que hauria destapat en cas d'aconseguir fer-li algun gol a la selecció espanyola. Malauradament, no només no va poder lluir-la sinó que varen encaixar una inútil derrota per sis gols a un.

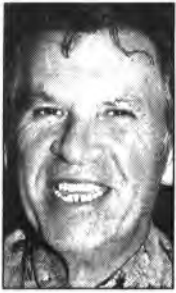
Pocs dies abans, una cadena de ràdio d'abast estatal havia fet una enquesta entre els diputats del congrés de Madrid, demanant quina

selecció guanyaria el mundial de futbol. Tant els diputats del Partit Popular, com els Socialistes i els d'Esquerra Unida -és a dir, els diputats espanyols- apostaven per la selecció del seu país: Espanya. Els grups nacionalistes, en canvi, es decantaven per altres opcions. El grup del Partit Nacionalista Basc considerava que la selecció que guanyaria el mundial seria la del Brasil. I el grup de Convergència i Unió es decantava més aviat per Alemanya.

Com apuntava un amic en comentar-li jo aquest sondeig, sembla mentida que, tenint aquesta percepció de les coses, encara després ens diguin a nosaltres que som poc realistes! Ω

L'esperit republicà En Miquel Bauçà. La resplendor

EN JOAN QUETGLES, PROFESSOR DE FILOSOFIA

Amb la publicació de *El Canvi*, 1.798 (després d'un silenci de sis anys), ens posa a l'abast una mostra del poder ocult de la vera creació poètica. De poemes, n'hi ha molts a Catalunya. La major part d'ells, amb els seus poemes, d'una o altra manera, són participants de la manifestació de l'esperit de la seva època i de la seva nació, sens dubte. Però solament uns pocs, els tocats pels déus, duen dins seu la cremor de manifestar la forma de l'Esperit universal. Dóna acompliment a la tasca proposada per En Hegel, que diu: "Quan la prosa... ha penetrat amb la seva manera particular de concebre en tots els objectes de la intel·ligència humana i ha marcat la seva petja a totes parts, la poesia ha de començar la tasca de refondre tots aquests elements tot imprimint-los el seu segell original. I, com que ha de vèncer igualment el desdeny de l'esperit prosaica, es troba envoltada per totes parts de nombroses dificultats. És precís que abandoni els hàbits del pensament comú... que encarni de qualque manera el pensament especulatiu en les formes de la imaginació, sense sortir de la regió de l'esperit".

"El Canvi" és un univers creat pel poeta a la seva última etapa de gran seguretat. El poeta mostra la seva gran habilitat en el domini dels registres poètics, però no si complau; el seu objectiu és declarar la veritat. I allò que mostra, tal vegada sense voler, és la resplendor d'aquest univers. I l'univers

resplendent d'En Miquel Bauçà, tan personal i català, esdevé un univers per a tota la Humanitat. (Que resti clar: jo no pretenc fer de crític literari; amb aquest article, allò que vull és posar de manifest que les idees, diguem-ne, filosòfiques que inspiren el poeta van de la mà amb el que seria un nou debat sobre l'esperit republicà i sobre la nació catalana).

Com ve a la solapa del llibre: "En Miquel Bauçà (Felanitx, Mallorca, 1940), un dels escriptors vius més importants de la literatura catalana, és autor d'una obra de gran prestigi. Entre la seva poesia, destaquen *Una bella història* (1962) i *El crepuscle encén estels* (1992)". I a la contraportada: "...Estructurat en forma de diccionari... El Canvi és un dels llibres més esperats de la literatura catalana dels últims anys i, molt probablement, un dels cims de l'obrer literària d'En Miquel Bauçà".

En Miquel Bauçà té passió pel saber, per la Ciència, per la Filosofia. Moltes d'entrades del seu *diccionari* podrien semblar temes de Filosofia, però resta clar des del primer moment que ell, en cap moment, renuncia a la funció que li és pròpia, això és la creació poètica. Per molt discursiu que vagi, segueix la proposta hegeliana i no abandona el recurs a la imaginació, en cap cas. Conquesta les ales de la llibertat i empenen un vol fantàstic; ens ve a dir: ho veieu que es pot volar?

La llibertat conquerida li permet dir coses que ningú altre s'atreveria dir. Diu la seva veritat sentida, però sense gens de pretensió d'escandalitzar com a vegades fa qualque jove per cridar l'atenció. No, En Bauçà és un eremita satisfactoriament instal·lat a l'Eixample de Barcelona, i des d'allà segueix tot el que passa al món - la CNN -, pensa, experimenta, estudia, escriu i viu. Però, com un signe de l'univers bauçanesc, la reflexió sobre la maldat de Déu no és qualitativament superior a la reflexió sobre la roba llençada a l'abocador.

La seva llibertat va unida al rigor de retornar - o donar - el veritable nom a les coses i als fets. En Bauçà no dirà mai la "transició democràtica"; el nom vera de la cosa és "la Continuitat", és a dir, continuació del sotmetiment de la nació catalana al jou espanyol. Ara, transformat en imaginació poètica. Així, En Bauçà repetirà de cent formes distintes les coses més afectives, com és Déu, la dona, l'home, els vicis, la maldat, la tribu catalana, la desolació, el patiment, l'Església catòlica i els seus crims... Per referir-se als nostres opressors, sol dir "els nostres enemics" o "l'enemic".

Déu o la tribu catalana són conceptes particularment tractats, però no com a pura inspiració gratuïta. A cada moment corresponent, En Bauçà, per a explicar el seu propi procés intel·lectual o sentimental, ha de recórrer a aquests conceptes. A "Catalanitat, La" escriu: "...al'escala jo cantava el "Cara al sol" i d'altres crueltats semblants i em semblava tan normal com li deu semblar a un nen de Tailàndia que el sodomitzi un turista d'Estocolm o de Granollers. El meu cas no tenia res d'extraordinari, car ja feia segles i segles que els meus ancestres cantaven i ballaven perversions molt similars" i "...Una tribu ha de tenir una pàtria... Que sigui

precisament el contrari és només una manifestació del Mal... Compreneu que nosaltres rebutgem sistemàticament el tribut de sang que cal per tal de construir-la. És bèstia aquest impost, però sembla que no hi ha altre remei, que el Mal imposa. I cal ser conseqüent amb el Mal".

En Bauçà, amb satisfacció, és fa pregoner del Canvi - el Canvi que afecta a tota la Humanitat -, un Canvi que ja és present i que afecta tots els aspectes de la vida quotidiana de la gent. El poeta crea i es recrea sobre el tema central del llibre. Així diu: "L'eufòria que dóna la seguretat és la característica mundial de la "crisi". La por, el terror, com era conegut des de sempre, ha desaparegut... Amb l'excusa d'oferir productes cada vegada més barats, s'ha introduït i consagrat definitivament el valor "consumible" de totes les mercaderies. Abans els nostres ancestres filosofaven que res no dura... Ara les coses es fan perquè no puguin durar de cap manera". Vegem-les en altres entrades.

"Anarquisme, L' és un fenomen molt interessant amb l'aspecte que indica les ganes d'ordre. Efectivament es produeix en aquells llocs on el desordre és més viu i intolerable, com per exemple entre els catalans, que viuen l'experiència d'un dels desordres més greus: no tenir sobirania, no tenir un Estat".

"Contra Déu. Tot acte humà conscient i intel·ligent s'ha de fer contra Déu, existeixi o no existeixi...".

"Déu no pot existir... La definició més aproximativa de Déu és que és el fruit d'un estat semidelirant, un conte dolent".

"DNI, El... Avui és la primera vegada que me'l miro. El número és 41321537. I no li veig cap gràcia. És com un dogal, un collar o unis grillons, simplement". Ω

Fa 20 anys que n'Elisabet Fluixà d'Alcúdia regenta el **Restaurant Yate** damunt la Platja del Port d'Alcúdia. Van obrir aquest restaurant els seus sobres Pere Pons i Caterina Cerdà fa una trentena d'anys.

Fa 14 anys que en Ramon Muzo i la seva dona Teresa Rodriguez obren el **Bar Ramon** al Port d'Alcúdia.

Fa 6 anys que na Maria Alomar és la cap de cuina del **Restaurant Miami II** a Can Picafort. Fa la cuina internacional pels turistes. Un lloc de categoria, damunt la platja, on se menja a partir de les mil pessetes.

Fa 4 mesos que en José Àngel Hibernon ha obert el taller de laques i pintures **Pintalcúdia** a la barriada de ses Forques d'Alcúdia. El seu soci és en Bablo Arroyo.

Germans OLIVER, C.B.

CRISTALLS, ALUMINIS
I PORTES BASCULANTS

C/. Miquel Ordines, s/n.
Tlf./Fax 971 52 38 89
07450 SANTA MARGALIDA (Mallorca)

INTERCANVIS INTERNACIONALS D'ESTIU PER A JOVES AVALOT 1998

A partir dels 18 anys

1. Simmerbarren'500 a Frísia (Holanda)

Trobada de 500 joves a Frísia. Del 25 de juliol a l'1 d'agost de 1998. Obert a joves de 15 a 30 anys. Participants/es de 20 països i regions europees. 5 viles-joves en espais naturals. Organitza: Young Frisian Contact. Tema: jo i el treball, la natura i el treball, la cultura i el treball. Visites a empreses, jocs i esports, visites i activitats culturals. Llengües: frisó, holandès, anglès, francès i alemany. Joves de les regions europees davant l'Europa actual, quan fa 500 anys de l'autogovern Frisó. Frísia és un país obert al mar del nord, a cavall entre Holanda i illes alemanes i daneses. Bons contactes amb les cultures i les llengües cèltes (irlandesos, escocesos, bretons, islandesos, Illes Feroe...)
La UGT de Catalunya i l'Avalot és per a ells un referent del Mediterrani.
Preu: 25.000 ptes.

2. Camp de joves a Markelfingen (Alemanya)

Del 23 d'agost al 5 de setembre. Organitzat per joves del sindicat alemany DGB del land de Baden-Württemberg. Campament estable al costat del llac de Constanz. Hi participen joves de sindicats d'Alemanya, França, Itàlia, Catalunya, Romania i Ucraïna. Activitats culturals (ràdios lliures, festes), esportives i d'aventura (canoes) i visites a empreses (Mercedes, cerveseres...)
Aquest és el 4t any que joves de la UGT de Catalunya hi participen.
Preu: Els participants/es d'aquí paguen només el transport (25.000 ptes aprox.)

Inscripcions a l'

AVALOT UGT
Joves de la UGT de Catalunya

Rambla Sta. Mònica, 10. BCN Tèlf. 3046800. Fax. 3046825

L'antifranquisme a Mallorca. V LLIBRE

Homenatge a Josep Melià.

L'estalinisme i carrillisme illencs (P" C" E) contra Josep Melià

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

Alguns dirigents carrillistes (P" C" E) contra el dret d'autodeterminació

Quan per l'estiu-hivern de l'any 93 seleccionava alguns curts capítols de les meves memòries -a petició del meu bon amic, l'editor Lleonard Muntaner- incloent-hi un que portava per títol "Artistes i escriptors contra la dictadura" (pàgs 30-36 de L'Antifranquisme a Mallorca (1950-1970), El Tall Editorial, núm. 18), mai no m'hagués pensat s'armàs tal enrenou. Potser imaginàs que algun sector de la dreta més cavernària arrufaria el nas, tot dient, com sempre: "Mala pesta de rojos que Franco no acabà d'exterminar de rel!". Però no hauria suposat mai que els atacs (bona propaganda del llibre, ja se sap que allò de què no es parla no es ven!) venguessin de la pretesa esquerra; principalment, dels sectors carrillistes -P" C" E-, que en els darrers anys de la dictadura pactaren amb els hereus del franquisme el manteniment de tots els aparats judicials, administratius, culturals, militars i repressius del feixisme, a més d'acceptar -en la Constitució que ordiren d'esquena al poble- la "sagrada unidad de España", el paper de l'exèrcit franquista en el manteniment d'aquesta "unidad de destino en lo universal", la prohibició de la federació de comunitats autònoms (un atac directe a la reconstrucció dels Països Catalans), l'acceptació de la bandera de Franco i la monarquia borbònica que ens llegava el dictador (sense lluitar per un referèndum que demanàs al poble si volia o no aquesta monarquia imposada); i, el que era més tràgic en forces que teòricament es reclamaven del "socialisme", signaren una constitució que, en oficialitzar l'economia de mercat com a eterna i immutable, impedia avançar envers una societat sense explotadors ni explotats -ni que fos pacíficament arran d'una hipotètica victòria electoral de l'esquerra.

Un pamflet contra el llibre L'Antifranquisme a Mallorca (1950-1970) i tots els militants revolucionaris

El primer pamflet en contra de les memòries d'un senzill antifranquista mallorquí (qui signa aquest article) va ser obra d'un dels màxims responsables d'aquesta política antipopular (a part de ser un dels dirigents que contribuï a l'assumpció entre determinats sectors de treballadors controlats pel carrillisme del Pacte social de la Moncloa, un atac directe als interessos econòmics i polítics del poble). Parl de Pep Vílchez, sempre fent costat (no en mancària més!) als sectors més pro-PSOE d'Izquierda Unida (fins fa poc del grup promonàrquic que encapçalen López Garrido i Cristina Almeida). Després, continuant en aquest camí de brutors contra els militants antifranquistes dels anys seixanta, en un altre pamflet publicat a UH el 28-IV-94 s'hi afegiren altres col·laboradors amb el nefast -per als interessos populars-carrillisme illenc (que equival a dir de l'estalinisme més ranci i pansit malgrat certes operacions de maquillatge a començaments dels anys setanta). Ens referim als senyors Antoni M. Thomàs (antic responsable polític del P" C" E), Gabriel Sevilla, Alberto Saoner, Bernart Riutord, Ignasi Ribas, Gustavo Catalán, José M^o Carbonero, Jaime Carbonero i Salvador Bastida. Més endavant, per si no bastassin els atacs, encara s'hi afegí algun estudiós de la recent història nostrada. Jovençans que no varen viure aquells anys de lluita contra el feixisme i que ara, parlant amb quatre dirigents estalinistes i consultant una mica de paperassa (documentació quasi sempre d'una mateixa ideologia: en aquest cas carrillista) es pensen saber-ho tot. Estudiosos que, pensant que fan història "objectiva" el que basteixen realment amb els seus escrits és pura i simple apologia d'un partit (en aquest cas del P" C" E, tot

26-V-1998: Miquel López Crespí i Josep Melià el dia de la presentació de la darrera obra de l'escriptor de sa Pobla (El cadàver). Quan els estalinistes espanyols del P" C" E només llegien els indigeribles pamflets de Santiago Carrillo, Miquel López Crespí distribuïa el llibre de Josep Melià Els Mallorquins entre els sectors més dinàmics de la nostra societat per anar creant una consciència nacionalista i antiimperialista. Era a finals dels anys seixanta.

ampliant l'eco de la seva presència, sovint esquivada i superstructural). Els indigeribles articles(?) plens d'inexactituds, falsedats i errors que publicaren l'any 1994 els defensors de l'estalinisme espanyol a les Illes (els senyors abans esmentats) ens ajudaren a copsar la ràbia visceral d'aquests pobres homes quan llegeixen alguna interpretació de fets recents de la nostra història que no coincideix amb les seves apreciacions sectàries o afavoridores dels seus amics o grups polítics amb els quals simpatitzen.

En aquesta campanya de brutors, mentides i difamacions, s'hi afegiren igualment personatges de la premsa espanyola, gasetillers a sou de Madrid i d'obscurs interessos reaccionaris.

1994: Els dirigents del carrillisme espanyol (P" C" E) ataquen el llibre Els mallorquins de Josep Melià perquè l'autor "era aspirant a procurador en Cortes"

Amb el temps he pogut anar esbrinat que una de les coses (una simple frase!) que més indignà als simpatitzants i dirigents carrillistes (tipus Thomàs, Ribas,

Saoner, etc) va ser un comentari de la pàgina 32 del meu llibre L'Antifranquisme a Mallorca (1950-1970). La frase simplement deia, referint-se a Josep Melià (s'hauria d'entendre que parlam dels anys durs de la dictadura, és a dir, mitjans dels anys seixanta, i en aquell temps difondre un llibre progressista [Els mallorquins, de Melià] era un acte antifranquista: "Per aquells anys, l'editorial 'Daedalus' -dirigida per Bartomeu Barceló- havia publicat Els mallorquins de Josep Melià que ajudarem a vendre com si fos 'El Capital'". Déu meu la que es va armar l'abril del 94 per aquesta senzilla frase! A part d'afirmar que tots els partits revolucionaris érem "agents del franquisme policíac" (¿no us recorda això les acusacions de Stalin contra els bolxevics de l'URSS o de Carrillo-Pasionaria en la campanya d'extermini de l'any 37 de comunistes i anarquistes catalans i espanyols?) deien: "Però dit això, la veritat és que resulta un poc fort que en mans d'aquest autor (que converteix per exemple, en acte de lluita antifranquista la venda d'un llibre de qui aleshores era, o aspirava a ser 'procurador en Cortes (...)'".

Heu llegit, estimats lectors,

afirmacions tan absurdes? Ben cert que en aquells moments, Melià, un jove advocat (es llicencià en dret l'any 1962) i periodista (acabà la carrera el 1965), volia "reformar el sistema des de dintre" i es presentà a "procurador" del règim. També en aquells moments el Partit dit "Comunista" (P" C" E) participava en la "legalitat feixista" (en el sindicat vertical) per "reformar el sindicalisme des de dintre".

Bé, anem a pams. Com a bons espanyolistes que eren -i alguns ho són encara!- no podien copsar la importància d'un llibre com Els mallorquins, en la seva època i el seu context. Llegint únicament (els senyors Thomàs, Ribas, Saoner i CIA) els pamflets de Carrillo blasmant contra el nacionalisme conseqüent i l'esquerra revolucionària... ¿què podien entendre? ¿Quina política havien de fer, de no ser l'afavoridora de "la España eterna" que tots coneixem? És comprensible. Però és evident, i tothom amb un dit de front al cap ho sap a Mallorca, que la revifalla del nacionalisme en els anys seixanta i setanta no hagués estat possible sense les importants aportacions -aquesta primera reflexió- de Josep Melià al fet nacional. El mateix PSM-PSI, el reforçament de l'OCB, el gir cada vegada més accentuat envers el nacionalisme de la majoria de partits i organitzacions mallorquines i illenques en aquells anys, no haguessin estat possibles sense la lectura i assimilació d'aquest treball.

Els seguidors illencs de Carrillo -amic durant dècades de Stalin, el criminal cap de la nova burgesia "roja" soviètica i del dictador romanès Nicolae Ceausescu, estaven incapacitats per a copsar la importància (l'any 1967) de la difusió d'una obra com Els mallorquins

És increïble la miopia d'aquests epígons de la "sagrada unidad de España" i de l'eterna i immutable economia d'explotació capitalista (els Thomàs, Ribas i Saoners, ajudaren

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA V LLIBRE

de M. López Crespí

Cada quinze dies a L'ESTEL (d'agost del 1998 fins a l'agost del 1999)
Per demanar números endarrerits, telefona al 971 26 50 05

CENTRE D'ESTUDI DE JUDO

Renshinkan

—LLEVANT MALLORQUÍ—

Tlf. 971 55 15 84
Mòbil 989 68 68 97

Lliurament dels premis literaris "Ciutat de Manacor 1973". Un jurat en el qual hi havia els escriptors Blai Bonet, Antoni Serra i Josep Melià decidí atorgar el premi de narrativa (un dels més importants d'aquell temps) a l'obra de Miquel López Crespi *La guerra just acaba de començar*. Posteriorment al lliurament del premi el "Tribunal de Orden Público" (TOP) franquista intentà segrestar l'obra de l'autor de sa Pobla. Una distribució ràpida i militant frustrà els plans repressius del feixisme.

a acceptar l'actual constitució centralista, capitalista i monàrquica, com hem deixat especificat abans). Mateu Morro, actual secretari general del PSM (ho havia estat de l'OEC) especifica el paper cabdal del llibre de Melià en els anys seixanta. A una entrevista que li vaig fer (*El Mirall*, núm. 55 de juny del 92, pàg 53) afirmava: "Quan feia el cinquè de batxillerat a col·legi Pius XII de Ciutat, ho record molt bé perquè era un 'Dia del llibre', vaig comprar i llegir *Les Illes Balears* de Bartomeu Barceló i un llibre de Miquel Forteza. Va ser la descoberta sobtada de la nostra cultura. Al Pius XII el Pare Rovira em donà a conèixer *Els mallorquins* de Josep Melià".

Jo mateix podria dir el mateix (i per això, en plena dictadura molts copsàrem la importància, per al nostre poble i les classes populars mallorquines, de difondre aquesta eina (*Els mallorquins*) de lluita pel deslliurament de la nostra terra. En Sebastià Serra, la majoria de socis de l'OCB, el mateix Climent Garau... En Josep M. Llompart ho afirmava repetidament. Només uns homes allunyats del batejar de la nostra terra, poden dir ximpleries com les que comentaven. Només gent aliena a la lluita contra l'estat centralista i capitalista poden no tenir en compte la importància del coneixement de la història en la creació d'uns corrents alliberadors i revolucionaris. Melià, malgrat pugnà per a ser elegit "procurador en Cortes" treballava, amb els seus llibres, per aportar elements de judici, d'anàlisi als habitants -tots nosaltres- del trist univers de la dictadura feixis-

ta.

L'any 1967 Joan Fuster ja advertia de les "reaccions d'insolència i de ràbia" que es produïrien amb la venda i difusió de *Els mallorquins*

Com explicava la revista *El Mirall* (núm. 58, pàg. 5) en complir-se el XXV aniversari de la publicació de *Els mallorquins*: "Tot i que Josep Melià afirma que escriu l'obra per aclarir-se ell mateix, el fet és que la donà a la impremta i és a partir d'aquí que l'obra va influir, aclarir, despertar i sobretot ens retornà, a molts de nosaltres, els lligams i les baules amb les nostres arrels, que ens havien estat sistemàticament ocultades i tergiversades per la llarga dictadura militar. L'articulació de *La nació dels mallorquins* (nom que duria una nova revisió de l'obra), la llengua, la renaixença, les possibilitats de transformació social del que després s'anomenaria el mallorquinisme polític. En definitiva, va desfer moltes traves -tot desemmascarant el procés d'autoodi- que impedièren sentir-nos mallorquins sense mediatitzacions alienes i forasteres".

El mateix Joan Fuster (autor de *Nosaltres, els valencians*, el llibre que inspirà Josep Melià per escriure *Els mallorquins*) deia en el pròleg a la primera edició (Daedalus, Ciutat de Mallorca, 1967): "Les veritats que un llibre com *Els mallorquins* posa sobre la taula han de ser, fatalment, veritats amargues: per als uns i per als altres. De l'amargor, però, se'n pot treure coratge positiu o ira traïdora. Melià tindrà ocasió

Blai Bonet i Josep Melià: dos dels més importants intel·lectuals mallorquins de totes les èpoques que encoratjaren Miquel López Crespi a continuar en la seva tasca literària.

de comprovar-ho. No tardarà a veure's assistit de corroboracions i d'aversions. Polaritzarà, sense voler, i d'una manera emblemàtica, uns corrents d'opinió latents, que *Els mallorquins* desencadenarà.

'Ja convé que es produeixin aquestes reaccions insolents, siguin congratuladores, siguin negatives: l'essencial és que la quietud de la bassa domèstica, les aigües fixes de l'abúlia quedin alterades. I quedaran automàticament alterades, revoltades, amb *Els mallorquins*".

El que no podien esperar ni Joan Fuster ni Josep Melià (ni jo mateix ni cap dels que ajudarem a vendre quasi clandestinament aquesta obra cabdal entre els mallorquins dels anys seixanta) és que la ràbia, l'odi visceral contra la nostra reconstrucció nacional, la ignorància supina del que en el seu moment va significar aquest llibre per a la lluita envers la democràcia i la llibertat, continuàs fins ara mateix. Els capítols espanyolistes del carrillisme il·lenc (P"CE) afirmaven, ben alterats, revoltats davant la reivindicació que el meu llibre *L'Antifranquisme a Mallorca (1950-1970)* feia de *Els mallorquins*: "Aquest autor converteix en acte de lluita antifranquista la venda d'un llibre de qui aleshores era, o aspirava a ser [Josep Melià], 'procurador en Cortes'". Així, d'aquesta manera simplista, els signants del document contra *L'Antifranquisme...* pretenien fer-nos oblidar la nostra història més recent, el significat d'algunes lluites progressistes dels anys seixanta, en les quals precisament ells no hi volgueren participar.

Joan Fuster -parlant de *Els mallorquins*- escrigué: "Calia que algú -algú mallorquí- ens proveís d'això: d'un primer instrument d'aproximació. És el que avui ens proporciona Josep Melià"

Ben allunyat de tot aquest odi visceral contra el llibre i l'autor abans esmentat (Josep Melià), hi ha la clara percepció de Joan Fuster quant a la importància de llibres com *Els mallorquins*. En el pròleg a l'edició de l'any 67 afirmava, provant de resaltar-ho:

"Necessitàvem alguna cosa més. necessitàvem una sinopsi clara, resoluta, puntualitzadora. Els clixés de manufactura literària o patriòtera no aprofiten per a res, quan volem encarar-nos seriosament amb unes quantes qüestions capitals. Calia que algú -algú mallorquí- ens proveís d'això: d'un primer instrument d'aproximació. És el que avui ens proporciona Josep Melià".

I és precisament la necessitat imperiosa d'ajudar a difondre entre el poble mallorquí les qüestions que plantejava Melià el que ens impulsà, en aquella època d'oprobri i repressió, a popularitzar tot el possible el llibre que, tan encertadament editava -malgrat els entrebancs de la censura franquista- Bartomeu Barceló a "Daedalus". És el que aleshores no saberen veure els seguidors illencs del tandem Santiago Carrillo-Nicolae Ceausescu (l'executat dictador romanès, tan del grat d'aquests dirigents carrillistes). Quan Antoni M. Thomàs, Gabriel Sevilla, Alberto Saoner, Bernat Riutort, Ignasi Ribes, Gustavo Catalán, José Mª Carbonero, Jaime Carbonero i Salvador Bastida m'ataquen (i a Melià i a *Els mallorquins*!) en el seu indigerible pamflet del 28-IV-94, l'únic que fan és palesar la seva ignorància i mala fe pel que fa al que era bàsic en la lluita per la llibertat del nostre poble. No és estrany que, com dèiem al començament d'aquest article, acabassin participant activament en un partit -el carrillista, el P"CE- que en els anys finals de la transició va fer tot el possible per aturar el combat en favor de la República democràtica, que estigué per la reinstauració de la monarquia borbònica, per la "sagrada unidad de España" i que, en el dia de la seva legalització, celebraren l'esdeveniment enlairant la bandera de Franco (la bandera que havia encapçalat l'extermini de milers i milers de republicans, de nacionalistes, de comunistes, socialistes o anarquistes) a totes les seus del seu partit. Ω

Fa 10 anys que en Jaume Vives va obrir la Fusteria JAMA a la Barriada de can Fortesa de la ciutat d'Alcúdia. El seu soci és en Martí Alemany. Són pare en Tomeu Vives -es fuster Panxota- ja feia de fuster groller (carros i eines del camp) al carrer d'en Pardo Suares d'Alcúdia.

Na Maria Xosé Martínez i na Mari Carme Garcia, totes dues de Galícia, obriren ara fa 7 anys l'Autorentat Alcúdia a la barriada de son Fortesa. Rentem cotxes.

Fa 4 anys que Mossèn Francesc Ramis d'Algaida és el rector de la Parròquia d'Alcúdia. El Senyor Mateu Amorós que està retirat li ajuda en la seva feina. Ara han celebrat la Triennial amb missa amb concelebrants de tota la comarcal processó amb el Sant Crist portat pels capellans fills d'Alcúdia. Una processó silenciosa i molt respectuosa que se fa al mig dia, on hi ha les promeses: persones que han fet promesa i van descalços, amb els braços en creu o amb el seu infant en braços.

Fa 65 anys que la Família can Pané regenta la Botiga can Pané al carrer del Lledoner d'Alcúdia. Alimentació, adrogueria, perfumeria merceria...

EPIII

**PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ,
A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR**

LLIBRES QUE CAL LLEGIR

Històries del desencís: un llibre dedicat a Núria i Mònica

Ací i allà, els que ahir eren hàbils capdavanters socials han esdevingut avui fatxendes que pinxegen amb el seu cotxe d'últim model o la seva querida de luxe

Vaig conèixer Miquel López Crespí fa una vintena d'anys i aleshores, encara no havia arribat el desencís. Ell i jo, actualment, coincidim amb moltes coses i una d'elles és la de no renunciar mai a una certa posició que mantenim i mantenim altre temps. Es una posició ideològica, de rengles molt generals i generalitzats, que suporten en el seu rerefons l'única paraula i concepte que ens resta després del naufragi de les idees i les persones. Aquesta paraula és "solidaritat", el sentit de la "solidaritat" humana que ara mateix, tan sovint, s'enfronta amb desavantatge amb un menfotisme creixent. Això, tal volta, ens fa veure les coses amb una certa calma, sense perill de depressions i neurastènies... Però el desencís hi és. Vaja si hi és! Ací i allà, els que ahir eren hàbils capdavanters socials han esdevingut avui fatxendes que pinxegen amb el seu cotxe d'últim model o la seva querida de luxe. Es, amics meus, el desencís. Un desencís que López Crespí ens mostra a través d'un recull de narracions, dotze narracions, que serien ara dotze denúncies contra altres tants manaments socials.

Per a dur a terme el missatge d'aquest aplec de contes amarats de ràbia i nostàlgia, López Crespí utilitza el llenguatge espontani, la vena més planera del seu lèxic, tot fent una literatura que es troba propera a les claus expressives del carrer...

Ara mateix, quasi tothom, s'ha llevat la careta

Una segona nota remarcable d'aquest tipus de narrativa és la fidelitat personal de l'escriptor envers dels seus personatges, que són, ni més ni manco, els símbols del que estima i del que rebutja, ahir com avui, però amb una gran i greu diferència. Ara mateix, quasi tothom, s'ha llevat la careta. Uns, la majoria, han perdut, definitivament, la vergonya i entre sofismes i tergiversacions, gosen encara justificar-se. Altres, tot fent un mutis, s'amaguen per a traïr

Mònica és la filla major de l'escriptor López Crespí. En aquesta fotografia de fa uns anys la podem veure participant en una manifestació en favor de la independència dels Països Catalans.

a tots els seus companys de viatge.

El llibre d'En López Crespí, l'escriptor que compta amb més enemics que amics, és un conjunt de textos que comencen pel magnífic relat de *La Casa Gran*, la història d'un home que ha mort la seva consciència de dia, amb la claror del sol, entre les bellumes encedadores de la seva illa amb pau, després de la guerra. Però per ell, aquesta és una pau hipotecada. Cada vespre, quan arriba la fosca, quan s'endinsa en la nit, el subconscient el traïx i torna a veure la sang vessada durant la guerra civil, mig segle enrera. Aquí, ens agradaria de creure que la història, ja sigui des de l'angle de qualsevol ètica, cristiana o agnòstica o de qualsevol altra creença solidària, ja sigui des de la fam d'una mínima justícia, que aquest ésser racional, no ha pogut dur endavant els seus crims sense que el cuc d'un cert empenediment li fitori, d'alguna manera, els seus sentits endormissats. El conte és viu, jo crec que el més viu i cop-sador que ha escrit López Crespí, un conte que ens duu a pensar que

els fantasmes dels morts fan de seguici al seu assassí, un octogenari que ha pogut menjar, dormir i fer l'amor amb la més absoluta impunitat i encara creient ésser, per art de les seves malifetes, un "salvador" de la pàtria.

El desencís és que en arribar la transició política vers la democràcia, aquest avi, que procedeix de la part més endurida d'un règim totalitari, no es cregui rera la roca sinó damunt d'ella, amb una actitud de desafiament que conservarà, sens dubte, fins a la mort.

En Miquel fa la seva guerra particular, una guerra que no només va contra les armes dels injustos sinó també contra les paraules que fan mal als justos

Són tantes i tantes les formes de desencís que ens aclaparen actualment que un no sap on mirar sense veure a cada cantó i a cada punt quelcom de les denúncies que López Crespí formula en els seus agraviats, mai plorinyosos, contes de la vida real.

Deia l'escriptor nord-americà

Rod Sterling que la zona crepuscular es troba entre la claror i la fosca, el somni i la vetllada, la realitat i la il·lusió. D'alguna manera, però, només els bojós que han fugit del món que ens envolta poden viure dins la zona crepuscular. Els que cada dia trepitjam el carrer per a córrer a guanyar el pa no hi tenim accés a la zona crepuscular. Tampoc López Crespí, obrer de la ploma a un país on els obrers de la ploma gairebé no existeixen. I guanyant-se el pa, alhora que es guanya el pa, en Miquel fa la seva guerra particular, una guerra que no només va contra les armes dels injustos sinó també contra les paraules que fan mal als justos.

La guerra de López Crespí, consisteix, al llarg de tantes i tantes pàgines d'escriptura, en atacar aquests pensaments, actituds i prejudicis que són fonament de tantes i tantes injustícies socials

Tornem a Rod Sterling quan diu: "Les eines de la conquesta no necessàriament es limiten a les bombes, els esclats dels explosius o les precipitacions radioactives. Hi ha armes que són, tot simplement, pensaments, actituds i prejudicis". I la guerra de López Crespí, consisteix, al llarg de tantes i tantes pàgines d'escriptura, en atacar aquests pensaments, actituds i prejudicis que són fonament de tantes i tantes injustícies socials. Per això, aquests relats, clamen també contra les tortures que països que es diuen d'antiga civilització, practiquen en els fons de qualsevol soterrani sobre la carn dels seus presoners polítics. Clamen contra la impunitat dels dictadors enderrocats que viuen a un oasi privat sobre un llot d'immerescuda riquesa. Clamen contra tantes i tantes pressions psicològiques que ha de patir l'home del carrer...

Sí. Aquestes històries del desencís, certament, obliguen el lector a pensar. I pensarà maleïnt potser en Miquel, doncs remou coses que molts voldrien veure soterrades. Altres, en canvi, podran llegir amb plaer aquest gènere de literatura "agraviada" i miraran amb nostàlgia, a la seva esquena, tot allò que hagués pogut ésser i que encara no és. Ω

Miquel Ferrà i Martorell

Fa 3 mesos que n'Elisabet López de Barcelona ha obert el **Basar d'Alcúdia** al carrer del Mercat.

Fa 5 anys que en Pere Company -pintor i escultor- va obrir la **Galeria les Arts** al carrer de Pol·lèntia d'Alcúdia. Ven la seva producció i la de n'Alaminos, d'en Toni Garreta, d'en Peter Widman, del seu fill Ramon Company i en Tomàs Gómez. Els seus principals clients són els alemanys i els suecs, llavors venen els madrilenys i els mallorquins.

Fa 11 anys que en Xisco Marquès va obrir la **Botiga d'Electrodomèstics Milar Electra** al Carrer de Pol·lèntia d'Alcúdia. Ara fa 2 anys que va ampliar i ara té més de 500 m². D'exposició. També fa 2 anys que va crear l'empresa **Elèctrica Alcúdia** que fa instal·lacions elèctriques i ara té 6 empreses: L'any 90 **Construccions i promocions Alcúdia**, l'any 92, **Serveis Alcúdia de Fontaneria**, i ara fa 2 anys, **Ferrers d'Alcúdia** -fusteria metàl·lica i serralleria-. Amb cent obrers de plantilla, és una de les empreses en contínua expansió del Nord de Mallorca.

Fa 11 anys que n'Antoni Marquès va obrir el **Taller Exprés Retolació** a la Ciutat d'Alcúdia.

A propòsit de l'estiu i altres coses

Fa més o menys mitja hora he començat a escriure sobre els perills de caure en un trastorn alimentari -anorèxia, bulímia- que aquest temps ens porta -amb això de voler lluir una bona figureta- però ara he decidit que no vull xerrar de tanta desgràcia i sofriment. Deixem els cossos que volen retre un mortal homenatge a Modigliani i els rostres manieristes per a un altre dia.

Aquesta calor xafogosa que ens acosta l'estiu em fa retrocedir cap a la infància, quan aprofitant les vacances i la benvolença dels meus pares -no tots els nins tenen el privilegi de partir tot just havent dinat i no tornar fins que la fosca no envaeix el cel, excepte per berenar, és clar- passàvem el temps botant pels terrats de les finques de Sa Tanca, recorriem els carrers tocant timbres i tantes altres coses...Tempus fugit.

Fa molta estona que no he pujat a un terrat i els timbres que toc són els estrictament necessaris. Però segurament els nins d'avui en dia segueixen fent les mateixes entremaliadures. Almenys així ho esper. Aquests nins tan ben composts i que mai no han romput cap plat no em mereixen tanta admiració i simpatia com els qui no tenen aturall, sempre per amunt i per avall.

Sortosament, pel que he pogut comprovar pel meu barri, ja que els futurs homes, aquests nins d'avui, sovint em fan veure l'herència juganera que també altres ens llegaren als de la nostra generació. El que he notat, amb certa sorpresa i satisfacció, és que a poc a poc va desapareixent allò que resava "los niños con los niños y las niñas con las niñas", que tant ens esforçàvem a transgredir amb

els mètodes més extravagants i ridículs.

Els arbres ens ofereixen l'abundor del seu excel·lent fruit, i dins el meu cervell veig una tropa de nins que fa unes setmanes, mentre anaven cap a l'escola, allargant el seus braços i l'agafada amb trosos de fusta, feien seva l'ofrena silenciosa que l'albercoquer proper a la reixa els oferia com a tribut a la seva pacient i delerosa espera. I ens veig també a nosaltres, anant a robar -això és un dir, tal vegada era per donar més importància a la nostra gosadia- albercocs verds devers l'antic camp de futbol de Son Batle, orelles ben obertes i ulls atemorits per si de cas arribava l'amo multiplicant els gests i les paraules d'amenaça cap a nosaltres, joves i innocents delinqüents -si la contradicció és admissible- que intentàvem glorificar la nostra valentia amb una gesta de tal magnitud. Tempus fugit.

Per això m'agraden els albercocs verds; qui sap si el cos encara em demana aquella aspror que m'enorgullia i alhora em destremava l'estómac. Aquest temps és rebut com una benedicció de déu pels més jovenets i com una penitència per la gran majoria que ha de passar pels exàmens finals i/o la selectivitat. Hores i més hores davant els llibres, hores i més hores robades a la son i als somnis. La veritat és que quasi sempre -a vegades hi ha assignatures insuportables, bé per la matèria o bé pel professor- m'he plantejat l'estudi com una activitat amena i profitosa per a mi, deixant bastant de banda aquest sentiment tan estès d'insatisfacció. Aprendre per decisió pròpia, sense imposicions ni reforços externs, és la millor alter-

nativa. Abans esmentava la benvolença dels meus pares; en aquest cas he de xerrar d'una permisivitat un punt excessiva, però que per a mi -les causes importen poc- va funcionar. Quan mostrava les notes als meus pares sol·licitant la seva firma, feien poca cosa més que això: firmari pegar una ràpida ullada sense comentari posterior. Res de has de millorar, o te comprarem una bici, o no t'has de conformar amb un aprovat, o si no treus un excel·lent no aniràs a passar cap de setmana a S'Arenal... Res de res. Res de represàlies -jo no les necessitava, però amb els meus germans passava el mateix- ni elogis, res de càstigs ni regals. Això de voler ser el millor, per imposició pròpia o externa, està a l'ordre del dia, molt més que abans. Pareix ésser que si un no és el primer en qualque cosa és un fracassat. Hem arribat a un índex de competitivitat altíssim. L'ambició domina el món. Molta gent s'apunta al credo de la maldat: tot-hom va fot qui fot. Xerrant de l'ambició, he de fer un incís obligatori en una de les novel·les que tracta el tema com poques. A "Rojo y negro", l'obra mestra de n'Stendhal, Julien Sorel encarna el paper del jove heroi que es marca un itinerari vital molt concret: triomfar, tant en l'aspecte econòmic o social com en el sentimental. En efecte, els dos grans temes d'aquesta fascinant novella són les passions -sobretot l'amor- i l'ambició. Tot el que jo pugui dir després d'anomenar n'Stendhal no té massa importància. Per això, tot i no haver esgotat l'espai, val més que deixi d'escriure. Ω

Pere Joan Martorell.
Revista Lloseta

Desperteu, ciutadans dels Països Catalans

Ens hem emmantellat dins els records de les derrotes i oblidem les moltes victòries que existiren al llarg de la nostra història. Jo voldria parlar d'un passat més o menys gloriós a que estan avesats els nostres veïns del nord i de l'occident.

Pens que aquest afany masoquista ens ha dut al seny que ens han penjat els nostres dominadors, i aquesta afecció al **pactisme**, quasi sempre en perjudici nostre i del que n'hem tret poques avantatges.

Si repassam els darrers presidents, trobarem a Pau Claris, el triomfador que va proclamar la Primera República Catalana a qui tenim oblidat i que és gairebé un desconegut. En Francesc Macià, l'etern lluitador, potser el recordem pel seu posat patriarcal, i perquè no, per la seva derrota en aquella república de 72 hores, i oblidem tota la seva vida de lluita fins els moments dissortats en que assolí que el nostre problema fos conegut internacionalment. Passem a Companys, el màrtir. Seguim rabejant-nos en les derrotes, 6 d'octubre, el seu assassinat i oblidem les seves lluites polítiques i socials. Després ve Irla, l'home innocent i de bona fe qui es feu càrrec de la Generalitat en moments difícils i escabrosos. I aconseguí mantenir-la enmig d'aquell caos internacional. Un personatge totalment oblidat.

Arribem a Tarradellas. El qualificaria de maquiavèlic. Volgué estar bé amb tots aquells de qui pogués treure influència i poder. Prescindí de la massa popular catalana. Tenia una visió de Catalunya molt per damunt de l'home del carrer (i no ho dic per la seva alçada física); essent de mentalitat conservadora, tingué el suport socialista possiblement per interessos polítics. Gràcies al seu maquiavelisme, preferí entrevistar-se primer amb els polítics de Madrid, acompanyat de personatges allunyats del catalanisme, que presentar-se al Parc de Montjuïc on centenars de milers de catalans l'esperaven en candeletes. I a la Plaça de sant Jaume amb aquell: **Ciutadans de Catalunya...**, ens va dei-

xar glaçats. Estàvem tan acostumats a sentir-nos dir: **Catalans...**

De l'actual president, el qualificaria de polític amb èxits de caràcter internacional per Catalunya, interiorment venim a caure en allò de dues passen endavant i una endarrera, etc. S'han de reconèixer les dificultats actuals, amb un parlament català amb majoria de forces espanyolistes. Apart de CiU, ERC i PI, on són els nacionalistes?

Tot això ens porta als militants d'Estat Català, un partit independentista que per damunt de tot té Catalunya, a fer un clam perquè el poble, i especialment la joventut, s'oblidi del **seny i pensi en la rauxa**. Hi ha moltes maneres de lluitar, i la principal, avui, és aixecar l'esperit nacionalista, en una nació sense estat, per damunt de dretes i esquerres, solament en bé de Catalunya, podran portar-se a terme les millores necessàries, quan el nostre país -de Salses a Guardamar i de Fraga fins a Maó- sigui totalment independent. Ω

Ferran Machado i Barberà.
Militant d'Estat Català

Tercera Mostra de Teatre Jove

El passat dilluns dia 13 de juliol tingué lloc al Teatre Principal, ple de gom en gom, la cloenda de la Tercera Mostra de Teatre Jove. El grup AUMENTS, posà el fermall d'honor a una setmana curulla d'un teatre juvenil de qualitat, amb el muntatge *Quan les bistis volaven*, passant-se tot seguit al lliurament de premis que foren per les següents companyies i directors: 2on. Premi pel Centre Dramàtic Dimarco per la seva obra *Andròcles i el Lleó*. Primer premi al Pius XIIè. de Teatre pel seu muntatge *En Obres*, dirigida per Pere J. Mascaró.

Tanquem aquesta crònica amb una poesia:

Per espai d'una setmana,
Al Principal de Ciutat,
Ha tingut lloc una Mostra
De Teatre Jovençà.
De mà de les companyies,
Cada nit hi són pujats,
A l'escenari els autors,
d'una manera cabdal,
sense haver-se preocupat,
si eren vius, o bé finats:
Ramon Folc i Camarassa,
Josep Sanchis, Sergi Bebel,
Quim Monzó i en Plaute,
I George Bernard Shaw.
Tan actors, com directors.

Vicenç de son Rapinya

RECORDA
Quan hagi llegit aquest periòdic, si no en fas la col·lecció, regala'l a un amic, veí o parent
EL PAÍS HO NECESSITA

DE TU DEPEN

Els uns parlen castellà perquè consideren que "fa més fi". El bé allò que és realment fi, noble i normal: parlar la llengua del país on vivim.

¿PARLARÀ CATALÀ?

«Perquè ja n'estem típs que encara duri el reat de cervell que varen fer als nostres pares. La responsabilitat de la nostra generació és anar al fons del problema.»

La nostra llengua està en perill.

No parleu en foraster.

PETITS ANUNCIS

BORSA
IMMOBILIÀRIA

Llog per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Traspàs fusteria al carrer d'Antoni Rosselló a la barriada de la Soledat de Ciutat. Tlf. 271065

Cerc cases per llogar tot l'any (anys 98/99), amb piscina. Tlf. 864424.

Cediria amarrament al club nàutic s'Arenal a canvi de compartir barca de pesca esportiva. Tlf. 971 74 05 25

SERVEIS
PROFESSIONALS

S'ofereix jardiner amb coneixements de cuina. Demanau per en Lluís. Tel. 604790.

Cerc feina per guardar nins petits a ca seva a a ca meva per les zones de Sineu i Maria. Tel. 525380.

La Casa Catalana d' Mallorca ensenya ball de bot i sardanes. Tel. 753559.

Si vols fer feina amb els àngels, apunta't al "Taller dels Àngels". Informació al telèfon 281642 (Xesca).

Cerc feina per guardar nins a Can Picafort o Inca. Carrer Nou, 5, Maria de la Salut.

S'ofereix pintor empaperador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. Son Ferriol.

Si teniu qualche vidre trencat, crida al 473819 i el vos posarem tot d'una.

Cerc feina per fer a ca meva. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Es confecciona o arregla qualse-

vol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netedat i rapidesa. Tel. 771005.

Televisors, videos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcies. C/ Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

Cerc feina per guardar nins a la comarca de Cala d'Or. Tlf. 842156.

PERSONALS

Al-lota de 17 anys s'ofereix per a feina seriosa o per a donar classes d'EGB. Tel. 677727.

Vull deixar d'ésser esclau dels castells. Cap partit polític m'ajuda a aconseguir la llibertat. Me vols ajudar tu? Telefona'm al 964 531 175. Josep Casalta.

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull cartejar-me amb tots vosaltres. Estic boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us talleu i escriviu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes, si somnieu en una nació lliure plena de música catalana i de vibracions nostres, escriviu-me: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Ens agradaria cartejar-nos amb al-lots i al-lotes que com nosaltres estiguin penjats/penjades per Lax'n'busto i que defensin la nostra llengua. Raquel Llagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides, etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Apartat 1.792 Ciutat.

Pensionista de 78 anys, 1'80 d'altària, català. Vull conèixer senyora pensionista entre el 50 i 70 anys, per no estar tot sol. Tenc bona pensió i pis amb 5 habitacions i dos banys. Cerca'm al 462536. Ferran.

Hola! Som una al-lota felanitxera. Som molt independentista, iestic boja pels Sau, pels Ocults i pels Pets. Segur que si m'escriviu feim una gran amistat. Som molt divertida. Adéu. M. Glòria. Carrer d'en Magallanes, 29-07670 Porto-colom.

Senyor seriós i responsable de

53 anys. S'ofereix per cuidar senyor major i atendre'l en totes les seves necessitats. Per entrevista podeu escriure a n'En Carles. C/ Reis Catò-lics, 31-07008 Ciutat de Mallorca.

Vull intercanviar revistes, còmics, fanzines i adhesius amb tots aquells joves que estiguin orgullosos de tenir sang catalana o basca a les seves venes. Pau Arranz- C/ 2 Volta 31- 07209 Son Mes-quida-Mallorca.

Cerc al-lota fins els 33 anys amb les ungles llargues, romàntica, una femella maca. Escriviu-me a: Oscar, C/ Ausias March, 36-6-1 07003 Ciutat.

Jove de 29 anys, fadrí, amb estudis universitaris, agradós i simpàtic, desitjaria conèixer al-lota formal de 20 a 27 anys. M'agrada el ball de saló i som bastant actiu. Anima't i escriviu-me a l'apartat 690 de Ciutat.

Estudiant de ciències polítiques de 26 anys. Som independentista andalusí i m'agradaria mantenir correspondència amb independentistes catalans. Antonio. Apartat 74 Sant Fernando (Càdis).

Hola! Soc un noi de 12 anys. En dic Josep i soc del Barça. m'agrada el futbol i el bàsquet. Voldria cartejar-me amb alguna persona. Sóc català. Escriviu-me. Josep Chillida. C/ la Bassa, 23 43530 Alcanar (Tarragona).

Hola, Em dic Raquel i tenc 14 anys. Tenc ganes d'escriure'm amb gent de 14 a 16 anys. Si vols escriure'm... Raquel González-C/ Ansel Calvé, 13, 1er 3er-08950 Espplugues de Llobregat (Barcelona).

Som un jove de 24 anys, fadrí, cansat d'espanyolistes monàrquiques. Vull cartejar-me amb al.lotes independentistes d'entre 20-28 anys. Som simpàtic, idealista, seriós en temes de parella i català. Prometo respondre. La meva adreça és: Miquel Àngel Rodríguez. Pl. Poeta Juan Boschán, 4-4c; 18013 Granada (Andalusia).

Cerc al.lota sense fills de 22 a 28 anys. Signe Lleó o Sagitari, que sia capaç d'estimar sense traïcers. Telefona'm al 512018 dies feiners a partir de les 23 hores.

Fadrí sincer de 30 anys, simpàtic i agradable vol conèixer al.lota formal per una relació seriosa de parella. Escriviu a: Sebastià, carrer des Cubells 6, 07660 Cala d'Or, o telefona'm al 657739.

Es passen treballs per ordinador. Perfecció, netedat i rapidesa. Interessats trucar al tlf. 474404.

Atenció: administrativa cerca amigues i amics per a sortides, excursions, i a l'estiu anar a la

platja. Bústia Postal 1400-07080 Ciutat.

Cercam músics per a crear una Banda de Música a s'Arenal de Mallorca. Tel. 971 26 17 19. Maties.

COMUNICATS

La Generalitat de Catalunya ofereix a entitats i de franc llibres, fulletons i material informàtic sobre la nostra història nacional. Per rebre'ls, cal enviar una sol·licitud a la Generalitat fent esment de l'entitat, adreça, telèfon, l'ús que hom en pensa fer i el nom complet del qui fa la petició amb la signatura i segell de l'entitat. Molt indicat per a professors d'història, ciències socials, català, centres d'ensenyament, biblioteques...

Si vols rebre la revista L'ILLA gratis, la pots demanar a Edicions Bromera, Polígon Industrial, 46600 Alzira. Tel. 96-2402254

Per a tots aquells i aquelles que vulguin lluitar contra l'invasor, contra els traïdors, contra l'explotació obrera, i per una terra lliure i catalana, els Maulets tenim obert l'apartat de correus 349 C.P. 43480 de Salou (Tarragona), per a qualsevol informació o col·laboració contra l'ocupant.

Si voleu rebre una subscripció gratuïta al Butlletí de la Fundació per la Pau (entitat contra l'armamentisme i la guerra) podeu adreçar-vos al telèfon (93) 3025129 o al carrer Pau Claris, 89, Barcelona 08010.

Si voleu rebre llibres en català gratuïts sobre diferents temes d'actualitat, socials o teològics, sols us cal escriure a *Cristianisme i Justícia*, carrer Roger de Llúria, 13, Barcelona 08010, o telefonau al (93) 3172338.

La delegació catalana de la CSEM, grup d'ajut als països de l'Est, fa una crida per enviar roba, menjar, sabates, medicines etc. Per demanar adreces on enviar-ho personalment, podeu adreçar-vos a: Benjamí Planes, CSEM, passatge Miquel Carreres, 11, 08206 Sabadell. Tel. (93) 7262 918.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc, sobre el tema d'alliberament nacional, escriviu a l'Associació «Xavier Romeu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'apartat 15.071 de Barce-lona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nostres butlletins, escriviu ara mateix a: JERC-Illles, Santiago Russinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Estam interessats en un intercanvi cultural amb persones i institucions dels Països Catalans que desitgin informar-nos sobre el passat i el present del dits països i estiguin interessats en qüestions vinculades a l'Argentina. Escriviu-nos a: Baigorria 1337 .200 Rosario-Argentina.

Acció Cultural del País Valencià i el Bloc Jaume I ja és a Internet. Si voleu intercanviar propostes d'acció i lluita, o informar d'activitats, etc., podeu connectar: ACPV @vlc.servicom-es

Vos recomanem boicotejar les ONG's espanyoles AGNUR Espanya, Médicos del Mundo i Unicef amb els bancs espanyols Central Hispano i Banco de Santander que els donen suport.

Subscripcions gratis a còmics en català per a nins de 6 a 10 anys. "El Llaüt de Xàbia" - Apartat 53-Xàbia 03730 Patrocinat pel Magnífic Ajuntament de Xàbia.

Cursos gratuïts de llengua andalusina. Podeu adreçar-vos a: LLENGUA (Ensenyans a Dittansia de la Yenwa Andalusia) P. Pedro Romana, 1-4-2-14007 Còrdova.

Si ques recibir el Puxa Asturias en to casa, y de baldre, sólo tienes que enviar la dirección a: Endecha Astur-Puxa. Cai Llangreu, 10, 2er-Xixon 33206-Asturies.

La meva col·lecció té 20.000 adhesius polítics. Faig exposicions. Crec persones que hem facin arribar enganxines de l'Esquerra Revolucionària. Paniello-Apartat 139-22400 Monsó-Osca.

"El Full" és una publicació interna de l'Associació Roca i Ferreres. Si voleu rebre'l gratuïtament comuniquen-nos el vostre nom i adreça: Apartat de correus 9247, 08080 Barcelona.

Lluita, la revista de l'independentisme valencià és a Internet: <http://www.estelnet.com/lluïta>.

Si voleu afiliar-vos a sindicats nacionals catalans: C. S. C * 93 4541188.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: Ajuda Evangèlica dels Països Catalans. Apt. de Correus 1.022. 12995 Castelló. Tlf. (964) 207607.

Els Castellers de Mallorca, necessitem gent!! Si t'agrada passar-ho bé. Si vols tenir nous amics sans i saludables. Si t'agrada fer pinya amb un projecte nou: Feste Casteller!! Vine a veure'ns!! Assagem els dissabtes a l'Escola d'Adults son Canals. Carrer son Canals, 10. Telèfon 452414, Isidre.

Pintors, escultors, fotògrafs, etc., interessats en exposar les seves obres, així com gent interessada en comprar o simplement en visitar l'exposició del moment, podeu passar pel Cafè Museu. Carrer Guillem Timoner, 10-Felanitx.

A tots els menorquins que lluiten per l'alliberament i reunificació nacional, si voleu rebre informació sobre el Partit per la Independència (PI) i de la seva bran-

Motos
Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

ca juvenil. Joves independentistes dels Països Catalans. Escriviu a: Maür-Ruben Vinent. Carrer dels Freres, 49. Cat-07701 Maó-Menorca.

Animo a tots els independentistes de les Illes i de la resta dels Països Catalans que solen anar a les festes de Menorca per l'estiu a que ajudin, a més de beure pomada, a fomentar la consciència nacional. Porteu tots el mocador independentista al coll.

Grup folclòric sense gaire tensions cerca sonadors i sonadores, cantaires i gent engrescada per seguir fent coses. Actuem alguna vegada, no guanyem gaire, però ens ho passam d'allò més bé. Ens reunim els dimecres a les 20'30 al Rafal Vell (Antiga escola). Som gent acollidora. Trucau al 971 505374

Els nacionalistes interessats per un sistema d'intercanvi cultural i turisme alternatiu per a nacions sense estat, podeu informar-vos a: Turisme Alternatiu: Bústia Postal 1.171 Castelló 12005. Es tracta d'un sistema de llarga trajectòria provada arreu del món, molt adaptable i econòmic.

Les persones interessades en les activitats de les Associacions i clubs UNESCO poden adreçar-se a la Federació Catalana de la Unesco: Mallorca, 207-08036 Barcelona. Tlf. 932534367.

Necessitam persones amb idees i ganes de tirar endavant la nostra llengua i la nostra cultura. Associació la Brúxola. Tlf. 93 4353323.

Coleccionau Fanzines? Voleu saber que fan els/les independentistes del Tarragonès? Subscriu-vos al Butlletí del Col·lectiu independentista "El Timbal de Bruc". Per 600 peles el rebreu cada dos mesos durant un any. Bústia Postal, 7- 43893 Altafulla.

Si us interessen les llengües minoritzades de més a prop, adreçeuvos a: **Llengües Vives**. Bústia Postal 5224/08008 Barcelona.

Si vol rebre l'*Euskararen Berripapera* (en foraster) gratuïtament escriviu a: Hizkunta Politikarako. Wellingtongo Dukea, 2 - 01020 Vitoria-Gasteiz (Araba).

BORSA DEL
MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Compara cotxe molt econòmic al contat. Tlf. 121123.

Venc Harley Davison Heritagge Softail Clàssic. Modelo 95 matrícula IB 1995 BY. Tlf. 971820717.

VENDES

Venc piano marca TLEYEL, un quart de coa, en bones condicions. Mig milió de pessetes. Tlf. 939 373 151.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL

Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

RECORDA
Quan hagis llegit aquest
periòdic, si no en fas la
col·lecció, regala'l a un amic,
veí o parent
EL PAÍS HO NECESSITA

RETOLACIÓ DE VEHICLES -
LLUMINOSOS I VALELS
PUBLICITÀRIES - DISENY GRÀFIC
PER ORDINADOR - PUBLICITAT
TÈXTEIL - REGALS D'EMPRESA -
CARTES D'HOSTELERIA

BAR SA PLAÇA

Plaça Eng. Gabriel Roca - Telèfon 85 15 02
07458 - CAN PICAFORT (Mallorca)

L'ESTEL

EL DIARI DELS MALLORQUINS

**SUBSCRIVIU-VOS-HI !!
ANUNCIAU-VOS-HI !!**

TEL.: 26 50 05

ESCOLETA D'INFANTS POLIDETS

Carrer de l'Hostal, 6
07400 ALCÚDIA
Telèfon 971 54 85 46

MOREY. ROSSELLÓ. C.B.

Pep Rosselló Morey
CAP DE VENDES

C/. Indústria, 1
07450 SANTA MARGALIDA

Tels. 971 52 36 70
971 85 61 67

RESTAURANT S'HOSTALOT

Menú dies feiners: 650 ptes. Cuina Mallorquina
Porcella rostida • Escaldums • Carn Torrada

Camí Vell de Sineu, km 5 • Tel. 42 87 12
S'Hostalot

Dimarts
tancat

Ctra. de Manacor, km 28 • Tel. 64 65 04 • 07230 Montuiri

c/ Barranc, 20 • Tel. 40 18 58 • Gènova

TENNIS SON RIGO

Tennis	Squash
Futbol-sala	Volei
Hàndbol	Mini-golf
Petanca	Tennis taula
Cir. footing	Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Sometimes • Palma de Mallorca

CAN TITO RESTAURANT

PEIXOS I MARISCS FRESCS
CUINA MALLORQUINA

c/ Palmera, 6 • Tel. 27 10 16 • 07006 El Molinar (Palma)

SERVIAUTO ARENAL S.A.

SERVEI OFICIAL

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

Toldos ARAGON

ENVELATS BALCÓ - TERRAÇA - CAPOTES-
ENVELATS PLANS - COBERTORS PISCINA -
LONES - TREBALLS A MIDA

Aragó, 112 - baixos
Telèfon 27 01 00 07008 - Palma de Mallorca

Carrer de
Manacor, 121-C

Tel. 27 85 18

07007 Palma de
Mallorca

Automòbils PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles

C/ Weyler, 12 • Tel. i fax 60 04 45 Pla de Na Tesa

Exigeix
EL CATALÀ
a les **empreses!**

La llengua catalana encara no és una llengua normal. Hem reclamar sovint a les administracions estatals que la respectessin a les catalanes que la promoguessin, però encara és la pròpia societat catalana la que té la major responsabilitat en defensar la nostra llengua. La societat catalana som tots cotes. I a!

Un dels àmbits on la nostra llengua encara no ha assolit la normalitat és el món de les empreses. I els/les consumidors/es hi tenim molt a dir. La legislació vigent ens permet exigir els nostres drets col·lectius en **defensa de la llengua** que ens caracteritza com a poble. De res no ens serveix la legislació si els/les consumidors no demanem el que ens pertoca. La darrera responsabilitat és nostra. Per això, la **Plataforma per la Llengua** et demana que:

- exigeixis** el català com a consumidor a les empreses de distribució
- demanis** productes etiquetats en la nostra llengua
- protestis** a les grans empreses productores que sistemàticament es neguen a etiquetar en català, discriminant així la llengua
- demanis** la retolació en català tant a nivell extern com intern, i responguis la publicitat gratuïta demanant que te la trametin en català
- demanis** els prospectes o instruccions en la teva llengua

El català no és una llengua inferior a cap altra, però per a fer valer els seus drets és necessari que reclamem la seva presència amb aquestes i altres iniciatives que vulgís portar a terme.

Si et vols comprometre com a consumidor/a en la defensa de la llengua pots col·laborar més intensament en les campanyes que desenvolupa la Plataforma tractant de complementar mai de substituir, la pressió social que hem d'exigir com a consumidors i consumidores

PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA

Weyler
Sant Joan
Sant Joan
Sant Joan
Sant Joan
Sant Joan

La invasió

Ens plagui o no de reconèixer-ho, el problema dels catalans és un problema demogràfic. Hem estat incapaços de poblar la terra, i han hagut de venir uns altres a omplir-la. Mentre les dones catalanes per uns motius migrats que no van més enllà d'un egoisme eixorc, s'han dedicat a "conservar la línia", les dones immigrants passen amb orgull i ostenten amb ufana llurs ventres generosos i turgents com a auguri infal·lible de victòria. Mentre la nostra raça desenganyada, amb complex de vençuda o amb la ingènua i covarda il·lusió de més progressista, s'esmerça en construir taüts, la nova raça il·lusionada, s'afanya a guanyar bressols.

La nostra reacció inicial, instintiva però massa enraonada, davant la invasió massiva de gent de parla castellana subsegüent a la guerra civil, va ésser d'aversion i menyspreu envers dels immigrants. Superada, però de mica en mica, aquesta posició discriminatòria i orgullosa, hem volgut veure en la massa immigrant no res més que un factor de redreçament econòmic del país i hem començat a proclamar els avantatges de la invasió, com qui escampa una cortina de fum per no veure'n les conseqüències perniciosos i els perills gravíssims que comporta per a la nostra supervivència com a comunitat nacional concreta; per la nostra cultura, per a la nostra llengua, per a les nostres formes de vida, per a la pau social i per el benestar de tots, compresos aquells immigrants que el país necessita verament i que raonablement podria rebre. Ací el nostre inveterat cofoisme ha tingut una nova ocasió de manifestar la seva candidesa.

Hem sabut fer, fins i tot, una generosa confessió de culpes del nostre orgull, pel nostre suposat -i res més que suposat- esperit de superioritat pels mots despectius amb que els hem qualificat, per la misèria de les barraques on de moment han hagut d'aixoplugar-se. Els hem parlat la seva llengua i no els hem ensenyat la nostra, com si la seva Catalunya fos la normal i la nostra un delictes. Els hem situat, els hem entronitzat, els hem glorificat. N'hem fet un mite. Ja són **els altres catalans**. Aviat seran **els catalans**. (Es a dir, **los catalanes**) i **els altres catalans** serem nosaltres. A Catalunya mateix. I bon goig si ens hi volen.

La majoria dels immigrants han trobat ací la solució de llur problema personal o familiar, però no pas una solució completa, la que necessitaven per a esdevenir uns ciutadans normals del nou País. No han pogut trobar -i en això la culpa ja no és principalment dels catalans- una comunitat humana en un funcionament normal, un poble fet, capaç d'integrar-los, capaç de convertir aquestes masses sense consciència comunitària en ciutadans normals. Capaç de fer-ne, no **altres catalans**, sinó catalans i proud.

A Catalunya hi ha els catalans i els no catalans. El que no pot haver-

hi són **els altres** catalans. Perquè de catalans només n'hi ha una mena: els catalans.

L'arribada massiva de forasters a Catalunya ha coincidit amb l'èxode dels catalans. Centenars de milers de catalans viuen lluny dels nostres Països, i no tots pas de bon grat, quan tanta falta ferien aquí. Són aquests sí, **els altres catalans**. I d'aquests ningú no se'n recorda. Per aquests ningú no hi pateix. D'aquests no n'hem sabut crear un mite.

Benvinguts els immigrants que vénen a treballar a Catalunya, però dels qui venen a manar i administrar no els necessitem. Això ja ho sabem fer, i hem de fer-ho nosaltres.

Ésser català no és fàcil. És una elecció, una tria. És l'assumpció d'una categoria espiritual i cívica reservada als valerosos i als intel·ligents. Nats o no als Països Catalans, de català no n'és qui vol, sinó qui pot.

Els catalans natus hem d'oferir als immigrants la possibilitat d'esdevenir catalans com nosaltres. Cal que s'adonin que ésser català val la pena. Per això els catalans servils que, per sistema, davant de qualsevol immigrant parlen sempre en castellà, a més del ridícul espectacle de vilesa personal que li ofereixen, li barren el pas a la integració. Molts immigrants de bona voluntat lamenten que no poden aprendre català perquè a ells ningú no els el parla. Ens pensem que els fem una gràcia quan a un immigrant, sobretot si és un infant, la parlem castellà, i li fem un mal. Li fem impossible la integració, el condemnem a ésser sempre més un foraster, un discriminat, li prohibim d'esdevenir un ciutadà normal de Catalunya. I ens consolem dient que nosaltres som més educats que no pas ells. La veritat però, és que som més vils.

Si tots els catalans plegats tinguéssim el sentit de la dignitat que té un sol manobre castellà, la immigració hauria representat la solució al problema demogràfic de Cata-

lunya. Ja tots parlariem català. Però per això cal alliberar-nos del nostre complex de vençuts.

L'única manera de no discriminar els immigrants és facilitar-los el camí d'esdevenir catalans.

Perquè els immigrants esdevinguin catalans normals cal primerament que els catalans natus siguin plenament catalans i res més que catalans. Sense rendicions prèvies, sense servilismes, sense complex de vençuts. Mostrant-nos a ells com a catalans, parlant-los sempre en català i ajudant-los a parlar-lo. Així esdevindran catalans, no **dels altres**, sinó de l'única mena que n'hi ha. Així eliminarem tota discriminació.

Els immigrants no catalans senten com una veneració instintiva per la gallardia de les persones, per la dignitat, ni que sigui aparent. Ells imaginaven, en venir a Catalunya, uns catalans ferrenys, orgullosos de llur catalanitat; ens imaginaven àdhuc com un poble de **menjacas-tellans**. Si nosaltres haguéssim estat, solament en una part mínima allò que ells s'afiguraven de nosaltres, avui tot els immigrants parlarien català.

Venien vençuts, però en arribar ací s'han trobat amb un poble més vençut que no pas ells, servil, envil·lit, descostat, que no estima el tresor de la seva llengua i de la seva cultura, sense consciència ni dignitat nacional. I ens han pujat a cavall.

Mancada Catalunya d'elements de govern propi, sense escola, ni premsa, ni ràdio, ni televisió; marginada i perseguida la llengua catalana i, encara, amb el servilisme dels catalans que es consideren obligats a parlar en castellà a qualsevol immigrant per més que aquest entengui bé el català, unes grans masses de nou vinguts no s'han integrat als Països Catalans.

Per aquest camí, molts no s'hi integraran mai. El resultat és que avui constitueixen un poble dintre un altre poble. Un poble, és cert, sense consistència interna, frag-

ments arreplegadissos d'uns altres pobles destruïts per la **Madre Patria**, sense consciència comunitària, però amb consciència de diferenciació. I, atès el servilisme dels catalans i la situació política del país, amb consciència de superioritat.

Són aquells que diuen: **Catalunya muy bien si no hubiera catalanes**, com si Catalunya s'hagués feta sola sense l'esforç dels catalans, o com si hagués estat creada per **Real Decreto**. Són els qui no volen parlar català, **porque no me da la gana** i amb aquesta expressió incivilitzada volen amagar llur incapacitat total per aprendre'l.

Els es consideren ciutadans de primera. **Estamos en España**, diuen afirmant els principis jurídics d'un predomini colonialista i d'una ocupació formal, però volen significar que **los españoles** són ells i només ells -i en això tenen raó. Els catalans ja els fem nosa. Ens consideren només com els estadants a precari d'una terra promesa a ells, poble escollit. Som els infames cananeus votats a l'anatema i a l'extermini.

Si, a més d'això, nosaltres comencem a considerar-los tan catalans com nosaltres mateixos, ja tindran tots els títols de possessió del país. Aleshores, quina necessitat sentiran de catalanitzar-se? I els catalans, què hi fem encara a Catalunya?

La integració dels immigrants no és farà tota sola. Hem de fer-la els catalans, cadascú des del seu lloc de relació i de responsabilitat. Mentre l'Estat espanyol ens negui tot instrument de vida comunitària, cada català ha d'ésser un franc tirador de la reconquesta de Catalunya.

La solució al problema migratori pot ésser: o la catalanització dels immigrants, o l'espanyolització dels catalans. O bé la integració dels immigrants a la nostra comunitat catalana, o la desaparició granada, però accelerada, de Catalunya com a poble. Els catalans serem uns mal nascuts si no triem irrevoca-

blement i fem efectiva la primera solució.

Som a casa nostra i hi som per dret propi. Hem de mantenir íntegra la catalanitat, no solament per nosaltres, sinó pels catalans que aniran venint al món. Perquè aquests catalans que encara han de néixer no puguin mai acusar-nos com a generació de servils, de venals, de traïdors, de lladres.

Els catalans hem de triar entre una Catalunya nova o **Múrcia la Nueva**.

Per un immigrant, viure a Catalunya, ésser pare de catalans i sentir-se català no és cap injúria a la seva terra d'origen. Per a ells la Pàtria no ha d'ésser solament la tomba dels pares, sinó també el bressol dels fills. La injúria ens la fa el foraster que viu ací com un conquistador i el català que hi viu com un traïdor.

Quins motius tenen els immigrants per a sentir-se tan aferrissadament espanyols? És lògic que se sentin andalusos, gallecs, murcians, però espanyols no. Què els ha donat Espanya? Misèria a la terra llur. Després una maleta de fusta i un bitllet de la RENFE per a emigrar als Països Catalans.

Els catalans som gent oberta i sentimental, que ens hem solidaritzat sempre cordialment -de vegades ingènuaament- amb totes les grans reclamacions de justícia i llibertat. Hem plorat sobre els indis i els irlandesos, sobre el xiprencs i els algerians, sobre els jueus i els negres, sobre els vietnamites i els palestinesos. Sobre els perseguits i colonitzats, sobre tots els exilis i totes les presons i tots els camps de concentració. També -no cal dir-ho- hem plorat sobre els nostres immigrants. Potser ja seria hora que ploréssim sobre nosaltres mateixos i sobre els nostres fills. Sobre la nostra Catalunya ocupada, envaïda, colonitzada, escorxada i emmordassada. Sobre els catalans exiliats, empresonats, torturats, afusellats, humiliats, apallissats, marginats, asservids. Tothom és de plànyer i nosaltres no? L'home té dret a viure on pugui i on vulgui. Però el dret a ficar-se a casa d'un altre implica l'obligació de respectar les formes de vida del país d'entrada. El contrari és un acte d'hostilitat i una traïció.

El dret dels naturals d'un país no són pas menys que els drets dels immigrants. Una ànima nacional, igualment com una frontera política gaudeix del dret d'ésser defensada. Una vida nacional, amb tot el que representa, no pot ésser abandonada al principi de la llibertat -del desordre- immigratòria. El dret ultrancer d'immigració massiva no és menys antidemocràtic i antiliberal que el dret d'invasió armada.

A Catalunya, els Drets de l'Home no poden anteposar-se als Drets de l'Home Català. (del llibre **El nacionalisme català** de Mossèn Armengou, publicat en temps de la dictadura franquista i reeditat diverses vegades. Es pot trobar a les llibreries). Ω

Masculinitat i feminitat

La humanitat posseeix dues ales: una és la dona i l'altre l'home. Fins que les dues ales no estiguin igualment desenvolupades no podrà volar. Si una de les ales roman dèbil, el vol serà impossible.

-Per cada dona forta cansada d'aparentar debilitat, hi ha un home dèbil cansat de semblar fort.

-Per cada dona cansada d'haver d'actuar com un ximple, hi ha un home aclaparat per haver d'aparentar que ho sap tot.

-Per cada dona cansada d'ésser qualificada com a "femella emocional", hi ha un home a qui se li ha negat el dret a plorar i ser delicat.

-Per cada dona catalogada com a poc femenina quan competeix, hi ha un home obligat a competir per tal que no es dubti de la seva masculinitat.

-Per cada dona cansada de ser un objecte sexual, hi ha un home preocupat per la seva potència sexual.

-Per cada dona que se sent lligada pels seus fills, hi ha un home qui se li ha negat el plaer de la paternitat.

-Per cada dona que no ha tingut accés a un treball o a un salari satisfactori, hi ha un home que ha d'assumir la responsabilitat econòmica d'un altre ésser humà.

-Per cada dona que desconeix els mecanismes de l'automòbil, hi ha un home que no ha après els secrets de l'art de cuinar.

-Per cada dona que dona una pas endavant cap al seu propi alliberament, hi ha un home que re descobreix el camí cap a la llibertat. Ω

Anònim. *Extret de Cristianisme i Justícia.*

Una commemoració exagerada

Acabo d'assistir a la exagerada commemoració del centenari del naixement del poeta granadenc Frederic Garcia i Lorca, mitjançant un desplegament molt abundant d'al·lusions i presentacions a la totalitat dels mitjans de comunicació, especialment als de caire estatal, que s'han desfogat a gust.

Tots sabem que l'obra poètica d'en Garcia Lorca estava adreçada a exposar la idiosincrasia, cultura i costums dels gitanos i en aquesta tasca havia posat de manifest la incompatibilitat existent entre els integrants d'aquesta ètnia i les forces mantenidores de la seguretat i ordre públic, especialment en l'àmbit rural on la Guàrdia Civil era l'encarregada d'aquesta funció i a la que qüestionava en molts dels seus versos i que això, potser fou el detonant que portà al seu assassinat aquell 20 d'agost del 1936.

Res més lluny del meu pensament i de la meua intenció el menysprear i rebatre l'obra i la figura d'en Garcia Lorca, dons estava adreçada a difondre un model popular i característic de viure amb ben contades excepcions. Però cal admetre que la qualitat dels seus versos no és comparable a la d'altres poetes, predecessors seus en l'àmbit de la cultura castellana.

D'aquí que, a molts catalans ens ha estranyat molt aquest insospitat desplegament propagandístic - commemoratiu que, fins i tot ha aconseguit que el president del govern recités a TVE unes curtes estrofes d'un dels seus versos, aspecte que hem vist repetit en algunes cadenes televisives al llarg de la diada.

Per nosaltres, no hi ha matèria comparativa si posem en primer terme en l'art de la poesia,

figures com la de Mossèn Jacint Verdaguer, Joan Maragall, Joan Alcover, Àngel Guimerà, Frederic Soler (Pitarra) Miquel Costa i Llobera, Rubió i Ors, Lluís Pons i Gallarza, Guerau de Liost, i un llarg etc. que feria inacabable aquesta llista.

És per això que hom troba exagerada la importància donada pels medis de comunicació a la figura i a l'obra d'en Garcia Lorca i a les vista dels mèrits contrets dins el terreny de la poesia, no tenim més remei que preguntar-nos: Perquè tanta importància a una figura que en té moltes de superiors en el seu àmbit?

La resposta té moltes vessants. Des que no en tenen d'altre, fins que s'ha tractat d'imposar el culte a la cultura castellana emprant tot allò que "hi havia a mà". Tot és qüestió d'opinions, i amb motiu d'aquesta commemoració cal tenir en compte que aquells que s'encarregaren de difondre l'espectacle o la notícia, perquè moltes vegades, aquesta, amb comptes de lloar la figura de l'homejat, la malmet. Per això em referiré a una anècdota periodística ocorreguda ja fa molts d'anys: Un periòdic de Barcelona del que no diré el nom, va publicar un ample reportatge lloant la figura i l'obra de Joan Alcover i en el text s'havia inclòs la fotografia del monument que, segons l'autor del reportatge, tenia dedicat el poeta en el Parc de la Ciutadella de Barcelona. Malauradament, el reporter no s'havia fixat que en aquella fotografia, arran del parament de pedra que sostenia la figura de bronze hi havia una dedicatòria gravada que deia "A Marian Aguiló".

Jaume Alfonso i Barceló

El turisme, Espanya i el fems

Aquests dies és d'actualitat el tema de les agritudures i el fems en els mitjans de comunicació mallorquins; però jo pens que el tema del fems és d'actualitat tot l'any i tots els anys. I és d'actualitat, perquè és evident i notori que aquest tema és un clar exponent del que passa a la nostra Illa, del que passava i del que passarà.

La brutícia és tot allò que ens han duit i ens duen els espanyols (andalusos, estremenyos, castellans etc.), immigrants que menyspreen nostra llengua i nostra cultura i que, moltes vegades, voldrien eliminar-les (no ho aconseguiran, esper, al menys físicament), envaeixen i s'apoderen dels nostres barris i també pobles, imposant la seva "cultura", els seus "costums" (barbàrie i pillatge, sovint), la seva llengua, els seus cants "por faralaes" i "rocíos" etc. Ens degraden, humanament i culturalment, amb la seva manca de respecte cap a les persones i a aquest poble, sobretot per part d'aquests bergantells fatxendes i agressius que són els "fills de la immigració". Una immigració que s'ha caracteritzat per la manca de cultura, preparació tècnica i humana i educació d'aquestes vertaderes riuades de gent (ells s'anomenen espanyols) que vénen de la península Ibèrica.

Brutor també és la que ens duen tots aquests "turistes" que vénen del nord (Europa). Turistes barats, molt barats, els quals, més que venir a gau-

dir el nostre paisatge i belleses naturals, vénen a destrossar-lo, a degradar-lo i fins i tot a furar-nos-el (ve't aquí els alemanys), fent prevaler el seu alt poder adquisitiu.

Tot això, però, no és res, si ho comparem amb el fet paradoxal que el nostre poble contempli tot això amb complaença i fins i tot amb agraïment. Quin gran exemple de masoquisme col·lectiu! I tot això sense tenir compte de la despesa, la immensa despesa que ens costa tot això del turisme. Patim, com a poble, la contaminació cultural que ens plou damunt. Això de contaminació és una paraula suau; en realitat hauríem de dir "agressió". Pagam per la pèrdua del patrimoni lingüístic, cultural, patrimonial, territorial, social, polític, etc. Ho pagam amb els nostres doblers, mitjançant els impostos. Uns impostos onerosos i abusius que no existeixen en cap altre lloc d'Espanya!

Amb aquests impostos, que pagam els mallorquins i mallorquines, ells (els espanyols), els qui ocupen quasi tots els centres de decisió de l'Illa en els àmbits polítics, socials, financers, comercials, turístics, religiosos etc., s'enriqueixen. S'enriqueixen especulant amb els nostres estalvis, cobrant-nos impostos per tot o per quasi tot (encara no pagam per l'aire que respirem!); ens cobren àdhuc per donar aigua als turistes. Per donar-lo, perquè, al meu parer, no es cobra,

ja que no està contemplada aquesta despesa en la factura de l'habitació de l'hotel que ocupen durant la seva estança a l'Illa. Llavors, clar està, tampoc la paguen els hotelers (si ho feien tendrien pèrdues). Qui ho paga? Doncs, nosaltres mitjançant el rebut bimensual, inclòs el transport en vaixell des de l'Ebre.

Ens cobren (roben!), per poder oferir als invasors carreteres, autopistes, hospitals, neteja, seguretat ciutadana (que no existeix), llum i tota classe d'infraestructures turístiques. I, com que l'explotació turística és deficitària, arreglen el dèficit imposant-nos uns impostos abusius per poder dissimular-lo.

I ara, ja ens cau damunt el femer, el femer físic de Son Reus. Tanta quantitat d'invasor està produint grans quantitats de fems, que s'acumulen per tot Mallorca i, especialment, a Son Reus. Doncs bé, nostres polítics ja ho tenen clar: S'haurà de fer alguna cosa!, diuen i pensen. El que no diuen, però ho pensen, és que arreglaran el problema, fent-nos-el pagar a nosaltres. Ens ho cobraran a nosaltres. Ho faran a través del rebut d'EMAYA o posant-nos un nou impost o augmentant-nos el que ja ens cobren.

Així salvaran els seus càrrecs ben remunerats, el turisme i... la cara. Que Déu ens agafi confessats! Ω

Pere Felip Buades

Mitjans de comunicació amb compromís lingüístic

Als països amb llengua minoritzada, els mitjans de comunicació compromesos fan molt més que difondre informació: exerceixen d'agents normalitzadors i prestigiadors de la llengua i alhora difonen un registre estàndard sense el qual cap llengua no pot salvar-se. Tot seguit donem un cop d'ull als mitjans de comunicació en llengua pròpia més importants del sud oest europeu minoritzat.

A Galitzia trobem *Televisiom da Galitza* (TVG) -Que emet també via satèl·lit-, *Ràdio Galega* i la majoria d'emissores municipals. Pel que fa a la premsa escrita, hi ha el diari *O Correo Galego*, aparegut l'any 1993 (6.500 exemplars), el setmanari *A Nosa Terra*, fundat el 1907 (amb més de 5.000 subscriptors) i el periòdic bimestral *Gralha* amb un tiratge de 2.000 exemplars.

A Astúries el setmanari *Les Notícies* és, amb un tiratge de 5.000 exemplars i un any i mig de vida, l'estàndard del periodisme en llengua asturiana. A més a més la Televisió Local d'Uviéu (TLO) hi emet diàriament l'informatiu *Les Anuncies*.

A Euskal Herria un canal de la televisió basca emet en èuscar -Euskal Telebista 1-. Les emissores de

ràdio públiques *Euskadi Erratia* i *Euskadi Gaztea* (ràdio-Fórmula). També, i les emissores *Eguin Erratia* tenen una graella de programació bil·lín·güe. ETB emet via satèl·lit. Aparegut el 1990 i amb un tiratge de 18.000 exemplars l'*Euskaldunon Egunkaria* és l'únic diari íntegrament en llengua basca. *Argia*, amb 10.000 exemplars, és el setmanari més difós. Els altres vuit setmanaris en basc tenen un tiratge plegats de 31.400 exemplars.

A Aragó l'associació *Ligallo de Fablans de l'Aragó* és i el *Consello d'a Fabla Aragonesa* preparen la reaparició d'*O Rayón*, aquest cop en forma de setmanari d'informació general que podria aparèixer com a suplement d'algun diari aragonès. *Radio Ebro* emet els dissabtes l'informatiu *O Mirallo* en llengua aragonesa i una emissora de *Sobrarbe* n'emet un altre els divendres.

A Occitània hi ha els setmanaris *La Setmana* i *Auè*. El primer, d'àmbit nacional occità, aparegué el 1995 i té un tiratge de 1.500 exemplars, i el darrer -aparegut fa poques setmanes- és distribuït amb el diari català AVUI, malgrat que a la llarga podria introduir-se més enllà d'Aran-Occitània endins. *Ràdio País*, és l'única emis-

sora pràcticament del tot en occità, les emissions de la qual cobreixen les demarcacions *Pirineus Atlàntics*, *Nauts Pirinèus*, *Gerts i Landas*. *Meddia Aranés* és l'informatiu diari que Catalunya Ràdio emet en occità en desconnexió per al territori d'Aran.

Als Països Catalans hi ha els canals de televisió TV3 i Canal 33 -de Televisió de Catalunya-, Canal 9 i Notícies 9 -de Televisió Valenciana-, Telenova -televisió mallorquina del Grup Serra- i Andorra Televisió. TBC emet via satèl·lit. Els diaris AVUI (38.000 exemplars), *El Periòdic de Catalunya* (80.000 exemplars), *Diari de Balears* i *Periòdic d'Andorra* són els de més tiratge, encara que la premsa local en català a Catalunya també té molta difusió. *El Temps* i *el Punt* són els principals setmanaris en llengua catalana. *L'Estel de Mallorca*, quinzenal amb 7.000 exemplars de tiratge s'està difonent Catalunya endins començant per Alacant. Algunes de les principals emissores de ràdio que emeten sempre en català son Catalunya Ràdio, Radio 9, RAC 105 i Flash FM (ràdio-formules), Catalunya Música, Catalunya Informació, COM Ràdio i Ràdio Arrels. Ω

De Llengües Vives.

Sobre les ONG's

Ningú ja de dubta, que quedi clar, que, com acostuma a passar en aquests moviments, hi ha al seu si molta de gent plena de bona voluntat i que hi treballen per uns ideals que tots compartim. El problema rau, com passa també en tants grups independentistes, en els dirigents.

El principal problema de les ONG's és que sovint, no sempre, estan dirigides per una colla d'esquerranosos frustrats i ressentits, d'aquells que fa anys volien la revolució a les barricades. Com sempre que fen acusacions d'aquest pes podem podar exemples que els avalen.

El cas va passar a Lleida. El portaveu de les ONG's d'aquesta ciutat és un tal Eugenio Vallina, ex membre del PSOE, del que va sortir fa uns anys. No fa molt, aquest senyor, en representació de les ONG's de la ciutat, va llegir un discurs a Ràdio Lleida, tot en castellà i on es fa esforçar en demanar el reconeixement dels drets humanitaris com el **derecho a la emigración**. En acabar, va voler datar la seva dissertació dient un paraula que, amb una mica d'esforç, podríem transcriure per *yéide*.

El portaveu de les ONG's a Lleida, al cap de trenta anys de viure a la ciutat, no solament no sap parlar la llengua dels país sinó que no sap ni pronunciar el seu nom. I aquest senyor representa les ONG's de Lleida!

Sense sortir de les comarques de Lleida, trobem un altra cas, protagonitzat aquest per la ONG per excel·lència, la Creu Roja. El cas va passar a Mollerussa, fa uns mesos, quan una furgoneta de la Creu Roja es va aturar davant una casa habitada per gitanos i hi va abocar una colla de joguines. Diuen que ho fan, objectiu molt lloable, perquè tota la mainada tingui joguines i puguin jugar. El cas és que aquesta família de gitanos de Mollerussa tenen quatre Mercedes... i altres propietats immobiliàries. La conclusió a la que podem arribar és prou maquiavèlica. Que s'amaga realment darrera aquestes campanyes, pretesament humanitàries, de la Creu Roja? A qui vol enganjar la Creu Roja? Ω

(de Terra i Ànima)

Cartes marcades

La polèmica suscitada recentment en els circuits espanyols per l'avantprojecte del decret de foment del cine doblat i subtitulat en català, elaborat per la conselleria de Cultura de la Generalitat i que inclou, a més de les quotes, unes sancions per assegurar-ne el compliment, palesa una vegada més les profundes mancances de la democràcia espanyola i les intencions clares dels seus governants de continuar institucionalitzant la desigualtat i la injustícia.

Veus oficials del govern de Madri(z), com la ministre pepa Esperanza Aguirre, o representants filo-espanyols del socialisme barceloní, com l'inefable Narcís Serra, s'han apressat a rebutjar el dit decret, tot declarant, l'una, que *el Govern espanyol no és partidari de quotes ni de barreres* i manifestant l'altre, que es partidari de *mesures d'estímul* però contrari a la *imposició de sancions*, tot amenaçant que si no hi ha una rectificació del Govern català -en el sentit de la retirada del

decret, se suposa- es sentiran (els del PSC-PSOE) deslligats de l'acord a què varen arribar amb el govern de CiU, i que va permetre l'aprovació de la llei del català al Parlament.

Vet aquí, però, que el cinema espanyol disposa d'una llei protectionista del 1994, signada per Felipe González quan el senyor Serra era vice-president i mantinguda per l'actual govern P(e)P(e), el qual contempla unes quotes i sancions i multes per a possibles infraccions que, ves per on, a ningú no se li ha acudit mai discutir, i menys encara denunciar. Fóra (és) la política de la doble moral, dels fets consumats, de l'esperpent, de la hipocresia.

El fet real és que, mentre en aquesta terra la llengua pròpia del país, la catalana, sigui una llengua de devocions sentimentals i la llengua de fora (la castellana o espanyola) una llengua d'imposicions i obligacions, la primera serà tostemps quelcom *inútil i contraproduent*, en una expressió manllevada de certa

política mesetària. Breument: hi ha, en aquesta faisó, una llengua *important*, per a assumptes seriosos (i el cinema ho és, de seriós) i una altra de *secundària*, per anar per casa.

És per tot açò que, en l'àmbit de l'exhibició cinematogràfica, la normalització lingüística serà d'allò més complicada. Ni la gran indústria del setè art (majoritàriament nord-americana via expressió castellana) ni els hàbits o costums de la majoria del públic, no afavoreixen gens ni mica la progressió del català com a llengua cinematogràfica. El pou de la inèrcia social és molt difícil d'omplir. El paper que hi han de jugar les institucions és, per tant, fonamental si volem que la presència de la nostra llengua en el cinema esdevingui qualque dia normal, si més no suficientment significativa, com en alguns canals de televisió. Tot dependrà, en definitiva, del poder i la convicció de les instàncies governatives competents. Ω

Andreu Salom i Mir

Transfrontiers: un producte de turisme alternatiu i inculturat per a nacionalistes de nacions sense estat

Transfrontiers està basat en un sistema, de solvència comprovada i de llarga trajectòria internacional, de l'associació SERVAS, de tall pacifista i especialment arrelada als Estats Units i Alemanya.

Trets bàsics del sistema:

Molt barat, sols hi ha aquestes despeses:

- de coordinació (sobres, segells, circulars, estatuts).

- fotocòpies del llistat d'adreces per els qui desitgin visitar determinada (ades) nació (ns) sense estat pròpi.

Hom no hi adquireix cap compromís: hom ha d'ésser sempre avisat d'antuvi, si així ho sol·licita, abans de rebre ningú. I **sempre** pot dir que no pot si així li escau. El compromís és del tot lliure i regulable:

Pot oferir (o no) menjar o/i llit.

Pot oferir-se (o no) sols com a guia de la pròpia ciutat o comarca.

Pot oferir quelcom d'això esmentat a canvi d'un servei (tenir cura dels nins, fer el menjar...).

Pot oferir un treball temporal (idiomes, granges...).

Pot negar-se a rebre fumadors, exigir que els visitants portin sacs de dormir, etc.

Pot limitar el nombre o característiques dels visitants que vol rebre. Pot fins i tot, negar-se sem-

pre a rebre ningú.

Sistema d'informació i control senzill, discret i desburocratitzat.

per ingressar-hi sols cal l'aval d'un membre previ.

Cadascú elabora sa pròpia fitxa on farà esment d'allò que consideri escaient.

Els socis que rebin visitants han d'escriure un informe anyal sobre ells i fer-hi constar qualsevol problema o queixa.

Per a poder sortir-hi de viatge cal dur una **tarja o full de presentació** segellat oficialment i amb foto i **curriculum** dels viatges a més de les fotocòpies del llistat d'adreces de la nació a visitar.

Aquest projecte va especificament adreçat a grups culturals i nacionalistes de llengües minoritzades i nacions sense Estat propi i és d'entrada, d'abast internacional (mundial), per a crear una xarxa d'amistat, solidaritat, informació i intercanvis d'experiències.

Com inscriure's a Transfrontiers

Hi ha tres categories de socis diferenciats:

Home: Per els qui reben visitants a casa.

Day Host: Per els qui no poden oferir casa però poden fer de guies.

Far away: Per els qui no poden rebre gent, però volen intercanviar

informació, parers, campanyes diverses, etc.

Llengües oficials

La llengua de comunicació internacional de *Transfrontiers* serà exclusivament l'anglès i les llengües de cada nació sense estat.

Adreça de Transfrontiers

Per a inscriure-us-hi de franc, sols heu d'enviar les vostres dades (o qualsevol sol·licitud de més informació) a : Bústia Postal n. 1.171-Castelló 12005-Plana Alta-Telèfon 964207607. Ω

1956 - 1996
40 ANYS DE TELEVISIÓ,
40 ANYS DE MANIPULACIÓ.

"SI NO ANEU AMB
COMPTE, ELS MITJANS
DE COMUNICACIÓ, US
PORTARAN A ODIAR ALS
OPRIMITS, I A ESTIMAR
ALS OPRESSORS".

Malcolm X

CAFÈ-BAR JIMMY JAZZ
Carrer del Clos, 53
08700 IGUALADA (Anoia)
Tel. (93) 803 34 26

Fa 5 anys que els germans Nadal obren el **Taller COVEAUTO SL** a la Vila de Santa Margalida. Són Agents oficials NISSAN. A la foto en Bartomeu Nadal.

Fa 3 anys que en Miquel Salvà va obrir el **Taller Salvà** a Santa Margalida. Ven cotxes de la marca FORD.

Fa 8 anys que la Família Viver regenta la **Botiga de Congelats Viver** a la Ciutat d'Alcúdia. L'amo en Pere Viver va obrir aquesta botiga l'any 1953, any en que va deixar de fer de llaurador. Entre el 16 i els 18 anys, l'amo en Pere feu de mestre d'escola, ja que els mestres havien estat depurats o assassinats pels feixistes.

Fa 15 anys que el matrimoni Vallente-Guerrero, de Sevilla, amb 30 anys a Mallorca, regenta el **Restaurant El Port** a Can Picafort. Recomanen la paella i el peix fresc. A la carta se menja per una mitjana de 2000 ptes.

HISTÒRIA D'UNA FOTOGRAFIA

La lluita per la llibertat del nostre poble (1976)

Fa 7 anys que en Joan Seguí de Santa Margalida va obrir la **Botiga de Nautica i Pesca** a Can Picafort. A Santa Margalida hi te un Taller Mecànic dedicat a l'Equipament Agrícola i Forestal.

Fa 8 anys que la Família Bauçà de Sant Joan regenta al **Bar Sa Plaça** al costat de les oficines de l'Ajuntament a Can Picafort.

Fa mig any que el matrimoni Aroca-Rodriguezes de Sevilla regenta el **Restaurant San Paolo** a Can Picafort. Despatxen el peix i la carn fresca.

Fa 7 anys que en Sebastià Avellà de Santa Margalida [a qui veiem amb les seves filles] regenta el **Restaurant sa Foganya** a Can Picafort. Recomana la paleta de mé al forn, el llom amb col i el conill amb ceba. La mitjana a la carta costa 2000 ptes. el menú en val 850.

Hem dit en més d'un dels nostres articles que, a les acaballes de la dictadura, la naixent i quasi inexistència socialdemocràcia (PSOE), l'estalinisme carrillista (PCE)-exceptuant les activitats d'alguns militants del tipus Catalina Moragues etc-, preocupats pel desenvolupament dels pactes amb el franquisme reciclat, feien tot el possible per a no portar la lluita popular al carrer. La manifestació del 12 de novembre havia estat una imposició de les forces revolucionàries, de la pressió de la base i, en constatar la puixant combativitat del poble, les direccions dels partits abans esmentats acordaren no repetir aquest tipus de demostracions antifeixistes que els fugien de les mans. Per això el desembre de 1976 no volgueren mobilitzar-se en favor de l'amnistia dels presos que romaniem tancats a la presó de Ciutat. Al contrari, en lloc de solidaritzar-se amb els detinguts polítics de MCI, PORE, OEC i independents que hi havia dins la presó, el que maldaven era per oblidar el problema. I, més que res, s'evidenciava un esforç per criminalitzar les nostres organitzacions. Exceptuant el MCI, tant el PORE com OEC criticàvem constantment les maniobres de l'estalinisme per arribar a uns acords amb el feixisme "liberal". Era evident per a qui tengués dos dits de vista que els pactes anaven encaminats a aconseguir quotes de poder dins l'Estat burgès a canvi de frenar les justes exigències de república, socialisme i autodeterminació dels pobles.

Desembre de 1976. L'escriptor **Miquel López Crespi** s'acomiada de la seva mare **Francesca Crespi Caldés** moments abans d'entrar a la presó de Palma per haver lluitat per la llibertat del nostre poble. A l'esquerra de la fotografia **Josep Capó**, secretari general dels comunistes de les Illes (OEC) i la companya **Carme Lacort**.

Però aquesta inacció davant la maniobra continuista dels sectors més intel·ligents del règim, no solament es concretava a impedir les manifestacions enmig del carrer contra la dictadura. El simple muntatge d'un recital de cançons per a recollir diners en solidaritat amb els detinguts a Palma ja era considerat un acte de greu "provocació" per aquestes sectors estalinistes (PCE). Darrerament (abril de 1998) he enregistrat algunes cintes amb membres del Comitè de Solidaritat amb els Presos Polítics de Palma que confirmen el que

estic afirmant. En aquestes cintes, Margarida Chicano Sansó, una de les màximes dirigents del comunisme mallorquí en els darrers anys de la dictadura, cofundadora del GAD (Grup d'Alliberament de la Dona), militant d'OEC i representant dels comunistes de les Illes en el Comitè de Solidaritat, així m'ho confirmava. Igualment es poden trobar proves concretes d'aquest boicot del carrillisme illenc (PCE) i de la quasi inexistència socialdemocràcia, en els diaris de finals de 1976. Just ara hem repassat la col·lecció del diari **Última Hora** i hi hem trobat la confirmació de totes i cada una de les asseveracions que ens han fet oralment alguns membres del Comitè de Solidaritat. És una forma objectiva de copsar l'odi visceral que una part de la pretesa "oposició antifranquista" sentia pels comunistes mallorquins, pels republicans, per les organitzacions que no s'avenien a pactar amb els feixistes l'oblit de la lluita per la República, l'autodeterminació o la federació de comunitats autònoms (en combat per reconstruir la nostra nacionalitat: els Països Catalans). Aquestes organitzacions feren tot el possible -i ho aconseguiren!- perquè no es celebràs un recital de cançons en solidaritat amb els presos polítics de Palma. Juan R. Villaverde deixava constància palpable d'aquesta indiferència de l'Assemblea Democràtica i forces pactistes (especialment PCE i PSOE) en una crònica apareguda a **Última Hora** el 30 de desembre de 1976 que portava el títol "Fracasado el intento de organizar un festival". Ω

Miquel López i Crespi

Jota marinera

Llevant, xaloc i migjorn,
llebeig, ponent i mestral,
tramuntana i gregal.
Vet aquí es vuit vents del món.

Una dona marinera
sempre mira d'on ve es vent
tant si és llevant com ponent
es bon temps sempre l'espera.

Qui s'enamora no es cansa
si viu amb l'opinió
que després d'una maror
sol venir una bonança.

Popular de Mallorca

Roda

Gira la roda del temps
per la força del vent de les ànimes
soles.

Gira, mentre seguirem
demanant a un estel la mateixa
resposta.

Com si no coneguéssim els senyals
que ens diuen la justa mesura
superba i absurda d'aquesta
existència.

Gira, però a Roda de Ter
hi tinc un amor secret
que porta el nom del meu àngel.

Gira la roda del temps,
i en el fràgil vaivé que la vida
comporta

dubtes de si encara vas
o si ja només vens en el ball de les
ones.

Com si no fossin clars tots aquests
fars
que escriuen la mida tan curta
que no és ni una excusa per al
nostre viatge.

Gira, però a Roda de Ter
hi tinc un amor secret
que porta el nom del meu àngel.

Gira la roda del temps
i s'acosta silent el moment de les
ombres,

sabent la dansa dels morts
farem l'últim esforç per el darrer
aprenentatge.

I si no fos absurd el més enllà
seuríem rera la finestra,
mirant el capvespre amb les mans
llaçades

per dir-nos aquell adéu
que sempre ens va negar el temps
mentre deixàvem l'escola.

Gira, però a Roda de Ter
tenim un amor secret
que porta el nom d'un bon àngel...

Lletra i música: **Lluís Llach**.
Penyora d'amor per a **Miquel Martí i Pol**.

el lleu de tots
mereix un respecte
FORA FUMS!

Gorg Blau
de Viatges

Carrer Mallorca, 2 - 07600 S'Arenal (Mallorca)
Telf. 971 44 50 42 • 44 50 43
Fax 971 44 50 35

Sedució i vanitat home/dona

PER RICARD COLOM

*Veus? El suau vent a l'herba,
I tu i jo, una dona i un home,
I tots els noms de tan fràgil bellesa,
I aquesta tarda per a nosaltres
Potser immortal.*

(Amb música ho escoltaries potser millor. *El minotaure i Teseu*, Salvador Espriu, 1913-1986, poeta català de la resistència antifranquista).

"En les converses home-dona, el to plaent és emprat sols per emmascarar la intensitat del desig. Hom diria que, inconscients de la força que els empena i del perill que els amenaça, malden per protegir llur repòs mitjançant la fingida indiferència dels mots. Llavors qualsevol prova d'enginy és al·lusió, qualsevol frase, sondeig, qualsevol floreta carícia. Mots i sentiments llisquen damunt los nivells superposats: El de dalt per on rutllen els mots no deu ser interpretat sinó com a senyal i símbol de l'altre, per on es belluguen imatges animals i confuses".

"A muntó, homes i dones esdevenen més brillants des del moment que no són amb llur company habitual, car llavors poden repetir sens enuig allò que han dit ja sovint a l'altre".

"El misteri total del pensament d'altri, heus ací la gran causa de les passions. Si hom pogués endevinar el que les dones pensen, bo o dolent, hom no patiria massa. Hom en gaudiria o hi renunciava. Però ara ensopeguem amb eixa calma d'elles, que per ventura amaga una curiositat i potser no amaga res".

"Ella, sovint, es llua davant el meu rival, amb idees que jo, quan festejàvem, li havia ficat al cap i de les quals no me n'havia pas parlat. I vet ací que ma pobra ciència renaixia per a sorprendre un home amb la nitidesa masculina d'un esperit de dona. Quasi sempre, quan ens esforcem a formar una ànima, treballem per a altri".

"Ella creia que seria feliç de poder aplegar-se amb ell, car ell tenia per a ella el prestigi de l'ésser que s'ha vist poc i que, per no estar encara exhaurit, sembla ric de possibles inèdits".

"M'aprecies en tres-cents i sols valc per quaranta. Quan te n'adonis, em preuaràs per deu o per zero. Esperes massa de les dones, les poses massa a dalt, i açò és perillós".

(André E.H. Maurois, 1885-1967, escriptor francès).

"Es casà enamorada del que ella esperava que jo podia ser, no pas per allò que jo era, d'allò que sóc, un fracassat vençut per la adversitat. Júlia és d'eixes dones que sols estimen per una d'aquestes raons, o per admiració la qual és, en resum, llur vanitat afalagada, o per llàstima, per compassió de l'home qui tot ho acceptarà d'ella. Altrament, un afalac també de sa vanitat".

(Jacinto Benavente, 1866-1954, dramaturg foraster).

"Seduïm la dona amb mentides i després pretenem d'ésser estimats per nosaltres mateixos".

(Paul Le Freve.)

"La galanteria és enemiga de la veritat i devem a la dona la veritat nua".

(Miquel de Unamuno, 1864-1936, escriptor i filòsof basc liberal, mort en confinament pels franquistes).

"Quan un home diu a una dona que l'estima, ella, per poc sòlides que li semblin les bases d'aquest sentiment, sense raonar-ho, se sent impulsada a creure-se'l".

(Honoré de Balzac, 1789-1850, escriptor francès).

"Les dones desconfien massa dels homes en general i massa poc en particular".

"Darrera de cada home d'èxit hi ha una muller sorpresa".

(Citacions anònimes).

"L'home ideal, si li preguntem qualsevol cosa, fos el que fos, ens respondrà sempre parlant de nosaltres mateixes. Invariablement ha de fer el nostre elogi a tomb de qualitats que sap que no tenim. I ha de mostrar-se implacable tot blasmant-nos virtuts que mai no hem somniat a posseir. Mai no ha de suposar que sabem usar les coses útils. Fos imperdonable. Però ha d'aclaparar-nos amb tot allò que no hem menester. No ha de fer sinó pagar comptes i llençar-nos floretes".

(Oscar F. O. Wills Wilde, 1854-1900, escriptor dublinès).

"La major part de les dones seduïdes pels homes aspiren a casar-s'hi. És una cruel venjança veritablement femenina".

(Philippe de Rémy, Senyor de Beaumanoir, 1250-1296, escriptor i jurista francès).

"Caminarà l'home damunt brases sense cremar-s'hi? Tal és qui es gita amb dona d'altri; cap d'elles no quedarà sense son càstig".

(Rei Salomó. 1020-929 a.C., rei d'Israel a *Proverbis*).

"Hi ha dones que atrauen els homes per llurs encants i els retenen per llurs vicis".

(William Somerset Maugham, 1874-1965, escriptor britànic nat a França).

"Admira aquells que en llur conquestes no fan mai ús de l'espiritualitat o la psicologia, car han arribat a la conclusió que res no impedeix tant l'èxit positiu amb una dona, com anar-hi amb sensibilitat i atorgant-li transcendència. Hom sols té èxit amb les dones quan hom no dóna més importància a llur conquesta que a una partida de billar".

(Stefan Zweig, en la biografia sobre Stendhal, escriptor austríac, s- XX, suïcidat al Brasil).

"la dona per el romàntic és sols un fita a conquerir. Així a penes li queda ja res a fer quan la dona amada li pertany, quan ella deixa de ser punt de mira.

(Benjamin Jarnés, 1888-1949, escriptor).

"Saltikov, el primer amant de Caterina (la Gran), era jove, bell com el dia, agut i fàcil de paraula i posseïa una qualitat a la qual les dones no saben sostreure's, tot i que inconstant, es prenia l'amor seriósment".

(Gina Kaus).

"Els homes poden dividir-se en tres classes: els qui creuen ser domjoans, els qui creuen haver-ho estat i els qui creuen haver-ho pogut ser, però no van voler".

(José Ortega i Gasset, 1883-1955, ideòleg espanyolista republicà molt reivindicat pel franquisme i l'espanyolisme actual, autor desconegut al món civilitzat, però).

"A muntó homes ridículs no prenen consciència de llur aparença fins que una dona se'ls mira. Llavors és veuen tots d'una peça, llurs vestits, llurs gests, ells, i voldrien fer-se fonedissos".

(François Mauriac, 1885-1970, novel·lista francès).

"Moltes dones coquetegen amb un home car és inofensiu, però se'n cansen per la mateixa raó".

(Bernat Shaw, 1856-1950, escriptor irlandès).

"Sols més tard començà el seu joc, consistent en traçar esbossos ràpids i indefinits del meu caràcter, tot sembrant el desconcert en les meves facultats crítiques, amb les seves observacions agudes i penetrants, en atribuir-me qualitats que inventava sobre la marxa i que li eren inspirades per un desprietat desig d'atreure la meua atenció. Les dones ataquen sempre els escriptors, i només s'assabentà que jo l'era, decidí dissecar-me a fi de tornar-se interessant als meus ulls. Tot això hauria afalagat d'allò més la meua amor pròpia si algunes de les seves observacions haguessin fet figa. Però era una observadora aguda, i jo massa feble per a resistir aquell joc".

Justine - Quartet d'Alexandria, d'en Lawrence Durrell, 1912-1990, novel·lista britànic. Ω

Fa 9 anys que la Família Reinès regenta el **Restaurant Bogavante** (bogavante el nom castellà d'un crustaci homarús mallorquí que se diu: **grimald, gromant, gromàntil, o llomanto**, noms amagats a la gran majoria de ciutadans dels Països Catalans pels agents de l'Imperi del Mal que durant segles ens han impedit d'aprendre la llengua catalana a les escoles de la nostra pàtria. Tanmateix, aquest restaurant és un dels millors del Port d'Alcúdia, tan pel seu menjar com pel servei que és exquisit. S'hi menja per una mitjana de 4.000 ptes. a la carta. A la foto l'amor jove de la casa amb les cambres.

Són els alumnes i les mestresses de l'**Escoleta d'Infants Poldets** de la Ciutat d'Alcúdia.

Fa 2 mesos que en Miquel Calafat a qui veiem amb el personal de servei, juntament amb en Joan Bauçà i en Nadal Molondra, han obert el **Restaurant Plaça** a la plaça Major d'Alcúdia. Una casa de categoria que abans allotjava el Casino de la Vila, molt ben restaurada és el marc d'aquest restaurant de luxe on hi trobam un servei i una cuina exquisida on cuinen el xot al forn, els calamars farcits de rap i gamba, el lloret de porc amb esclatassancs. A la carta se menja a partir de les 3.000 ptes. El menú en val 1.300. Tenen la carta en català.

Són els alumnes i les mestresses de la **Guarderia "Duendes"** del carrer de Pol·lençia d'Alcúdia.

Sudan: El boomerang del genocidi integrista

Un munt de fidels deixen llurs sabates a l'entrada 'un localet que hi ha al pati de la presó de Kobar (Khartum, Sudan). Semblaria una mesquida, però una simple creu dalt al porta aclareix que es tracta d'una església. El pastor no té ni cadira, els presoners s'asseven per terra, no hi caben tots.

Des que el gran cap integrista de Sudan, Hassan al Turabi, decidí anul·lar la pena de mort per **apostasia** (per els musulmans convertits al Crist), els neocristians són acusats preferentment -i falsa- de **terrorisme**.

Tot el culte és en àrab, també els càntics, d'allò més quotidià: *Al cel no hi ha cervesa / al cel no hi ha espectacles / al cel no hi ha discoteca / però al cel hi ha Jesús - Al-leluia!*

Fa poc que han penjat en Víctor,

per parricidi. En Víctor s'havia fet cristià dins la presó. Els musulmans li prometeren la commutació de la seva execució si tornava a l'Islam. *Però digues ben clar que preferesc que en pengin a tornar a l'Islam*, dugué la vespre de la seva mort al seu pastor.

La lògica del genocidi

Al Turabi és el cervell gris de la islamització. El seu raonament és el següent: si arabitzam tot el Sudan, la població esdevindrà musulmana tot alhora. Semblava cert.

L'àrab ha reemplaçat durant els darrers anys l'anglès com a llengua de comunicació entre les distintes ètnies. Usen l'Alcorà per a ensenyar la llengua àrab. Tot el sistema escolar és curull d'Islam: fins i tot els nins aprenen a contar amb l'ajut d'elements corànics. La **reforma d'humanitats**

pretesa per la Ministre Aguirre P.P. segueix també aquest model (ja seguit pels *mass mèdia* del règim espanyol): saturar d'espanyolisme obsessiu qualsevol tema trivial. Què tres tennistes catalanoparlants guanyen a París? Titulars del *Grupo Zeta: París habla castellano* (sic). Les tiranies han menester d'inflar-se per enganyar, però per dins es troben buides.

A Sudan fins i tot les rares escoles cristianes (privades) tenen també l'Islam com a matèria obligada (a ca nostra ens obliguen a aprendre castellà i *Historia de España*).

Tos els *mass mèdia* sudanesos es troben obsessivament islamitzats. Igual que els espanyols han fet de llur espanyolisme una religió idolàtrica i demoníaca.

Milions de desplaçats d'arreu el Sudan s'amunteguen a les rodalies

de les grans ciutats, la qual cosa accelera llur arabització. No poden entendre's més que en àrab i llurs llengües indígenes, totalment abandonades i perseguides pel govern genocida, es troben en vies de desaparició.

Però la **solució final** d'Al Turabi té també un efecte de tir per la culata. El fet que els àrabs han esclavitzat des de sempre els negres del sud i els genocidis comesos per l'actual govern, té com a conseqüència d'associar Islam a les nocions d'esclavatge i violència.

La majoria dels negres del sud preferien la mort a la islamització. Mentre el govern va tancant les esglésies de Khartum, al camp neixen esglésies per tot, en precàries condicions materials, i perseguides pel govern, però plenes de vida i energia. Llur llengua de culte és l'àrab.

Així, l'arabització està esdeve-

nint la porta d'una creixença rapidíssima del cristianisme als àrabs vells del nord. Fa 20 anys sols hi havia un 5% de cristians al Sudan, concentrats al sud. Ara volten el 20% i s'escampen per tot. L'església anglicana, tan decadent a Anglaterra, al Sudan ha passat de les 4 parròquies del 1984 a 280 d'avui. Aquesta nova església, màrtir, forta i militant, està ja preparada per a enviar missioners arreu el món àrab. Com deia el vell adagi llatí: *La sang dels màrtirs, llavor d'esglésies*.

Els refugiats pregunten per la pau que no arriba. Però diuen també: *Si venia la pau, els refugiats se'n tornarien. El sud restaria cristià, però el nord musulmà*. L'ideòleg Al Turabi pensa igual: *Si la pau no arriba prest, tot Sudan esdevindrà cristià*. Ω

Ricard Colom

Exposició paisatgística al Casino

PER MARINA FERRÀ I HAMELYNCK

Del 24 d'abril al 7 de maig ha romàs oberta una exposició de quadres a la sala Art del Casino de Mallorca del pintor Lluç Ferrà, que li agrada sobretot retratar el paisatge Mediterrani. A ella es pogué gaudir de les imatges dels pobles de Mallorca amb una tècnica quasi puntillista, és a dir, que si ens apropam als quadres ens fa la sensació de que estan formats amb petits puntets de color. El senyor Lluç Ferrà ja va sortir a un número anterior del nostre diari a començaments de l'any passat, ja que ven quadres i altres objectes de regal a certa botiga de Santa Ponça. Ω

Auca de la Renaixença A qui vulgui fer memòria d'un trosset de nostra història

1.- Nostra llengua els literats oblidaven malfiats

2.- Capmany deia, el molt badoc: "Nostra llengua no va enllloc!"

3.- Però Batllot, Ramis i Amat no s'ho havien empassat

4.- Ni la gent, que sí va ser ben fidel al seu terror

5.- Tant, que l'any de mil vuit-cents, trenta-tres, tal com ho sents,

6.- Va sorgir ferm i valent un audaç renaixement

7.- Ara sí fem tururut! al vell Règim Absolut

8.- Ja que mor el rei Ferran i nous aires van entrant

9.- Malgrat sonin pels camins els trabucs de mil carlins

10.- I per comes i fondals els fusells dels liberals

11.- Els romàntics, als diaris, van guanyant nous partidaris

12.- Al Vapor, diu l'Aribau, als turons "adéu-siau"

13.- En el Brusi no ha faltat Lo Gaiter del Llobregat

14.- Que és un home culte i llest com revela un manifest

15.- On proposa organitzar Jocs Florals en català

16.- S'hi apunta en Balaguer, en Milà, en Pons i l'Amer;

17.- En Cortada, i Bofarull, també volen signar el full

18.- Que proclami que per fi Ja tenim els Jocs aquí

19.- Mil vuit-cents, cinquanta-nou: El Saló és ple com un ou.

20.- I s'hi parla en català que de bon escoltar fa

21.- A la Fe, Pàtria i Amor qui podria fer-se el sord?

22.- En Milà, fins s'ha estranyat de l'esplèndid resultat

23.- I és que els Jocs són una fita que a més d'un a escriure invita

24.- I són tants els escriptors que se senten trobadors

25.- Que no deixen ni un sol riu on no facin la viu-viu

26.- A les Illes i a València també neix la Gaia Ciència

27.- Tot cantant, l'Anselm Clavé dignifica el món obrer

28.- Vénen anys de rebombori mes fidel el Consistori

29.- Organitza els Jocs igual i hi conviden en Mistral

30.- Causaran, però, sensació quan tindrem Restauració

31.- Llavors sí que fan l'esplet: Mil vuit-cents, setanta-set

32.- Hi triomfa Verdager amb L'Atlàntida, i que bé!

33.- Guimerà hi guanya de ple i el fan Mestre en Gai Saber

34.- I aviat Narcís Oller ens dirà: "També hi vull ser!"

35.- Fins i tot, ara en Pitarra no en fa befa amb tanta barra.

36.- El Teatre marxa sol i Don Angel fa el que vol

37.- Ja per fi nostra cultura pot comptar amb literatura

38.- Que agermana els ben nascuts que no volen ser orelluts

39.- "No ho tenim tot, què carall!" Ens recorda l'Almirall

40.- Decidit, treballa amb vista pel Congrés Catalanista

41.- On es deixa ben palès: Dret i llengua...Tot o res!

42.- Ja s'escriu el Memorial però a Madrid no en fan cabal

43.- El futur bisbe de Vic també aporta el seu pessic

44.- Defensant son "catecisme": Pàtria i Fe: Regionalisme

45.- Tindrà lloc l'Exposició però seguim amb opressió

46.- Caldrà, doncs, anar a Manresa, que la xera ja és encesa

47.- Que el país se sap madur: llengua i poble, tot és u!

48.- I aquí acaba...Aquí comença una nova renaixença!

CARTA AL DIRECTOR

Illes Press

Senyor director de l'Estel

Fa poc, el periodista anticatalanista i espanyolista, Antonio Alemany Dezcallar ha tornat a començar a fer-ne de les seves dirigint una revista anomenada Illes Press.

En aquesta publicació, hi col·laboren diversos periodistes que ja li ajudaven quan dirigia la revista Sovint, l'any 1986.

Cal demanar-nos si aquest senyor tornarà a parlar malament de la llengua i de la cultura de Mallorca, tal com va fer amb el Sovint d'ara fa 12 anys. Si té la intenció de fer-ho, li demanaria que s'informi bé, que rectifiqui, o que plegui.

A la gent amb estudis i que vol estar ben informada, no li agrada llegir els disbarats que sol escriure aquest senyor des de fa molts d'anys.

Al Senyor Antonio Alemany, li podem recordar els seus darrers intents de dirigir i de col·laborar en publicacions. Recordem que dirigia la revista Opinió, el Diario de Barcelona, Sovint, que fou redactor del Dia del Mundo, al seu temps de més furibund anticatalanisme, i col·laborador de la revista turística Escotur.

Convé que aquest senyor, conegut pel mal nom de Puput de Cresta Molla, es recicli. La gent culta de Mallorca li ho agrairia molt i ell tornaria a ser un periodista respectat.

Moltes gràcies, senyor director per la publicació d'aquesta carta.

Miquel Alemany i Batlle.

Els contenidors de fems dins Sa Pobra

Ja comença a fer pudor,
Quan passeig per dins sa Pobra,
La pudorada, és doble,
A cada contenidor.

Els contenidors de fems
Que la gent tothora hi tiren,
Son molts els qui no s'hi miren,
D'entabanar els residents.

Tenen tan poc mirament
Que se'n foten de tothom:
Si los llevaven sa son,
Hi tendrien més esment.

Pens que amb un bon escarment
La gent més s'esmenaria,
El que jo demanaria,
Que el posi s'Ajuntament.

Que per això es concejals
Són per posar-hi regit.
Si son pobres d'esperit,
Que els hi donin dos reals.

Per ells no és convenient,
Perquè perdrien es vots,
I si fan de bons al·lots,
Los votarà més la gent.

Això no és posar orde,
No és aplicar la llei,
Tampoc és posar remei
I és fomentar es desordre.

A cada contenidor
Hi ha un eixam de mosques,
De dia i a les fosques,
Allò no és agontador.

El líquid sol degotar,
Sembla una regadora,
s'ompliria una portadora
Des suc que fa vomitar.

El Pla Mirall és això?
Per tot arreu hi ha fems,
dels cussos, els excrements
el veurer-los ja fa por.

Així va la democràcia,
A dins la vila poblera,
Enlloc d'avant, va enrera,
Oh, Déu meu, quina desgràcia!
No actuen amb eficàcia,
Tot fa oi, fa vomitera. Ω

Guillem Crespi Pons de Sa Pobra

Debate l'Estat de la Nació genera política confrontació

Envoltat de molta expectació
En el Congrés s'ha celebrat
El molt consuetudinari debat
Envers l'estat de, la Nació.

Aquesta expectació s'adreçava
A comprovar tota al capacitat
D'un nou i victoriós candidat
I el Partit que el representava.

Repasant aquest aconteixament
I tot el que el va desenvolupar,
Ara, molts pocs podrien esperar
quelcòim de bo del nou combatent,
perquè no passa d'ésser corrent
tot allò que ens pugui ensenyar.

Debatent l'estat de la Nació
Fet al Congrés del Diputats,
Oírem un futral de disbarats
Adreçats a aprofitar l'ocasió.

Aquest d'engany s'ha desenvolupat,
Envoltat de l'esmentada expectació,
Creada per la nova presentació
D'en Borrell com a son candidat.

Exercint com a agorer oracle
Presentà molt dantesca visió,
Posant l'estat de la Nació
En risc d'immediata debacle
A menys que surti un miracle
Fruit de fervorosa oració.

Apel·lant a l'histrionisme
Aquest atípic representant
S'acredità com a comediant
Desoïnt el seu progressisme
Amb xifres, esgarrifadores
Pretengué, rebre contesta
A certa pregunta deshonest
D'atencions aclaparadores.

Això d'alarmar la població
tot vaticinant mals veniders
Fou confirmació dels papers
Que menen eixa pèrfida acció.

Al·legar que hi ha premeditació,
Sabotejant el seu parlament
És un irrefutable exponent
De que, a l'estat de la Nació
Apreciem manca d'informació
En aquell novell pretendent.

Arriscà la seva credibilitat,
Fent afirmacions aventurades,
Que podrien ésser considerades,
Com un escarni, a la veritat.

Qui encoloma catastrofisme
I genera un munt de neguit
Demostra que mai ha gaudit
Del necessari eclecticisme.

Un cop s'ha acabat el debat
I conscients de la situació
Sembla que, aquella sessió,
Tenia un follet entremaliat
I en Borrell ens l'ha ficat
Dins d'un pou d'indefinió.

Reflexió
Qui ens encoloma catastrofisme
Creient-se que en traurà profit,
Patentitza que el seu esperit
S'inspira en el chovinisme. Ω

Barcelona, a 16 de maig de 1998
Jaume Alfonso i Barceló

Fa 7 anys que en Josep Rosselló va obrir el Taller Morey-Rosselló a la Vila de Santa Margalida. En Pep és Agent Oficial Fiat al Terme. Ens diu que el Fiat Punto val 1.200.000 ptes. el Fiat Bravo 1.600.000 ptes. el Fiorino 1.500.000 i el Ducato 10 , 2.100.000 ptes.

Fa 9 anys que en Miquel Ferrer regenta el Bar Miquel Santa Margalida.

Fa 8 mesos que en Gerardo Rodríguez de Badajoz regenta el Bar les Palmes a la Vila de Santa Margalida. Els seus clients són del Madrid a matar, ens diu l'amo.

Fa 4 anys que en Bartomeu Sans regenta el despatx d'Assegurances Santa Margalida a la Plaça de la Vila.

PASSATEMPS

SOPA DE FIRA

A U T O M A I S P D A S S I E L L A V A C V K V
I R E N A F R N K H C O I D J X O B B G T J I R
X Q W N K N P P F V O P A U T C S J E X O C B S
L J T M T S Y K M R E A N E R I I M C R F O Q
U J C C C F X F V J P E U B Q G N H Y E A P O L
M D B K R D B B A S X B C K J L L V A G V I
B A G J A A I A T B P N C A T M P B A F F X F C
P C A S I E L L E N C A N T A T L F A D O F C O
Y A X U R B A I F D N E R T O A T X Y W O I X
I K K S F S S J S E Y N A T N U M D P H K L U
P O G C E E X I O B O G A N C H K B A J I W N S F
R S W M V A X E L L P R A I A F N M H G
O L D F S T R O U A L C V S E R D A C F F Q U Y

BUSCA 4
ATRACCIONS
CAVALI FTS,
RODA, MONTA-
NYES RUSSES,
TOBOGAN, TIR
AL BLANC, VAI-
XELL PIHATA,
AUTOS DE XOC,
TREN DE LA
BRUIXA, TREN
AERI, AVIO CAS-
TELI ENCANTAI
CADIRES VOLA-
DORES,
AUTOMATS
I AI AIA

LLETRAMATIQUES

Quina paraula és la resultat d'aquestes operacions matemàtiques? S'ha de tenir en compte el valor de cada lletra

E	Y	S	A	O	M	T	N
3	1	4	7	10	6	2	5

$\square + \square \times \square : \square + \square = 8$

SOLUCIONS

LLETRAMATIQUES: ESTANY

K R E M D A L Q U E R E N D A L
 V A I X E L L P I H A T A
 T O B O G A N
 S F R S U R S E N A I N U M
 A I R I U R E N E M I
 C A R T E L L E N C A N T A I
 B A
 I A I
 A U T G E X O C
 I N E M A E R I
 S F E L L A V A C
 A U T O M A T S

PAGINA 15

Estudi d'astrologia i tarot ★ Aurora Negre ★ Tel. 971205825 - 939008402

Nicole E. Klingler 05/11/1997 14:30 Florida

Estimada Maria:

Em sembla una excel·lent idea la que has tenguda de sol·licitar la carta de la teva filla ja que això pot ajudar-te molt a l'hora d'entendre-la.

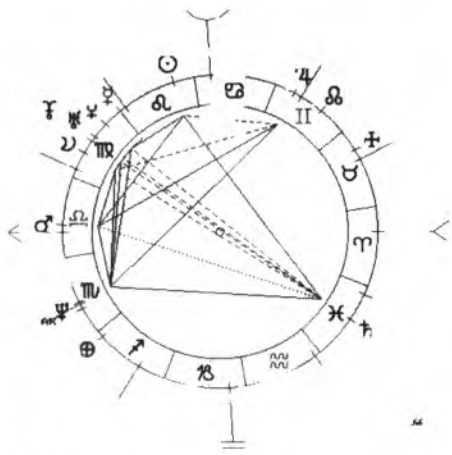
La teva filla serà una persona molt decidida com són tots els Escorpins si be ella més a més te el Sol dintre la casa del signe. Aquestes personas no poden ser mai indiferents; han de prendre partits. La gent tampoc li resulta indiferent i o be li cau molt be o no les aguanta i més a més tampoc no ho disimule. Conseqüentment tindrà molt bones amistats i al temps algú enemic.

Serà molt idealista i somiadora fins i tot embullarà els altres amb els seus somnis. Aparentment serà suau i sensible però interiorment és una persona molt forta. No serà fàcil de manejar. Tindrà un caràcter reservat no massa amant de les confidències.

Crearà un sentiment d'integritat que farà que faci més feina que els altres per poder demostrar lo que val. Responsable amb els seus sentiments i lenta per triar les amistats així come per formar part de grups.

Economicament serà una persona impacient. Voldrà aconseguir les metes amb velocitat i això pot fer que s'equivoqui.

Les tradicions familiars i la família en si mateixa seràn molt importants per ella. Pot ser es crein a la adolescència problemes d'enteniment amb el pare majorment perque es sentirà que ella mai li fa res bé del tot. És molt important que el pare ho tengui amb compte per intentar canviar algunes actituds de recriminació i suavitzar aquest aspecte ja que veurà al pare com un personatge dominant i massa perfeccionista. La mare tindrà molt a veure amb el que fa a l'elecció del futur professional, la considerarà conservadora però a prop d'ella moralment. Ω

ÀRIES 21 Març a 20 Abril

És el millor moment per la relació amb parella perquè la lluna vos afecta molt positivament. Gaudireu d'experiències oblidades.

Si no tens parella és el millor moment per trobar-la però pensa bé amb qui et juntes.

Els amics t'agrairan aquest mes tot el que has fet per ells durant el que duia d'any; això no vol dir que t'ho paguin.

La relació familiar aquest mes és molt bona. Aquest és el millor moment per anar de vacances aquest mes; però si ja hi has anat, no et podràs permetre cap luxe.

Millors dies: 2,3,7.

TAURE 21 Abril a 20 Maig

Aquest dies vos trobareu més cansats que de costum i això és causat per Saturn al vostre mig cel. No és bon moment per arriscar-se amb bots i cabriolets. És millor que les vacances siguin tranquil·les i no faceu coses rares perquè esteu en perill d'accident. L'eclipsi del 8 que es produeix dins el teu mig cel et donarà una bona oportunitat per els canvis de feina que no seran immediats però que poden quedar sembrats per el futur.

El tema de l'amor no tindrà variacions però tampoc hi pareràs massa esment.

Millors dies: 5,6,13

BESSONS 21 Maig a 20 Juny

És un bon moment per anar de vacances; si be són molt més apropiades per vosaltres gaudir-les al vostre lloc habitual o be aprop, el que no vos convé és anar a l'estranger.

Amb els amics o be amb la família de prop corren uns dies especialment complicats i de mals entesos. Et trobaràs amb la necessitat de discutir amb algú encara que tu ho vulguis evitar.

Les disputes no seran amb la teva parella. Amb ella tindrà calma i una actitud especialment comprensiva.

Millors dies: 7,8,15

CRANC 21 Juny a 20 Juliol

L'amor no t'anirà molt fort aquest mes, si tens parella és possible que arribi una forta crisi i si no tens parella no és el millor moment per trobar-la.

Els amics t'estan animant per que surtis de la rutina diària i ten vagis de vacances però tu, sense

dir-ho a ningú, estàs estalviant per fer una compra, com per exemple un cotxe, una casa.

Pot ser que l'entrada d'una suma elevada de doblers t'ajudi a aquesta compra secreta.

L'eclipsi de lluna del dia 8 es molt important per tu i es millor que aquests dies no t'arrisquis massa amb res.

Millors dies: 1,9,10

LLEÓ 21 Juliol a 20 Agost

Per vosaltres l'eclipsi del dia 8 vos durà canvis amb el terreny de l'amor sobretot a aquells que heu estat seguint una relació sense estar massa segurs del vostres sentiments. Aquest eclipsi vos farà decidir si aneu avant o be enrera i deixarà les coses clares.

Et trobaràs amb ganes de fer-te algun canvi d'imatge que et farà sentir més atractiu. Són molt bons dies per les vacances i fins i tot per fer algun viatge a l'estranger.

El tema econòmic no us preocuparà massa aquests dies però el mes que ve en pagaràs les conseqüències.

Millors dies: 3, 8, 16

VERGE 21 Agost a 20 Setembre

Et trobaràs aquests dies especialment independent. T'agradarà sentir-te lliure i sense lligadures i t'esforçaràs per demostrar-te a tu mateix que no necessites a ningú. Aquesta actitud, si no tens parella et pot fer perdre molt bones oportunitats per trobar-ne. Si la tens no et farà massa mal perquè tampoc et farà massa cas.

L'eclipsi de lluna del 8 et pot dur molt bones oportunitats per millorar dins la feina que ja tens. És important que tinguin amb compte la teva salut pel que fa a l'estómac.

Millors dies: 5, 6, 13

BALANÇA 21 Setembre a 20 Octubre

No és bon moment per fer canvis de casa ni tampoc perquè facis compres immobiliàries. Tots

aquests assumptes convé que les deixis per després de l'estiu.

Les relacions amb la família, sobretot amb els fills, si els tens, es tornaran més suaus i desapareixeran algunes diferències.

Amb la parella et trobaràs especialment romàntic i de molt bon humor. Si no la tens són bons moments per trobar algú ja que tu estàs més agradable que mai.

La mateixa actitud de complaent la tindràs també de cara els amics.

Millors dies: 7, 8, 15

ESCORPÍ 21 Octubre a 20 Novembre

Et trobaràs més cansat de lo normal i no sabràs massa bé perquè. No es tracta del que fas físicament sinó del que penses contínuament. Et trobaràs especialment embullat. No és moment per fer plans de futur ni decidir absolutament res. Deixa passar el temps i ell sol t'ajudarà.

L'eclipsi dels dia 8 no et fa cap mena de favor i pot causar alguna ruptura o al manco algun distanciament a nivell amorós.

En el terreny econòmic es compliquen les coses que no es veuran abastament clares, si be no arribaràs a tenir pèrdues de doblers.

Millors dies: 1, 9, 10

SAGITARI 21 Novembre a 20 Desembre

Et convé anar de vacances perquè tanmateix facis el que facis tot s'embullarà i quedarà retardat. Et trobaràs amb que no va res bé del que fas ni avant ni enrera així que el millor que pots fer és descansar.

Si fas algun viatge a l'estranger el dia de l'eclipsi et pots trobar amb tota mena de retards així que seria molt millor que canviessis el dia.

Amb l'amor tot continuarà igual perquè deixaràs que sigui l'altre qui decideixi el que feis a tu tant et farà i la teva parella que no hi esta acostumada es trobarà feliç.

Millors dies, 2, 3, 11

CAPRICORN 21 Desembre a 20 Gener

L'eclipsi del dia 8 et pot desbaratar plans fets amb antelació i fins i tot et podria trastocar les vacances.

La teva salut serà aquest dies millor que mai però et trobaràs a uns moments que no pots fer plans per l'endemà i això et trastorna.

Amb la teva parella hi pot haver alguna diferència que acabi amb un bon remenat però quant la pols que alçareu es posi en terra, tot serà millor del que era abans.

Et trobaràs amb despeses imprevistes que tindran a veure amb la teva casa i que et desequilibrarà una mica.

Millors dies: 5, 6, 13

AQUARI 21 Gener a 20 Febrer

L'eclipsi del dia 8 t'afecta especialment la salut. Si tenies algun mal amagat sortirà aquest dies. Al temps aquest eclipsi et farà sentir inquiet i amb la necessitat de decidir tot allò que es trobi pendent quant la realitat és que no hauries de decidir res de res fins que acabi el mes.

L'amor no és una excepció pel que fa a les decisions així que no tallis aquesta història que no saps be on et du perquè te'n pots penedir, i molt. Las decisions de la feina deixa-les per més avant.

Millors dies: 7, 8, 15

PEIXOS 21 Febrer a 20 Març

El tema economia és important aquests dies. Els ingressos seran millors del que esperes, la feina es mourà més que mai; així que et convindria fer les vacances a final de més i aprofitar el bon moment econòmic.

Si la teva relació sentimental és forta i estable no et trobaràs amb cap problema però si no és així et costarà saber on tens el teu cor i viuràs uns dies de molta indecisió provocats per l'eclipsi. Fins i tot pot produir ruptures de relacions no massa estabilitzades.

Millors dies: 1, 9, 10

**Per aquells de vosaltres que desitjeu que la vostra carta es publiqui al nostre periòdic podeu omplir la papereta i enviar-la a:
L'ESTEL. Apartat 124-07600-s'Arenal de Mallorca**

NOM .....

LLOC DE NAIXEMENT .....

HORA DE NAIXEMENT .....

DATA DE NAIXEMENTE .....

(aclariu si es abans o passat el mig dia)

El cas d'en Justo Marey

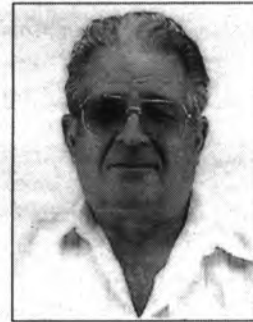
PER CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR.
Tlf. 971 66 53 36

Jo no entenc de Justíci'
Per no haver-hi estudiat,
Però si he reparat,
Els qui donen perjudici.
Van creant molt grossa crisi
Amb molt paper embrutat,
Amb personal molestat,
Pel fet d'imposar judici.
Aquest cas ha succeït
A dins el conjunt d'Espanya,
Una gent molt fort lluitava,
Contra un grup pervertit,
Que estava ensenyorit
De matar i segrestar
Molts de milions recaptà
Per ajudar al partit.
A dins totes ses nacions
Hi ha exercit format,
Ell està ben preparat,
Per no sofrir invasions
Dotat d'unes condicions
Per poder-se defensar,
A ell no li faltarà
Bons tanques i avions.
Se té una policia,
Per s'orde interior,
Aquests tenen sa missió,
Que sa gent visqui tranquil.la.
Aquella gent que perilla,

Que tothom vol molestar,
De segrestar i matar,
Es just a ser perseguida.
Aquesta missió complia,
Aquest grup que se formà,
Es GAL se va anomenà,
Lluitant amb molta energia.
Quan una alarma sortia,
De bomba o assassinat,
Ja se partia escapat,
Sa vida se jugaria.
Grossa lluita se va armà,
Amb ses armes oposades,
Disposant de bones armes
Lo més modern que es trobà.
Es GAL és relacionà,
Amb policia francesa,
Quan feien una endemesa,
S'hi anaven a amagar.
Quan ja tot ben combinat
Anaven a fer batudes,
Havien preses mesures,
De mode determinat,
Feien un gros foc creuat,
Que es dos grups emprarien,
Allà on se trobarien,
Ja movien es combat.
En queien de cada banda,
Ningú volia afluixar,

Uns pel seu ordre guardar
L'altre per crear alarma.
Era molt grossa sa guarda,
Que l'ETA havia format,
A dins un camp despistat,
Vista traïdora s'allarga.
El GAL ses ordres rebé,
Que hi havia un camuflat
A dins ca seva aïllat,
Una visita s'hi fe.
Tota precaució prengué,
Per evitar sa sorpresa,
Era gent de molta empena,
Que el seu fusell parat té.
Varen demanar entrada,
En aquell precís moment,
De un home innocent,
El seu físic demostrava
Havien rebut s'alarma
L'havien de detenir
I se orde se complí
A caserna es traginava
S'aixecà molt grossa alarma,
El senyor Justo Marey
Li donaven el consell
Que era ordre donada,
De l'assumpte que es tractava
Que havia de declarar
Cap moment se'l molestà
Un bon menjar s'atipava.
S'assumpte se disparà
Hi prengué part sa justícia
Com aquell gros edifici
Que cap pilar l'aguantà.
El Govern s'hi encartà
Del Partit Socialista,
A tots posaren en llista.
Ministre d'interiors,
Govern Civil de Bilbao
També el gran General
Que daven ordres majors.
A tots varen citar-los,
Culpables d'aquest segrestat,
Se va moure un combat
De molt grosses proporcions.
Sa gran justícia espanyola
Ha agafat ses missions
Fa fer ses declaracions
Com fil donar a sa miloca.
En Marey, molt be se troba,
Ell gaudeix de condicions
Ell demana cent milions
Com ous posats a sa lloca.
Segons ses declaracions
Per moltes parts recollides,
En Marey rebé consignes,
Per ajudar als matons.
Veurem ses grans connexions,
Com es cas acabarà
Tot crec que resultarà,
Com niu de picatalons.
Quant de paper s'ha embrutat
Per aquesta gran disputa
Tant es fiscal com es jutge
En això hi està avesat.
Si no hi ha cap condemnat
Dins aquesta qüestió,
Hauran fuit des nieró
Allà on havien covat. Ω

Honor a nels sanadors

Escandell

No vull cap protagonisme,
Ni me vull equivocar,
Parlar de *curanderisme*,
Cosa que es pot demostrar.
No se troba dins la ciència,
Lo que de Déu pot venir,
El qui té aquesta solvència,
Ha de seguir aquest camí.
Escric amb l'experiència,
De qui s'ha sentit dotat,
Les seves mans són ciència,
Per molts mals ésser curats.
Molts pensen que al segle
vint,
La ciència està superada,
El qui cura per instint,
Té gràcia privilegiada.
Els incrèduls ignorants,
Diuen que són bruixeries,
Són proves clares, brillants,
Sabem curar malalties.
Jo tenc d'això experiència,
Això se pot demostrar,
Seves mans tenen solvència,
Pe molts de mals, decantar.
Sa persona curandera
Damunt hi posa les mans
Així, d'aqueixa manera,
Dona alivi, en pocs instants.
Pens que té molta solvència,
L'escrit que he proposat,
Gratis, es tal coincidència
De Déu ve l'experiència,
I no pot ésser cobrat. Ω

ES GALL Escainades a Trenc d'Alba

1 - Per què al bon Miquel
Segura,
tan gran lletrat mallorquí,
li fan oi o al menys agrura
nostres partits...? Per ventura
és aquest el bon camí?

El "gran partit", que ell estima,
fa aquest poble molt petit;
béns i llengua ens escatima
i tot el que pot arrima
a la "grandeur" de Madrid.

Si dins el cor li roega
la ràbia de l'escurçor...
Qui fa pàtria no apedrega
mai els seus: vèncer la brega
pel patriota és un honor.

2 - Si nostra llengua s'escanya
no els importa als castellans;
de la seva, la d'Espanya,
la que ens han duit, llengua
estranya,
són frenètics guardians.

Quan les llengües estrangeres
soles ens entren en joc,
surten ordres sornegueres,
que, en nom de nostres
banderes,
al castellà sols fan lloc.

No veus que és un encanteri
"en castellà o català"?
Per ningú no és cap misteri
que la llengua de l'imperi
tot l'espai ocuparà.
Només ens cal un criteri:
"Mallorquí!", per començar.

3 - Per l'octubre, nou judici
als caporals del PP!
Tenim proves, no un indicati,
que en tot van al benefici...
Sa brutor es tira al femer! Ω

L'ESTEL

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
.....
Adreça.....
..... C.P.....
Població.....
C.I.F. .... Tel.....

M'interessa una subscripció

ANUAL 3.500 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....
Adreça.....
Núm. entitat.....Núm. sucursal.....
Compte núm.....

Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca

PROU d'IMPOSTOS! ABUSIU!

- :- Prou de peatges a les autopistes!
- :- Prou a l'electricitat més cara d'Europa!
- :- Prou als telèfons més cars i dolents d'Europa!
- :- Prou a la vergonya de la RENFE!

PERQUÈ MADRID NO ES QUEDI AMB ELS NOSTRES DINERS